

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Nubar Terziyan

“Ne idim ne oldum...”

NUBAR TERZİYAN • Ne İdim Ne Oldum

NUBAR TERZİYAN 1909'da İstanbul'da doğdu. Bezciyan Lisesi'ni bitirdi. Sivil polis olmak ve Darülbeydi'de oynamak hayallerinin gerçekleşmeyeceğini anlayınca bir yandan baba mesleği manifaturacılığı sürdürdü, bir yandan da arkadaşlarıyla kurduğu yan-amatör Gençler Temaşa Heyeti'nin oyunlarında sahneye çıktı. 1948'de Atlas Film'in davetiyle *Efsuncu Baba* filminde rol aldı ve bu, ilk sinema deneyimi oldu. 50'li yılların sinemasında iyi polis, iyi dost ve babacan-iyi adam rolleriyle sağlam bir yer edindi (*Kanun Namına*, 1952). Yeşilçam'ın altın döneminde yüzlerce filmde oynadı (*İstanbul Çiçekleri*, *İngiliz Kemal Lavrens'e Karşı*, *Küçük Hanımefendi*, *Çalılıkıuşu*, *Kaçak*, *Zeyno*, *Kezban Roma'da*, *Nöri Kantar Ailesi*, *Vahşi Gelin*, *Gizli Yara*, *Bodrum Hâkimi...*). Ömrünün son yılında 5. Ankara Film Festivali'nin 1993 Emek Ödülü'ne layık bulundu.

İletişim Yayınları 333 • Anı Dizisi 17

ISBN-13: 978-975-470-486-0

© 1995 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 1995, İstanbul

2. BASKI 2014, İstanbul

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Ayla Karadağ

BASKI ve CİLT Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61 62 • Faks: 212 516 12 58

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

NUBAR TERZİYAN

Ne İdim Ne Oldum

NUBAR TERZİYAN İÇİN BİR İKİ SÖZCÜK

Kıymetli sahne arkadaşımı ölümünden tam 60 sene evvel tanıdım.

Şehzadebaşı o tarihte tiyatroların çoğunluğunu sinesinde topladığı bir semtti.

Nubar henüz 23 yaşında iken babasının o civardaki dükkânında çalışmaya başlamış, sanata karşı olan sevgisini bu semtten almıştır.

Bir müddet sonra kendisini “Gençler Temaşa Heyeti”nde buluyoruz.

Uzun seneler tiyatroculukla uğraşan Nubar Terziyan oldukça mühim rollerde başarılı olmuştur.

Türk sineması ilk yıllarına başlarken Nubar’ın beyazperdeye geçişine şahit oluyoruz. Onu ilk defa 1940 senesinde çevrilen *Efsuncu Baba* filminde, merhum Vasfi Rıza Zobu, Necdet Mahfi Ayrıl ve Müfit Kiper’le görüyoruz.

Bu tarihten sonra Nubar, Türk filmlerinde aranılan bir sanatkârdır.

Muhtelif rejisör ve artistlerle çevirdiği her filmde başarılı olmuş ve sinemaseverler tarafından takdir edilmiştir.

1909 tarihinde doğan sahne arkadaşım Nubar için hazırlanan bu kitap dolayısıyla İletişim Yayınları'nı tebrik ederim.

AGOP AYVAZ
Kulis Dergisi Sahibi

“Bakın doğrusunu söylemek lazım gelirse aradan geçen aşağı yukarı yarım asır olmasına rağmen hâlâ ne karpuz ne de kavun seçmesini öğrenememiştir...”

Dediğine... aldanmayın, kavun seçmenin püf noktasını da bir arkadaşından öğrenmiştir Nubar Terziyan, size hemen biraz sonra açıklayacaktır.

Bekleyiniz.

Bunlar bir İstanbullunun anıları.

Maişetini filmlerde oynayarak temin etmiş bir İstanbullunun, zevcesiyle geçen kırka yakın mesut yılı müteakiben, artık yalnızca onun yanına gitmeyi beklediği, ama bu arada “güzellere bakmayı” da ihmal etmediği kemale ermiş bir yaşında cemaatinin gazetesi *Jamanak*’ın ısrarı sonucu kaleme aldığı anıları...

Nubar Terziyan’ın anılarında “Türkan şöyle yapardı, Ediz Hun elimde büyüdü,” gibilerinden “Yeşilçam hatıraları”na ayrılmış sayfalar yok. (Sadece sinemaya ilk adımını atışıyla ilgili olarak, son derece nesnel bir sesle Atlas Film yazıhanesinde Murat Köseoğlu ve Nazif Duru ile bir görüşmesini

naklediyor, bir de bir çekim sırasında dansöz Nana'yla karşılıklı oynadıkları bir sahne dolayısıyla eşinin kapıldığı kışkançlığı. Galiba o kadar.)

Sadece hayat. Dümdüz, neredeyse gündelik hatırlama biçimlerimizin gelişigüzelliğine denk düşen bir "biçim" de kalem alınmış, tarihselleştirilmeye ya da edebileştirilmeye çalışılmamış, o acımasız ama harikulade bütün anıları "hem-zemin" etme gücüyle hayat.

Kavun, Atlas Film, teyzesi, askerlik, uzaktaki Selimiye Kışlası, Nimet Abla'dan bir Milli Piyango bileti...

Bu haliyle, Nubar Terziyan'ın anılarındaki dil en çok, her şeyden çok, Sevim Burak'ın *Sahibinin Sesi* oyununda Bilal Bey'in tuttuğu o günlüğü andırıyor. Aynı önemsiz ayrıntı birikmesiyle şişen, kabaran, öne çıkan gündelik -ama "mesut"- hayat rutini, İstanbullu olma haline ait ufak tefegin sonsuz sayım ve dökümü, olaylar arasındaki neredeyse gerçeküstücü denebilecek bir bağlantısızlık ilişkisi... bir günbe-günlük, sürekli bir gel-git... şehrin seçkin bir çocuğu olmanın bilinciyle birlikte bir alçakgönüllülük, bir yetinme, "kalabalıktan biri olmak"tan payını alış, bundan doğan bir mizah, aynı zamanda bu şehrin hamuruna karışmış çoğumuzun artık belki paylaşmadığı, ama çok derinlerde tabii ki tanıdığı o derin memnuniyet; "İyi ki bu şehirde doğdum, ne olursa olsun iyi ki burada öleceğim."

Şehir değiştirir, ama aynılaştırır da. Herkesi kendi "terkibi"nde eritir. Bu şehrin sokaklarını arşınlamış herkesin tanıyacağı bir İstanbulluluk ürpertisi var Nubar Terziyan'ın anılarında... Eski ama taze, komik ama komedyenlik olmayan, "bir zamanlar"ın hikâyesi ama zaman dışı bir şey.

FATİH ÖZGÜVEN

Mayıs 1995

İsmim Nubar soyadım Terziyan, bu isim ve soyadı benim ağızımda anamın sütü olmakla beraber, yanaklarımız al al olduğundan, bizi görenler Alyanak soyadını sonradan ilave etmişler.

Bundan tam 76 sene evvel Yenikapı'da dünyaya gözlerimi açmışım. Dile kolay, nasıl geçmiş bu kadar zaman... Ama bu senelerin nasıl geçtiğini hafızamı toplayarak sizlere anlatırken, o günleri, geçmiş acılı ve tatlı günleri, sinema şeridi gibi gözlerinizin önünden geçirip ben de sayenizde tekrar o günleri yaşayacağım.

Sene 1909, Ağustos. Doğduğum gün bütün Türkiye'de toplar atılıyormuş. Sakın bir veliahtın doğuş merasimine zahihib olmayın, o topların sesi Hürriyet'in ilanını memleketimize müjdeliyormuş ve ben böyle tantanalı bir günde dünyaya gözlerimi açmışım, ne mutlu bana... Bir Nubar doğuyor ve tesadüfen toplar atılıyor... O devirde doğumların birçoğu evlerde olurmuş ve ben, o zamanların namlı bir ebesi olan bir akrabamızın sayesinde aranızda katılmışım...

Evde tabii ki bir bayram havası var. Babam, sonradan öğ-

renip ve duyduğuma göre, sevinçle ve bir padişah azametiyle evde dolaşüyor, sağa sola emirler verip “Ali kıran baş kesen” kesiliyor. Hakkı da var. Erkek evlat sahibi olmak kolay mı? Arkadaşlarına caka satsın diye, ben beş günlük bir bebekken kaşla göz arasında ve kundaklı bir vaziyette gizlice tanıdıkların ve daha çok kız evladı olan ahabpların evlerini dolaştırıp “Anne benim cicim var” misali gezdiriyormuş. Bu müddet zarfında evdekilerin telaşını ve heyecanlı, daha doğrusu korkulu dakikalarını anlatmak imkânsız... Babam tarafından sokağa çıkarılışım anlaşılnca, babamı arayıp buluyorlar ve eve gelince de “40 gün olmadan bu çocuğu nasıl sokağa çıkarırsın!” diye azarlıyorlar; hatta o zaman 18 yaşında olan babam büyükannemden dayak yiyor... Ha, şunu da unutmadan söyleyeyim, tabii bu olaydan anneme haber verilmiyor, zira henüz yataktan çıkmamış.

Bir gün beni yıkarlarken başımda, tam tepemde mühür gibi bir işaretin bulunduğu fark edilmiş, kime göstermişlerse, kim görmüşse, “Aman bu Hıdrellez işareti,” demişler ve aynı zamanda şunu da ilave etmişler:

“Bu çocuk büyüyünce büyük bir adam olacak, namı yayılacak.” Evdekilerin “inşallah ve maşallah”ları ile bu mevzu kapanmış.

İşte böylece, günlerin nasıl geçtiğini bilemediğimden yavaş yavaş büyümeye başladım ve ben altı yaşında Varbet Dudu dedikleri bir gündüz bakımevine verildim. Okumaya çok meraklı olduğumdan elime ne geçerse, kâğıtta resim ve yazı varsa Varbet Dudu’ya sorar, çat pat yazıları okumaya başladım...

Bir yandan da büyüdüğüm için sekiz yaşına geldim, artık mektep zamanı geldi, bende bir sevinç ki anlatamam... Öyle ya, nasıl sevinmeyeyim, bana “Mektebe gidince adam olacaksın,” demişlerdi; işte ben de gidecektim ve adam olacaktım... Sefertası ve çanta hazırlandı ve ertesi gün okula

gideceğim... O gece mektep çantamı başımın altına koyup öyle yatmışım; beni mektebe göndermekten vazgeçmesinler diye...

Sekiz yaşında Kumkapı'da Bezciyan Okulu'nun ikinci sınıfındayım... Çok yaramazdım, dayak yemediğim gün olmazdı, her gün yemek yer gibi dayak yemem icap ederdi... Zira herkesle kavga ederdim... Hocalarım kulaklarımı çekerler ve ben kulaklarım uzayacak korkusu ile hemen eğilir ve popomu uzatırdım. Zira tombul olduğum için oraya vurduklarında hiç acımazdı, ama ben belli etmez ve ağlıyor hissinin vermek için bazen bağıırırdım bile...

Eskiden Paskalya, yılbaşı ve bayram günlerinde evden yumurta alıp salıncağa ve arabaya binerdik. Kadırga Meydanı'ndan Yenikapı'ya gidiş geliş bir yumurta... Yine böyle bir günde evden birkaç yumurta alıp belli olmasın diye renkli yumurtaların arasına iki de beyaz karıştırdım, ikisini cebime üç tanesini de babamın fesinin içine koyup tam dışarı çıkacakken... Annem babamın fesini başımda görünce almak istedi, ben elimi tepeme koyup mani olmak istedim, fes büyük olduğundan kulaklara kadar inmişti, fesimin içindeki yumurtalar pişmemiş olduğundan kırılıp yumurtaların akının kulaklarımın içine ve yanaklarımdan akışı... Annemi evvela kızdırmış ve sonra kahkaha ile güldürmüştüm.

İlkmektep bitti. Annemiz arka arkaya çocuk doğurmaktan rahmetli oldu ve bana arkadaş olarak 1912'de bir erkek, 1914'de bir kız, 1916'da bir kardeş bıraktı. Hemen doğduktan sonra dünyaya geldiklerine pişman olup tekrar geri gidenleri saymıyoruz ve 1920'de annemizi toprağa veriyoruz... Babamız var fakat anamız yok... Kim bakacak bize...

Ne acı şey babam için... İki erkek iki kız çocukla 29 yaşında bekar kalmak. Halalarımızın sayesinde iki-üç sene annemizin eksikliğini pek duymuyoruz, zira hepimiz de çocuk

yaşıyoruz. Bir gün babamız haklı olarak bize ikinci bir anne hediye etmek zahmetine katlanıp hayatını yeni bir eşle birleştiriyor ve biz Bakırköy'e taşınıyoruz, zira ikinci anamızın oturduğu ev orası.

İşte orada bir sürprizle karşılaşyoruz. Dört biz ve orada üç de hazırlop kardeşle otomatikman bir anda yedi kardeş oluyoruz. "Allah şimdilik bereket versin," diyor babam ve ilave ediyor: "Hangi evde var bu kadar çok çocuk, orada var bet bereket ve bolluk..." Oradakilerin biri iki, biri dokuz, diğeri on yedi yaşında. Yani ikinci annem iki defa evlenmiş, babamla üç olmuş. Evdeki çocuklar da üç ailenin karışımı olmuş, yani aşure (Anuşabur) gibi.

İkinci mektebim Bakırköy'deki Dadyan Mektebi, orada ortayı bitiriyorum ve biraz da yaramazlıklara orada paydos ediyorum. Zira mektebin yanında kilise var, her cenazede çalınan kampana yani çanlar bana anamı hatırlatıyor ve beni bambaşka bir insan yapıyor gibi geliyordu bana, aynı zamanda o kilisede okuyordum da.

Evden yavaş yavaş eksiliyoruz, kız kardeşlerimden birini halama diğeri de dayımın evine yolcu ediyoruz, erkek kardeşimi de Fransa'ya giden rahiplerle oraya uğurluyoruz. Fakat babam, sağolsun, gidenlerin boşluğunu bizlere belli etmiyor ve biz tekrar evde beş kardeş oluyoruz, yani beş erkek.

Ben Dadyan Mektebi'ni bitirip, Fransızların Frer Marist dedikleri rahiplerin mektebine giriyorum, orada iki sene okuduktan sonra o mektep kapanıyor ve binaya Bezazyan Lisesi sahip oluyor. Bezazyan Lisesi, orada tanıdığım ve onlardan çok şey öğrendiğim ve hepsi de bugün rahmet-i rahmana kavuşan hocalarımdan birkaçını sizlere tanıtmak, onları anmak benim şükran borcum...

Evvela başında siyah kadife takkesi ve elinde tespihi ile müdürümüz Boğos Efendi... Gözünde gözlük, otoriter, unu-

tulmayacak bir şahıs... Kardeşi Karpos Efendi matematik hocamız, konuşmakta biraz müşkülât çeken ve kelimeleri tekrar ettiği için daha çabuk kafamızı ve beynimizi çalıştıran bir kişi... Türkçe hocamız, tam bir İstanbul efendisi Gurdikyan Efendi... Eski Türkçe yazıları onun sayesinde okudum ben, ki hâlâ okurum... Ya Fransızca hocamız meşhur Palabıyık Geliboluyan Efendi... Bizlere ders verirken esprili cümlelerle bizleri güldürüp bir yandan da bıyıklarını yalayan bir ruhani hocamız vardı ki, o, Naroyan, sonradan İstanbul'a Patrik oldu. Ve daha sayamayacağım diğerleri... Eee, ne yapalım, insan yaşlandıkça eski geçmiş günleri pek hatırlamıyor, hafızasını kaybediyor, yani beyin sulandıkça unutkanlık başlıyor. Bugün biz yaştakiler, yarın ise bizim yaşımıza gelecek olan sizler, daima şu üç cümleyi unutmayın: Ne idim? Ne oldum? Ne olacağım?...

Bezazyan Lisesi, ilim ve irfan saçan bir okuldu. Birçok eski ve yeni arkadaşlar, ki bunların da çoğu toprak altında ve çok azı da hâlâ yaşamakta, karşılaştıkça gül koklar gibi birbirimize sarılıp sarmaş dolaş oluyoruz...

Mektebin hem afacan hem de çalışkan bir talebesiydim ve sınıfımın da birincisi. Bundan dolayı bütün kabahatlerim ve yaramazlıklarım unutuluyordu. Bir sene sonu mektebin büyük holünde, hocalar ve talebeler toplanmış, karnelerimiz verilecek. Evvela benim ismim okundu, demek sınıfımın birincisiydim, alkışlar arasında ve bir kahraman edası ile müdür beyin elini öpüp karnemi aldım. Müdür bey baktım elimi bırakmıyor, eğilip çekmecedem bir paket uzatıp bana "Aç oğlum" dedi ve ben paketi açtım, içindekini görünce rengim attı, sarardım... Müdürümüz hemen havayı değiştirmek ve beni neşelendirmek için şunları söyledi: "Oğlum Terziyan, bir daha canın erik isterse ben sana Varna eriği veririm..."

Acaba pakette ne vardı? Bunu da sizleri meraktan kurtarmak için anlatayım. Bezazyan Lisesi'nin leylî ve neharî kıs-

mı vardı, yani geceli ve gündüzlü... Gece kısmı o zamanın meşhur Miltiyadi Gazinosu karşısında bahçe içinde bir bina... Erik ağaçlı... Biz birkaç arkadaşla erik çalmak arzusuyla o tarafa gittik... İçlerinden ben ve ismi galiba Pakarad'dı, iki kişi bahçeye girdik, ağaca tırmandık, diğer arkadaşlar dışarıda bekleyip toplayacağımız eriklere ortak olacaklar... Ben bir yandan erikleri cebimde toplayıp bir yandan da tıknırırken, ağaçtaki arkadaş "Geliyor!" deyip aşağıya atladı. Ben de ağaçtan aşağıya inip duvara çıkmak üzereyken gelen mektebin bekçisi pantolonumun iki paçasından beni aşağıya çekmek istedi, ben ise kendimi duvardan aşağıya atmak çabasında idim... Duvardan nasıl atladığımı bir ben bilirim...

Çok şükür kurtulmuştum ama pantolonum bekçinin elinde kaldı...

Arkadaşların hepsi çil yavrusu gibi kaçışmış ve bana o vaziyette, donla, Miltiyadi'nin deniz kısmında büyük ve ortası yıldırım isabetiyle oyulmuş mağaraya benzeyen büyük ağacın kovuğuna girip akşamı beklemekten başka çare kalmamıştı. Evi ve üvey anneyi de düşünüyordum... Akşam oldu, hava kararmaya başladı ve ben eve doğru yola çıktım, hava sıcak ve yaz mevsimi olduğundan akşam donum beyaz pantolon gibi görünüyordu, evin kapısı açıktı, anne mutfaktaydı. Bense kimseye görünmeden doğru yukarı çıkıp dolaptan bir pantolon giyip aşağıya indim... İşte paket hikâyesi buydu...

İşte aziz okuyucular, bu gibi yaramazlıkları ve kabahatleri, okul müsamerelerinde, topladığım birkaç arkadaşla piyesler hazırlayıp mektebin sene sonlarında oynadığım temsillerle hocalarımın ve talebelerin huzuruna çıkıp, kendimi affettiriyordum. İşte bana o zaman başka bir isim de takmışlardı... “Artist Nubar” diyorlardı...

Galiba babamın dükkânına yakın olmak icap ettiğinden İstanbul Yenikapı’ya taşınıyoruz...

Ne sebeple olduğunu hatırlamıyorum, mektebin onuncu sınıfından ayrılmıştım. Beyazıt Çarşıkapı’da W.M.C.A. namıyla bir jimnastik ve lisan kulübü vardı, orada aynı zamanda arkadaşlar temsil de veriyorlardı, bizler oranın müdavimleriydik. Yeretzyan, Sırapyan, Sisi, İsrail, Hıdışyan vesaire... On beş günde bir, ufacık salonda bir araya gelir, 70-80 kişi önünde temsiller verip alkışlanırdık, aynı zamanda jimnastik yapıp vücutlarımızı geliştirirdik...

Bundan hariç Narlıkapı denen bir sahil bahçesinde de bir zamanların ünlüleri ve daha doğrusu Mınakyan Efendi’nin talebeleri olan Karakaş, Bayan Kınar, Agopyan, Baltazar, Ok-

sen Şahinyan, Madam Peruz, Nıvart çıkardı. “Bizler de onların talebesiydik” desem bu satırları okuyan arkadaşlardan hayatta kalmış olanlar bana kızmasınlar. Yani Torkom Çiftciyan, Nubar Kamçılı, Istail Israilyan, Hosrof Emiryan, Agopyan Efendi ve bir kısım arkadaşlar... Oynadığımız piyesler Mınakyan eserleriydi... *Paris Paçavracıları... Kırmızı Cüzdan... Nel Kulesi’nin Esrarı... Suzen İmber* ve ayrıca *Çifte Keramet... Süt Kardeşler... Kuduz...* Melodramlarla alkış topladığımız günler...

Ve işte o günlerden bir gün Samatya Hilâl Musikisi’nin bir gecesi için bizden *Çifte Keramet* oyununun temsilini istediler. O günü hiç unutamam. Hayati isminde birini canlandırıyordum piyeste... Oyun icabı elimde bir demet salata ile sahneye çıkıp, locada oturan Keramet’e fırlatmam lazım. Keramet’e salatayı fırlatırken salatanın sazi koptu ve salata ön sırada parterde oturan, Samatya’da ikamet eden Doktor Peştemalcıyan’ın yüzüne çarpmaz mı? İstemeyerek olan bir şey... Alkışlar hâlâ kulağımda... Perde kapandıktan sonra Peştemalcıyan’ın elini öpmeye ve beni affetmesi için ricada bulunmaya niyetlenmişken sahneye gelip beni tebrik etmesini unutamam.

Hey gidi günler hey... Aziz ve muhterem okuyucular, o günler bir daha geriye gelmez... Gelse de bizleri bulamaz...

O günlerde bende bir de macera hevesi başladı. Herkesle hiç yokken kavga eder, dövüşür, tabii bu arada dayak yiyip karakolluk olurdu... Orada geçirdiğim gecelerden sonra, babam biraz nüfuzlu bir kişi olduğundan sabah gelip beni oradan kurtarırdı...

Günlerden bir gün bende bedava Avrupa'ya gitmek arzusu uyandı... Bu fikrimi Çakmakçılar Yokuşu'ndaki Zartaryan Kitabevi'nin sahibi Bimen Efendi'nin oğlu Hraç'a açtım, dışarı kaçmayı kararlaştırdık ve kendisinden en geçer lisan olan Fransızca-Ermenice bir lügat kitabı almasını istedim. Akşam ikimiz de rıhtımda buluşacaktık. Gazete ilanlarından öğrendik ki Tadla isimli bir vapur Fransa'ya hareket edecekti...

Akşam rıhtımda buluştuk... Vapur hazırды, hareket saatine çok vakit vardı... Acaba içeriye nasıl girebilecektik, esas zorluk buydu.

Vapurun kış tarafında bir tayfa vardı, ona "Bizi de alın," diye bir işaret yaptık. Halimizi anladı, evvela vapurun Pire'ye sonra da Marsilya'ya gideceğini söyledi, elleriyle de para diye işaret etti, bende lira vardı, Hraç'ta daha fazla vardı galiba ve benden saklıyordu. "Para var," deyince beklememizi söyledi. Biz sevinçle bekliyoruz...

Fakat kış tarafına birkaç tayfa dolunca bize bu işin olmayacağını anlattılar, sevincimiz kursağımızda kaldı... Baktık

ellerinde valizlerle yolcular gelmekte, ben hemen bir ailenin yolunu kesip bavulunu vapura götürmek için aldım, güya yardım maksadıyla. Fakat niyetim bir defa vapura girmekti, ondan sonrası çok kolaydı benim için, arkadaşım “Sen gir sonra da ben gelirim,” deyince bendeki sevinci tarif edemem... Vapura bindik, henüz on beş veya yirmi metre gitmemiştik ki arkadan gelen merdivenlerdeki kontrol memuru beni işaret edince, aile reisi “Hamal,” dedi...

Memurun kamaraya kadar gelişini, çantayı verdikten sonra hayal kurup sevinçle çıktığım merdivenlerden sarhoş gibi indiğimi unutamam. Arkadaşım beni görünce meseleyi anladı ve gülmeye başladı... Ve nihayet vapur düdüğü çaldı ve hareket etti. Planımız gerçekleşmemişti...

Biz de yolcularımızı yolcu ediyor havası ile onlara hem mendil salladık, hem gözyaşlarımızı sildik...

İyi ama şimdi evde geceyi nerede geçirdiğimizi sorarlarsa ne diyecektik? Ben hemen benim yalanı hazırladım...

Sokakta iki kişi kavga ediyorlardı, biz bu sebeple geciktik... Benimkiler inandılar ve acıdılar. Yalnız üvey anam “Sana ne, elalem kavga eder, sen ne karışırırsın? Ya o sırada sana da vursalardı?” dedi...

Ben içimden bu yalanı nasıl uydurup yutturduğuma seviyor fakat hiçbir şey belli etmeden rolümü yapıyordum. İşte böylece Avrupa'ya gitmek arzumuz da suya düşmüştü...

Seneler geçiyor ve ben babamın Şehzadebaşı'nda bulunan tuhafiyeci dükkânına gidiyordum, insan babasının yanında adam olmaz derler, çok doğru. Zira dükkânımızın civarında üç sinema ve tiyatro varken, ben ikide bir babamı yalnız bırakıp bir sinemadan diğerine girip çıkarken ona nasıl yardımcı olabilirdim? Zavallı babam baktı ki olacak gibi değil, beni Çakmakçılar Yokuşu'nda bir yazarın dükkânına tezgâhtar olarak verdi...

Orada 7 lira haftalıkla çalışmaya başladım... Haftada 7 li-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

ra o zamanki para ile çok büyük para... İnanır mısınız, pazar günleri bir tek lira koyuyordum cebime ve gezmeye çıkıyordum... Beyoğlu'nda o zamanın hafiye filmleriyle meşhur olan Kozmograf Sineması'na gidiyordum. Lüks yere 10 kuruş verip kuruluyordum, parteri 7.50 (yedi buçuk kuruş)... Orada seyrettiğim birkaç filmi sizlere saymakla hatırlatmak isterim, belki sizler de seyretmişsinizdir: *Sinebar*, *Eddi Polo*, *Yedi Bela*... Antrakta bir simit yüz para... Bir gazoz yüz para... Sinema dönüşü İstiklal Caddesi'nin en lüks pastanesinden 20 santim uzunluğunda bir kremalı pasta... Masraf yekûnu ise 5 kuruşluk pasta ile 20 kuruş ve cepte kalan 80 kuruş da kumbaraya...

Ne bereketli günlermiş o günler; şimdi hayal oldu o günler, o tatlı eğlenceler.

Benim sinemadan ayrı olarak denize çok büyük bir sevgim var...

Hâlâ öyle. Kumkapı'da salaş bir deniz hamamı vardır, Yenikapı'da otururken oraya giderdik. Daha henüz 11 yaşındayım, bir gün deniz hamamında boğulmak üzereyken banyodan çıkınca kurulamakla ve peştemalları toplamakla görevli, gözünün biri sakat banyocu, benim suda çırpınışımı görünce elindeki sopası ile beni kurtardı. Onun sayesinde bugün hayattayım. Fakat bugün o geçmiş senelerin ve maceraların sayesinde deniz benim en aranan dostum ve ilacım oldu...

Öyle günler oldu ki, Boğaz'da yaz ve kış oturduğum on sene boyunca kışın denize girdim de beni o vaziyette görenler "Bu adam deli mi ne?" dediler. Halbuki bana deli diyenlerin kendileri deliydi. Denizden eve dönünce aynı sözleri karım söylerdi. Ben de ona "Bana deli diyenler kendileri deli ki yüzlerini bile yıkamadan gözlerinin biri kapalı beni seyrediyorlar," derdim...

Sene 1926, bir arkadaşın kotrası ile bir cuma günü haf-

ta tatilini geçirmek ve eğlenmek üzere beş arkadaş Marmara'ya doğru açıldık, kotramızda nevale olarak ne isterseniz var. Tatlısından, tuzlusundan yani biberden, patlıcan dolmasından, helvasından, mezesinden... Daha fazlasını yazamayacağım ağzınızın sulanmaması için, zira benimki başlandı sulanmaya...

Bende ağız mızıkası, bir arkadaşta mandolin, bir diğerinde de gitar, diğer ikisi de gırtlak sesleriyle bizlere iştirak edecekler... Arkadaşlarımı tanıtmadan geçemeyeceğim... İşte kotranın sahibi Mehmet, o zaman 90'ın üzerindeydi ağırlığı, fakat şimdi bilemem... Fotoğrafçı Necdet (sonradan avukat oldu), Fahri, Ali (sonradan Tekel'de memur) ve ben Nubar (sonradan artist)... Şarkılar oyunlar ve daha nice şakalar ve muzipliklerle yola devam ediyoruz...

Deniz sütliman, öğleyin Büyükkada'ya varıyoruz, yemek hazırlığından evvel denize girme molası düşünülüyordu... Fakat o ne? Aniden çıkan bir fırtına ve oyuncak gibi sallanan kotranın direğinin aniden kırılması hepimizi telaşa düşürdü, arkadaşlar telaşlanarak nasıl kurtulacağımızı soruyorlardı. Zira kotra, demirini tarayarak suların akıntısına kapılmış başıboş gidiyordu...

İçlerinde en acar olan ben, teknenin küçük filikasıyla cüssece ağır olan Mehmet arkadaşımı Büyükkada'nın dil iskelesine, geriye dönüp Necdet arkadaşımı da Kaşık Adası'na bıraktım. Fahri arkadaşımız fırtına çıkmadan evvel bir kayanın üstünde güneş banyosu yapıyordu, onu orada bıraktıktan sonra halsiz ve mecalsiz filikaya dönüşümde artık Ali arkadaşımı kurtarmaya kuvvetim kalmamıştı... Dile kolay iki saat kürek çekmiştim...

Filikayı kotraya bağladıktan sonra ben ve Ali, iki kazazede, fırtınanın şiddetlenen azgın dalgalarına kendimizi teslim ettik. Belki biz de kurtulurduk ama bende biraz macera hevesi var dedik ya... **Genclik ve delikanlılık var, kotranın sa-**

hibinin de ilk andan itibaren kotradan vazgeçip bizlerin kurtulmamızdan başka arzu ettiği hiçbir şey yoktu...

Ben kendimi değil de daha ziyade Ali'yi düşünüyordum, zira evvelce geçirdiği bir kaza neticesi ayağından birini dizinden kaybetmişti, ayağı takmaydı ve ağırdı, bir tehlike anında kurtulmasının imkânı yoktu. Bunu düşünerek Ali'yi kamaranın ambar kapağının üzerine oturtmuş, iple her an beline bağlayabileceğim bir şekilde bekletiyordum...

Kotradan çıkardığım arkadaşlar balıkçılar sayesinde yerlerinden alınmışlar, bizleri merak etmişler, karakollara götürölüp ifadeleri alınmış ve o günlerin namlı bir zengininin motoru ile (Seferoğlu) bizleri aramaya çıkmışlar...

Halbuki biz kendimizi suların akıntısına teslim etmiş, başıboş gidiyorduk ama nereye? Zira gece olmuş, hava adama-kıllı kararmış, fırtına dinmişti...

Gece ve zifiri karanlık... Aklımıza kamaradaki feneri getirip yakmak geldi, ne de olsa bir ümit ışığıydı, belki bir gemi geçip bizi görebilir ve kurtarırlardı...

Ben feneri yakıp kotranın kış tarafına doğru götürmek üzereyken ayağımın kayması ile kendimi denizin karanlık sularında bulmuştum, elimdeki fener karanlık sulara gömülürken ben filikaya yakın düştüğüm için son bir gayretle filikanın ipine tutunabilmişim.

Son bir gayretle kotraya çıkabildim. Kapıldığımız akıntı-da her an bir kayaya veya bir yere çarpma korkusuyla Ali'nin ve benim bekleyişim... Etrafta ne bir ses ne de bir ışık... Arada bir değil de devamlı olarak yakılan ve iki saniyede sönen bir kibritin ışığı dahi bize büyük bir cesaret ve umut verebiliyordu...

Gecenin karanlığı yavaş yavaş kaybolmaya başlamıştı. Sabahın ilk ışıkları ile sökmeye başlayan şafak bizde bir sevinç ve umut ışığı olmuştu... Ne de olsa karanlıktan kurtulmanın sevinciydi bu... Allah kimseyi karanlıkta bırakmasın... Sabah

oluyordu. Gözlerimiz ufukta beliren bir karaltının kara görüntüsünü bir bulut gibi görüyordu...

Evvela Ali'ye "Biraz bir şeyler tıktırtalım," dedim, yola çıktığımızdan beri kursağımıza bir lokma girmemişti, güzelce karnımızı doyurduk. Sabah sabah patlıcan dolması ile turşuyu bir serap yemeği gibi yedik!

"Bu ziyafetin üzerine keyifle birer de sigara tellendirelim ve bundan sonra ne yapacağımızı düşünelim" dedik. Aksiliğe bakın, gece yaktığımız on paket kibritten sigaralarımızı yakacak bir tek kibritin kalmadığını boş kutulara bakarak ve içimiz burkularak gördük...

"Ali," dedim, "sen biraz kestir, ben filikaya atlayıp güneşin batışına doğru kürek çekeceğim, ben yorulunca nöbete sen geçersin..." Ve ben filikaya inip küreklere sarıldım, düşünün küçük bir filikanın iki küreği o koca tekneyi nasıl çeker? Allahtan fırtınadan eser kalmamıştı, deniz sütliman, çarşaf gibi, böylece iki saat kadar kürek çekerken yorulduğumu anlamamıştım. Ali'nin kendiliğinden bana "Nubar Abi, hadi kalk da biraz da ben kürek çekeyim, sabah antrenmanı olur," dediğini duydum.

Ben de kotranın üzerine uzanıp güneşin doğmasını beklerken gözlerimin yorgunluktan kapandığını hissediyordum. Aradan ne kadar zamanın geçtiğini bilmiyorum fakat güneşin beni adam akıllı yakmaya başladığını ve vücudumun yandığını duyuyordum. Bu sıcaklıkla gözlerimi açtığımda Ali'nin beni yorgun bir sesle çağırışını duydum... Aklim başıma gelsin diye kendimi denizin berrak sularına bıraktım, biraz yüzdükten sonra vardiyayı ben aldım...

Bir gün evvelki hırçınlığını kaybeden denizde yine çilekeş ilerleme başlamıştı.

Aradan oldukça uzun bir zaman geçmişti, güneş tepemizde değildi: Yavaş yavaş bizi geçiyor... Demek tekrar o ıssız geceyi, karanlık geceyi yaşayacağız. Ama halimiz ne olacak?

Nihayet belli oldu, hava karardıkça çok uzaklardan kandil gibi ışıklar gözümüze çarpmaya başladı... Birden büyük bir sevinç ile haykırdım ve “Haydi Ali, haydi Nubar, ha gayret!” diye diye küreklere sarılıp asılmaya başladım. Ne kadar kürek çektiğimi hatırlamıyorum, fakat bildiğim bir tek şey vardı, ışıkların ne olduğu belirtmeye başlamıştı...

Meğerse biz adalardan birinin arkasında bulunan ve Kalpazankaya dedikleri bir sahile doğru gidiyormuşuz. Bir Rum okulunun kamp kurduğu bir yer... Uzaktan şarkı ve çalgı sesleri geliyordu, neşeli bir yere yanaşıyoruz...

Bizim oraya gidişimizle vaziyet hemen anlaşıldı, gider gitmez su içişimiz, güneş ve tuzlu suyun teması yüzünden cildimizin acayip şekli... Daha doğrusu, yamyam gibi halimizi gören kamptakilerin “kaybolan kotra” diye etrafa yaymaları neticesinde Ali ile ben karakola davet edildik. Ifadelerimiz alındı...

Ailelerimizin telaş içinde oldukları söylendi, bizleri o gece kampın misafiri olarak ağırladılar...

Ama ne olduysa sabaha karşı oldu... Bana bir gazete getirdiler, başta kocaman yazılarla “Kotra Sefası Cefa Oldu” diye bir başlık. Altında: “Nubar ve Ali’nin cesetleri hâlâ bulunamadı!”

Tabii ki gazetedeki bu acı haber her iki aileyi birden mateme boğmuştu bile...

Sağ olduğum haberi eve gitmeden, ben eve ulaşmıştım... Sokaklarda beni gören arkadaşlarımin, tanıdıklarımin ve dostlarımin sevinçleri ve sarılmaları arasında eve geldiğimde, siyahlar giymiş aile efradımın karşılarında beni görünce uğradıkları hali, şaşkınlıklarından ve sevinçten kardeşlerimden yediğim sevinç dayağını aradan geçen bu kadar sene sonra bile unutamam...

Aradan bir müddet geçti ve askerlik geldi, yani herkese nasip olmayan vatanî vazife günüm... Balıkesir'e gönderildim... Kolordu hastanesine... Orada kendimi o kadar sevdirmiştim ki, terhis günüm geldiği halde beni bir müddet daha yerime bir arkadaş gelinceye kadar çalıştırmak istediler...

Orada hastanenin yazıcısı idim, hem de heyet yazıcısı... Haftada iki gün heyet toplantısı, sekiz doktorun yanında ben ve bir asker yardımcım... Fakat ilk gittiğim gün bir hoşgeldin dayığı yedim, bunu da anlatmadan geçemem... Belki bu satırları okuyanlar bana ders olan bu olaydan ders alırlar, aynı hataları yapmazlar...

Balıkesir'de içtimadan sonra bizleri muhtelif vazifelere ayırdılar. Başçavuşum ile yaptığım bir münakaşadan sonra beni o gece on ikiden ikiye kadar zabitan koğuşuna nöbetçi koydular. Geceleyin kulenin saati dan dan diye on ikiye vuruyor ve ben onbaşı ile koğuşa gidiyorum. Nöbetin ne olduğunu askerlik yapan arkadaşlar çok iyi bilir, ama benim için, yani acemiler için çok zor.

Vazifeli arkadaşı beni koğuştaki bırakıp gidiyor... Girişin üst katında uzun bir koridor ve iki tarafta sıra sıra hasta odaları vardı... Ben saatin ikiye gelmesi için dua ediyordum ki, birden gecenin sessizliğinden bir ses! “Nöbetçi, nöbetçi!..” diye koridorda cınladı. Koridorlardaki odalardan gelen bu sese doğru yürüdüm ve bir odanın önünde durdum... Subay olduğunu tahmin ettiğim yaşlıca biri bana bakıp “Ördek, ördek!..” diye bağırıyor...

Ben bu subayın rüya görüp beni ördeğe benzettiğini sanıyor ve tekrar koridorda dolaşmaya devam ediyorum... Tekrar “Nöbetçi!” diye seslenince baktım bu sefer karyolanın kenarına oturmuş yüzüme kızgıncana bakıyor. “Ördek, ördek...” derken eliyle de karyolann altını gösteriyordu. Biraz merak biraz da heyecanla eğilip baktım. Ne yalan söyleye-yim, ilk defa gördüğüm ve hakikaten ördeğe benzeyen bir kap duruyordu. Ayınca şaşkınlıkla uzattım, kabı alınca, bana dışarı çıkıp beklememi söyledi...

Sonradan o kabın ne işe yaradığını, ne işe yaramadığını, ne olduğunu anladım. Beş dakika sonra tekrar çağırıldım ve ördeği elime verip bunu dökmemi istedi.

Kabı elime aldım, fakat nereye dökeceğimi bilmiyordum. Koridora çıkıp açık duran pencerelerden birinin önünde duruverdim, etrafa bakıp aşağıya boca ettim, tekrar hastanın odasına götürüp yatağının altına bıraktım... Meğerse pencereden boşalttığım anda aşağıda nizamiye nöbetçisi gezi-niyormuş... Durumu nöbetçi çavuşuna anlatmış. Benim de saatim geldiğinde, bana camdan aşağıya ne döktüğümü sorunca meseleyi hemen anlamıştım. “Ben acemi erim, ilk defa böyle bir şey geldi başıma,” dedim. “Bana bak, kenef korido-run sonundadır, burnun da mı koku almıyor, sakın bir daha böyle bir halt karıştırma, seni hapse atarlar,” dedi.

Evet, çok doğrudu, ya döktüğüm nesne aşağıdaki niza-miye nöbetçisinin üzerine gelseydi, başıma neler gelebilir-

di... Neyse ki nöbetçi çavuşunun ağzı sıkıymış, kimsenin haberi olmadan bu mesele kapandı ve bir gün sonra da heyet odasında vazifeye başladım...

Tabii işlerim çok fazlalaştığından artık nöbete de paydos etmiştim...

Sene 1941, herkes gibi bizler de tekrar vatanî vazifeye çağrıldık... Askerlik şubesine gidip teslim oldum. Dağıtımda beni Boğaziçi'ne sevk etmişlerdi, evvela Bentler, daha sonra Zekeriyaköy ve sonunda Gümüşdere. Arkadaşlarımdan hepsi de İstanbullu idi, birbirimizle çok iyi geçiniyorduk. Hele bunların içinde Benzer soyadını taşıyan iki şişko sevimli kardeş vardı ki bunları birbirinden ayırt etmek imkânsızdı...

Bazen içtimalarda subaylar bile şaşırırlardı. Kardeşler benden ayrılmazlardı hatta aynı çadırda bu iki Benzer'in aralarında yatardım. Üçümüzün üzerinde tek bir battaniye vardı, fakat bu arkadaşların fena bir huyları vardı, sırtüstü yatar ve dizlerini havaya dikerlerdi. Benden cüsseli ve göbekli olduklarından, ben battaniyeden istifade edemez ve o ikisinin arasında topaç gibi dönerdim.

İhtiyaç için çıkmak icap ettiği zaman ayak tarafından çıkar, yine aynı yerden sürünerek yerime girerdim. Şimdi o iki kardeş rahmetli oldular, toprakları bol olsun...

Günlerden bir pazar günü idi, birçok arkadaş hafta iznindeydi. Gümüşdere'deyiz, hava sıcak, uzaktan Karadeniz gözüküyor, bizleri davet eder gibi dalgalanıyor. Üç arkadaş ile birlikte denize girmeyi kararlaştırdık. On beş dakika sonra oradayız. Bizden başka kimsecikler yoktu etrafta, tabiat ile baş başayız, sessizliği sadece sahile vuran dalgalar bozuyor. Hemen üçümüz birden soyunup denize kendimizi attık. Neşe içinde denizin tadını çıkarıyor, oyunlar oynuyorduk. Bu arada farkında olmadan elbiselerimizden epey uzaklaşmışız. Sanki bütün deniz ile plaj bizim için özel bir alandı.

Yorgunluktan kumların üzerinde oturmuş şarkı söyleye-

rek bu mutluluğu paylaşıyorduk. Bu arada, uzayan kumsal-
da bize doğru koşa koşa gelen bir süngülü erin düdük sesiy-
le etrafımıza baktık. Asker bizlere “Parola?” diye seslenin-
ce, ben de “Hayrola?” diye cevap verdim. Asker bana kızıp
“Benimle alay mı ediyorsun? Burası yasak bölge, hadi düşün
önüme,” demez mi?

Durumu hemen kavradım, nöbetçiye “Elbiselerimizi ala-
lım,” dedim, sert bir sesle “Sonra alırsınız,” dedi... Haklıydı
da, zira elbiselerden çok uzakta kalmıştık. Bizleri alıp böyle-
ce götürmeye kararlıydı, fakat bizler ise anadan doğma idik.
Bu vaziyette kendi bölüğüne götürdü... Bir çadırdan içeri
girdi. Birkaç dakika sonra içerden sert bir emir: “Gelsinler!”
Tabii ki elebaşı ben idim, ellerimi birbirine kavuşturmuş,
durumumu gizlemeye çalışıyordum. Nöbetçi subayının kar-
şısında idim, birden hazırol komutu gelmişti.

Askerlikte emir emirdir, bunu bildiğim için hemen iki el-
lerimi kalçama yapıştırıp, topuklarımı birbirine vurdum ve
elpençe karşısında durdum. Nöbetçi subayı beni o acayip şe-
kilde görünce “Tüh! Allah müstahakını versin, çık dışarı!”
diye bağırdı.

Bizi getiren ere “Çabuk elbiselerini alsınlar, bu kepaze he-
rifleri bölüklerine teslim et,” dedi...

Eminim ki nöbetçi subayı bizleri böyle Adem Baba gibi
karşısında görünce gülmüştür...

Nöbetçi ile birlikte tekrar kumsala giderek elbiselerimi-
zi bıraktığımız yerden aldık, giyinip refakatimizdeki nöbet-
çi ile kendi bölüğümüze, bu sefer de kendi nöbetçi amirimi-
ze teslim edildik..

Nöbetçi subayımız da İstanbullu olduğundan, bizlere an-
layış gösterip gittiğimiz bölgenin yasak bölge olduğunu söy-
ledi ve niçin gittiğimizi sordu. Denizi çok sevdiğimi, daya-
namayıp arkadaşlarımı kandırarak akıllarını çeldiğimi ve
onların bu olayda hiçbir kusurları bulunmadığını içtenlikle

söyledim. Bu samimi itirafım karşısında bir daha izinsiz olarak o bölgeye gitmememizi tembihledi...

Gümüşdere'den Bakırköy'deki İncirli dedikleri bir yere transfer olduk... Sevinçliyim, zira İstanbul'a daha yakın bir yer idi, akşam içtimalarından sonra evime gider ve sabah dönebilirdim. İnzibat erlerini atlatmak için bir çare düşünmek gerekiyordu...

Acaba izin kâğıdım olmadan nasıl yapabilirdim bu işi? Bit-pazarı'ndan bir çift kullanılmış çizme aldım. Onu her gittiğimde kolumun altına koyup, inzibat erleri sorduklarındaysa "Subayın çizmelerini tamire götürüyorum," derdim. Trenden indiğimde de bir subay görürsem peşinden gider, onun eriymiş gibi cesaretle yürürdüm. Fakat galiba bana nazar değmişti. Eksik olmasın bir arkadaş beni ihbar etmişti. Bölük subayım bu durumu sorduğu zaman "Annem sizlere ömür," der ve helva götürürdüm. "Kız kardeşim evlendi," der, düğün şekeri götürürdüm. Zaten annem evvelen ölmüş olduğundan onu ikinci defa öldürür idim; kız kardeşim ise zaten evli idi, tekrar evlendirir ve böylece günlerimi doldurmaya çalışırdım...

Bir gün bölük subayım değişmişti. Arkasından büyük bir içtima ile bizleri topladılar. Tekrardan yer değiştirip başka bölgelere göndereceklerdi. İsimler okundukça herkes "Mevcut!" diye cevap veriyordu...

Bu arada subayın gür sesiyle adım okundu. "Kirkor oğlu Nubar" denince ben daha ağızımı açmadan eksik olmasın arkamdan bir arkadaş "Asfalt kralı!" diye bağırdı ve bu sözleri işiten subay "Kimmiş bu asfalt kralı?" diye beni ortaya çağırdı...

"Demek kaçıyorsun ha..." Bende yine hiçbir cevap yok. Subay birden "Yatırın şunu falakaya," diye emir verdi. Ayak-kabılarımı çıkardım, "Çoraplarını da çıkar," dediler ve ben sırtüstü uzandım. Ayaklarım havada idi artık, üç sopa ye-

dim. Ne yalan söyleyeyim sarsıldım ama, erkeklik vardı serde, ses çıkarmadım. Subayın “Yeter!” demesiyle tekrar giyindim, fakat ayaklarım ağrıyordu.

Falakadan sonra ayaklar şişmesin diye elime içi kum dolu bir teneke verdiler. Beş dakika o vaziyette dolaştıktan sonra benimle beraber gelen onbaşı “Tamam,” dedi. Bunu yaptırmasalar, ayaklarının şişer ve yürüyemezmişim. Demek falakanın ilacı buymuş.

Şunu gayet iyi biliyordum ki, askerlikte disiplin şart, sivil hayatta adam olamazsan askerlikte mutlaka olursun.

Dağıtım yapıldı: Yeni birliğimize öğle zamanı varmıştı; erat yemeğini yemiş, hoşaf dağıtma zamanı gelmiş, ben bunu duyunca anamın bana vermiş olduğu alüminyum kabımı suda çalkalayıp doğru yemekhaneye koştum, kabımı onbaşıya uzattım. İçinde biraz su kalmış, onbaşı suyu görünce hoşaf suyu zannedip bana döndü: “Ulan köftehor, sen bir defa almışsın, bir daha nasıl istersin?” Münakaşaya başladık. Tabii ben İstanbul çocuğu horozlanınca, onbaşının elindeki kepçe havaya kalktı, indiğinde kepçenin sapı onbaşıda, çukur kısmı bende kalmıştı... Eratın kahkahaları ve gürültüsü başçavuşun araya girmesine sebep oldu... “Ne var ne oluyor?” demesi üzerine, onbaşı kepçenin sapı ile beni gösterip vakayı anlattı ve başçavuş bana eli ile “gel” işareti yaptı, o önden ben arkasından bölük odasına gittik.. Bana kapıyı kapamamı emretti. Sonra da kapının arkasındaki sopayı kendisine vermemi söyleyince durumu hemen anlamıştım. Bildiğim ve öğrendiğim bir tek şey vardı, askerlikte emir emirlerdir. Sopayı uzattım “Elini aç,” dedi, sopa da sopa değil kamış mübarek...

Odada yalnız idik, ilk darbeyi bekledim, darbe gelirken kamışı kavradım ve çektim, o kadar kuvvetli çektim ki, elindeki acı yüzünden belli oldu. Kamışı elimde idi, birbirimize göz göze bakarak bekliyorduk. O esnada Allaha tan dışarıdan

inzibat subayının içtima düdüğünü işittik. Bu bir kurtuluş çağrısıydı. Bana dönerek “Nubar, tezkereye kadar elimden çekeceğin var,” dedi, kamış seansı da kapandı... “Hadi şimdi defol,” deyince acele ile sopa elimde dışarı çıktım. Arkamdan “Sopayı getir!” diye bağıırıyordu. İşte böyle, daha birinci gün başıma inen kepçe ile kamış olayı... Ama terhis olduğum gün amirlerimle helalleştiğimde, kulağıma eğilip bana “Nubarık, sahiden bizi bırakıp gidiyor musun?” dedi. Sonra kendisi ile çok iyi dost olduk. Benim adresimi istedi... Adresimi verirken de şunları eklemeyi unutmadım: “İstedığınız zaman gelebilirsiniz, size daima kapım açıktır. Hem arkasında sopa bulunmaz, korkmayın...”

İşte sevgili okuyucularım, günler geçti ve babalık devri başladı. Sene 1938, kısmetim çıktı. Evvela bir sene nişanlılık devresi geçirdik, sonra beni “iki baş dört ayak” yaptılar, yani evlendirdiler.

1944 senesinde ise bir erkek evlat sahibi olmuşum ve bugün ise ikisi de kız, biri 10 diğeri 14 yaşında iki torun sahibiyim...

Tilkinin dönüp, dolaşıp gideceği yer tabii ki kürkçü dükkânı idi. Benim de gideceğim yer babamın dükkânı idi, artık babamla birlikte çalışmaya başladım...

Babamın ölünceye kadar saçları vardı, gençliğinden beri her akşam bir-iki kadeh rakı içerdi. Ona da yarı yarıya su karıştırırdı. Bana dönerek “Oğlum, bu benim ilacım” derdi. Ona mani olmaya çalışır ve içmesine kızardım ama belli etmezdim. Zira babamdı, benim ona değil onun bana iyi ile kötüyü öğretmesi vazifelerinden idi.

Ben de zamanla arkadaşlarla toplantılarda ufak ufak başladım o suya, yani o ilaca alışmaya. Önceleri sırf sofradakilerin neşesini artırmak ve eğlenmek için başladım ki o da evlilik-

ten sonraydı zaten... Şimdi ise, defigam, daha doğrusu eski o unutulmaz toplantılarımızı derhatır etmek için kıvaminca içer ve her yudumumda şu cümleyi tekrarlarım:

“İç şunu Nubar, var ise yerinde şuurun, dünya imiş yokmuş, ne umurun!”

Mezem ise ermeni pilakisi ve arnavut ciğeri idi. Rakı beni içmezdi, ben rakıyı içerdim. Bilirdim ki, şişede durduğu gibi durmazdı o...

Ama bakın, tatlıyı çok severim; üvey annem çok güzel tatlı yapardı, ne yalan söyleyeyim onun yapmış olduğu baklavaları yiye yiye yanaklarımın al al olduğunu söylesem yalan değildir... Hepsinden de fazla yerdim. Çalardım, hem de nasıl... Belli olmasın diye, baklavaların alt sıralarından birer parça alırdım ve rahmetli annem hiç farkına varmazdı...

Şimdi ne zaman tepsiyle baklava görsem o çocukluk günlerimi hatırlar, “Geçen bu seneler niçin bizi buldukları gibi bırakmazlar,” diye içim içim ağlarım hep.

Geçmişe mazi derlermiş, ne kadar doğru bir sözdür bu. Parlak bir yüz ve kıvrıkcık saçların yerinde şimdi başımda kalan sadece beyazlaşmış birkaç maz, yani saç...

Hayattaki tutkum, sivil polis olmak idi. Şehir Tiyatrosu kadrosuna girmek istedim, olmadı ve sonunda eski arkadaşlarımla birleşip biz de “Gençler Temaşa Heyeti” namı altında çalışmaya başladık. Şehir Tiyatrosu, Ses Tiyatrosu ve İnci Sineması’nın son tatil gecelerini kiralayıp, ayrıca mekteplerde seyircilerin karşısına çıktık...

Oynadığımız eserler tercüme vodviller ve yerli sanat yapıtları idiler... Bunlardan birkaçını saymak benim ve arkadaşlarım için büyük bir şereftir: *Othello*, *Hamlet*, *Haydutlar*, *Sefiller*, *Eski Tanrılar*, *Aktör Kön* ve daha nice kıymetli eserler...

Yerli eserlerden aklımda kalanlar ise, *Ceza Kanunu*, *Çifte Keramet*, *Taş Parçası*, *Süt Kardeşler*, *Sekizinci* gibi eser-

lerdir... Bizlerin bu gibi oyunlardan sonra seyircilerimizden almış olduğumuz büyük alkış sesleri o kadar güçlü idi ki yankıları Avrupa'ya kadar aksedip duyulmuşlardı, bu arada kendilerini görmediğimiz fakat isimlerini duyduğumuz profesyonel oyuncular, bizlerle çalışmak istediklerini bildirdiler. Dırtad Nişanyan ve eşi ile Kirkor Vahan, Stepanyan, Trakoş... Bunlara ilaveten Madam Kınar, Zare Arşak, Hosrov Emirhan, Oksen Şahinyan ve Baltazar...

Şunu da söyleyeyim ki Madam Kınar'ın kulakları biraz ağır işittiğinden, oynayacağımız bütün oyunları ezberler ve sırasında bizlerin diyaloglarını, repliklerimizi bize hatırlatırdı... Onlarla beraber oynadığımız oyunlar *Korrado*, *Çarşılı Artin Ağa*, *Othello*, *Profesör Klenov*, *Samson Dalila*, *Suzan Imber*, *Namus İçin* gibi eserlerdi.

Büyük bir piyes olan *Hamlet*'i sahneye koymuştuk, fakat bu piyeste bizlere bir kuru kafa gerekiyordu. Tabii ki bunu bulmak bir meseleydi, uzun bir süre bizleri düşündürdü. Arkadaşların fikirleri bir noktada birleşiyordu: Bu işi ancak ve ancak benim yapacağım fikriydi tabii ki bu. Sorun dönüp dolaşıp benim üzerime oybirliği ile kalmıştı. Çaresiz ben bulacaktım o kuru kafayı.

Arkadaşlara söz verdim, zira o piyeste mühim bir rolüm bulunuyordu. Polonyus'u ben oynayacaktım...

Bir akşam şaka olsun diye toplantıda arkadaşlara şunu önerdim: "Arkadaşlar, farz edin ki bulamadım, ben onun yerine bir koyun başı alıp pişirsem, çorbasını hep beraber içip etlerini de ayıkladıktan sonra afiyetle yesek, sonra da temizlese işimizi görmez mi?" Hepsi de kahkaha ile gülmeğe başladılar.

Bu şakamı ciddiye alan *Hamlet*'teki arkadaşım Kabaracıyan bana yaklaşp "Nubar, sakın böyle bir delilik yapma," dedi. Arkasından bana işi daha sağlama almak için yemin ettirip biraz olsun rahatlamıştı...

Ben ise bu sorunu nasıl çözeceğimi düşünüyordum, arkadaşlarıma bir yardımcıya ihtiyacım olduğunu söyleyince, çok vefakâr ve cefakâr arkadaşım (burada rahmetle anmadan geçemeyeceğim) Yeretzyan'la iş başa düştü. Yağmurlu bir gün idi, evinde buluşmuştuk. (Hatırladığıma göre Mart 1949, ayın dokuzu ve günlerden ise perşembe idi.) İsmi vermeyeceğim bir mezarlığa gittik, oranın ayrıca bir de kilisesi vardı.

Kafamda kendime göre bir plan yaptım. Arkadaşım kilisede dua ediyormuş gibi bekleyecekti.

Bu gayet tabii bir durum idi. Onun için arkadaşına kimse'nin karışmasına veya bir söz söylemesine imkân yoktu, fakat benim durumum çok farklı ve zordu. Biraz heyecanlıydım, bahçenin arkasındaki duvarın kenarında sıra sıra sandıklar olduğunu ve bunların içinde ise çok eskilerden kalma iskelet kemiklerinin bulunduğunu gayet iyi biliyordum...

Açıkta durmalarından dolayı sandıkların birçoğu çürümüştü, kenarlarından içleri gözüküyordu. Heyecanım gidecek artıyordu, arkadaşından da bir işaret gelmediğine göre işler yolunda idi. Önce açık duran sandıklardan işe başlamam gerekiyordu, bunların içleri gözüküyorduğundan araştırmam daha kolay sürüyordu. Bu arada elimi cebime götürdüm, kalemim aklıma gelmişti. Bir kurtarıcı gibi ona sarıldım. Büyük bir cesaret gelmişti üzerime, hemen kalemi sandıkların arasına attım. Şimdi aramam daha kolay olacaktı. Gelen olursa, kalemimi düşürdüğümü, onu aradığımı söyleyecektim. Artık sandıkları daha iyi kontrol ediyordum. Bu arada elime bir-iki tane geçmişti fakat istediğim gibi değildi. Hava oldukça kasvetli ve kapalı idi. Sandıkları süratle tarıyordum.

Birden sevinçten haykırmamak için kendimi zor tuttum. Yan tarafı çürümüş bir sandıktan elimi içeri soktuğumda yuvarlak ve muntazam bir kurukafaya dokunmuştum, nihayet

aradığımı bulmanın sevinciyle kurukafayı sandığın açık duran tarafına doğru çekmeye başladım. Bu arada parmaklarımı iskeletin iki gözünden içeriye, oyuklara sokup başı çıkartmak istiyordum ama bir türlü muvaffak olamıyordum. Çünkü oldukça iri bir kurukafa idi. Elimi soktuğum yer ise dar ve küçük idi. Etrafıma bakındım, sandığın kapağını açabileceğim bir cisim aradım. Birden yan tarafta bir sandığın açık kapağıyla bu işlemi yapabileceğim hissi uyandı. Kapağı aşağı yukarı oynatmaya başladım ve kapak biraz sonra elimdeydi.

Etrafa bir göz attım, her şey gayet iyi gidiyordu... Başımı çevirdiğim zaman elimdeki tahta heyecandan yere düştü, gözlerim sabit bir noktaya takılmıştı, olduğum yerde donup kalmıştım. Heyecan ve sevinci bir arada yaşıyordum...

Hemen silkinip toparlandım, biraz önce kırdığım sandığın ağzı açılmıştı. İçinde gayet muntazam ve pırl pırl parlayan, "Haydi, al beni!" der gibi bana bakan bir iskelet başı duruyordu. Ben ise elimdeki tahtayla alttaki sandığı açmak için epeyce terleyecektim, şansım yaver gitmişti. Etrafa bir göz attıktan sonra aklımdan şöyle geçiyordu: Pırl pırl parlayan bu iskelet başı acaba hangi zavallıya aitti ki, öldükten sonra bile cefa çekmeye hazırlanıyordu? Bilinmez ki...

Hemen kendimi toparlamaya çalıştım. Heyecandan kalbim duracak gibiydi, çok heyecanlanmıştım. Son anda bir aksilik çıkmasından da korkuyordum. Elim cebimi dahi bulamıyordu. Orada daha evvel hazırlamış olduğum gazeteye dokununca aklım başıma gelmişti. Hemen çıkarıp elimdeki parlayan kurukafayı acele acele sardım. Arkadaşımdan hiçbir ses yoktu, gözlerimle etrafta onu arıyordum.

Dışarı fırladığım zaman heyecanım sevince dönüşmüştü. Arkadaşımı gördüm, yanına geldiğim zaman bana "Neden bu kadar geciktin, çok merak ettim," dedi.

Ne kadar zaman geçtiğini hiç hatırlamıyorum. İşin uzadı-

ğını ve geciktiğimi görünce dışarı çıkıp beni beklemeye başlamış. Merakla elimdeki gazeteye sarılı duran pakete bakıyordu. Başımla “tamam” dedim. Birden yan tarafta bir kalabalık gördüm, heyecanlandım, biraz da korkmuştum. Arkadaşım bunu anlamıştı, çok sakindi. Kulağıma yavaşça “Bir cenaze geldi, onun için burası kalabalıklaştı,” dedi. Rahatlamıştım, kimse benden şüphelenmesin diye paketi koltuğumun altına aldım. Sanki top gibi idi, kalabalıktan istifade ederek oradan uzaklaştık.

Yolda paketi arkadaşıma vermek istedim, korkusundan almak istemedi, insan ne de olsa ürkmekten kendini alamıyor.

Yolda görevini yapmış bir kumandan gibi yürüyordum, arkadaşım bana dönerek ne dese beğenirsiniz: “Nubar, dışları tamam mı?” Sanki tiyatrodaki roldeymişim gibi hiç beklemeden ona şu cevabı verdim: “Ne diyorsun Yetvart, adamı sahneye çıkaracağız diye traş bile etmişler, tepesi de parlıyor, adam galiba sağken güreşçiymiş, göstereyim...”

Bu sözümü işiten Yetvart kolumu tutup biraz heyecanla, biraz da korku ile “Sakın ha!” demişti, “böyle bir çılgınlık yapma”

Hoş benim de böyle bir şeyi yapacak ne cesaretim vardı ne de gücüm.

Ben koltuğumun altında tuttuğum büyük emanet ile adeta uçar gibi yürüyordum ki, Yetvart’ın nefes nefese “Biraz yavaş oluver, yoksa şüphe uyandıracacağız,” diye fısıldaması neticesinde yavaşladım. Zaten semtimize gelmek üzereydik, sonunda bir aksilik olmasından korkuyordum...

Akşam olmak üzereydi. Arkadaşların bizleri büyük bir heyecanla beklediklerinden hiç şüphemiz yoktu, zaten iki saat sonra provamız da vardı. Yetvart heyecanla “Doğru salona gidelim, arkadaşlar gelene kadar orada bekleriz,” dedi. Esasında daha çok zaman vardı fakat bizim için en emin yerin

orası olduğunu kabul etmek zorunda kaldım. Provalara arkadaşlar genellikle yarım saat kala gelirdik.

Nihayet tiyatro binasını gördük, biraz rahatlamıştım, süratle içeri girdik. Prova salonunun kapısına elimi attığım zaman içeriden seslerin geldiğini duydum. Arkamdan gelen Yetvart'a fısıltılı bir sesle "İçeriden sesler geliyor, salonun boş olması lazım," dedim. Yetvart öne geçti, eğer içeride tehlikeli bir durum varsa beni ikaz için "Nubar'ı arıyordum, burada mı?" diye bağıracaktı.

Ben merdivenin altına doğru ilerledim. Yetvart kapıyı açıp içeri girdi, çok heyecanlanmıştım. Bir-iki dakikalık zaman bana saatler gibi uzun gelmişti, kapı açılıp içeriden bizim arkadaşların çıktığını görünce heyecanım geçmişti.

Meğerse arkadaşlar "Acaba Nubar bu işin de üstesinden nasıl gelecek?" diye meraklarından iki saat evvel prova salonuna gelmişler, heyecanla bizleri bekliyorlarmış.

Salona girince elimdeki paketi muzaffer bir kumandan gibi sahnenin ortasındaki masanın üzerine koydum. Paketi açıp içinden çıkan kurukafayı görünce herkesin ağzı açık kaldı.

Kimse elini sürmeye cesaret edemiyor, biraz heyecan biraz da korku ile ona bakıyorlardı.

Arkadaşlar "Bunu yıkayalım," dediler. Fakat yapılan bu öneriye kimse katılmıyordu, herkesin gözü bende idi. Yetvart söze nasıl başlayacağını bilmiyordu ama ben onun içinden geçenleri okuyor gibiydim. Sonunda baklayı ağzından çıkardı.

Masanın üzerindeki kurukafayı tekrar gazete kâğıdına itina ile paket ettim. Arkadaşlar ellerini sürmeye dahi çekiniyorlar, sadece gözleriyle yaptıklarını takip ediyorlardı...

Masanın üzerinde duran pakete aldırış etmemeye çalışarak arkadaşlarla birlikte provamızı tamamladık. Yine paketi koltuğumun altına alarak evin yolunu tuttum, hava iyi-

ce kararmıştı, hiç kimseye görünmeden ıssız sokaklardan eve yaklaşıyordum. Oldukça heyecanlıyım, kendi kendime yavaş sesle konuşup duruyordum. Acaba beni çevirseler, “Elindeki paketi aç da içindekini görelim,” deseler, içinden çıkanı görseler, ne cevap verirdim?

Kendi kendime planlar yaparak sonunda kazasız olarak evin köşesine kadar gelebilmişim. Kapıyı çalıp karşımda beliren eşimi görünce rahatlamışım. Bu arada eşim koltuğumun altındaki paketi gördü, yiyecek var zannedip paketi almak istedi. Hemen kendimi toparladım, “Zahmet etme, ben çıkarırım,” dedim.

İçeri girince paketi doğruca odamdaki sandığa, piyeslerde giydiğim özel bazı eşyalarımın olduğu sandığın içinde sakladım. Ellerimi yıkayıp mutfaktaki eşimin yanına geçtim. Paketi ne yaptığımı sordu, hemen aklıma geldi, “Oynayacağımız piyesteki rolüm için bir top,” dedim.

Eşim kapıyı açtığı zaman paketin içindekini söyleseydim korkardı. Onun için söylemedim. Şimdi ise onu nasıl yıkayacağımı düşünüyordum. Birden imdadıma eşim yetişti: “Yemek birazdan hazırlanacak. Sen provalardan yorulmuşsundur, bir banyo aliver, sonra yemek yeriz. Banyoda sıcak su var, çamaşırdan kaldı.” Bu sözü duyunca hiç itiraz etmedim, doğruca odaya geçtim.

Acele ile odaya girip sandıktaki paketi çıkardım. Banyoya girip gazeteyi itina ile açtım, eşim aniden içeri girer korkusu ile kapıyı kilitlemeyi ihmal etmedim.

Kenarda boş duran kovayı aldım, içine biraz sıcak su koydum. Sanki birden kulağıma “Yanıyorum!” diye bir ses geldi... Diğer kovadaki soğuk suyu içine boşalttım, üzerine de çıkardığım temiz giysilerden bir-iki parça atmayı ihmal etmedim. Kendi kendime bir nevi tedbir almıştım.

Kovayı banyonun kenarına koydum, tam duş yapmak üzereydim ki o ses bu defa da “Boğuluyorum, beni kurtar!”

diyordu adeta. Bir an evvel banyodan çıkmak için sabun da-
hi vurmadan kovadaki suyu başımdan aşağı geçirmiştım. Al-
lahtan içindeki su soğumak üzereymiş.

Banyodan çıktıktan sonra eşimle birlikte yemeğimizi ye-
dik ve “Bugün provalarda biraz fazla yorulduım, erken yata-
lım, yarın da çok işim var,” demeyi ihmal etmedim.

O gece erkenden yatmıştık, halbuki erken yatmak âdetim
değildi. Eve geldiğim zamanlar ne kadar yorgun olursam
olayım, mutlaka eşime o günkü provayı veya geçen ilginç
olayları anlatırdım. İlk defa gelen bu tekliften dolayı eşim
hiç sesini çıkarmadı.

Geceleyin bir sürü kâbuslu rüya görmüştüm, onun için
sabahleyin çok erken kalktım. Doğruca banyoya gittim, ko-
vadaki kurukafayı çıkarıp iyice sildikten sonra birkaç oyun
kostümü ile birlikte büyükçe bir paket yaptım. Bütün işle-
rimi çok yavaş yapıyordum, eşimin uyanmamasına dikkat
ediyordum. Birkaç dakika içinde hazırlandım, eşime birkaç
satır not yazıp evden süratle çıktım.

Elimdeki paket oldukça büyü müştü. Bir aksilik çıkmasın
diye etrafıma bakmadan adeta uçar gibi tiyatroya gidiyor-
dum. Erken olduğu için sokaklar bomboştu. Giderken de
düşünüyordum, acaba tiyatroyu temizleyen kadın gelmezse
ne olur, nereye giderim? Ya biri paketi görüp şüphelenir de
açmamı isterse?.. Biraz korku biraz heyecanla yolları süratle
geçiyordum... Nihayet gelmişim, kapının aralık olduğunu
görünce rahatlamışım, acele ile salonun arkasındaki gard-
robun içine bıraktım.

Omuzlarımdan tonlarca yükün kalktığını hissediyordum.
Hamlet oyunu çok tutulmuştu, günler akıp gidiyordu. Kuru-
kafanın gerçek adını bilmediğimizden, provalarda arkadaş-
lar onu diledikleri adlarla çağırıyorlardı. Onunla adeta can-
ciğer olmuştuk. Artık günlerimiz birlikte geçiyordu, içimiz-
den biri olmuştu. Sandıktan alırken üzerinde ismi vardı fa-

kat telaştan aklımda kalmamıştı. Bu arkadaşlığımız tam tamamına 1955 senesine kadar sürmüştü, hepimiz ona alışmıştık, onun için özel bir şapka kutusu yaptırmıştık. Provalara, temsillere artık birlikte gidip geliyorduk.

Hamlet bittiğinde ondan ayrılmak günü geldi. Diğer temsil için provalara başlamıştık bu arada. Bir akşam prova sonrası bizimle beraber çok uzun bir süre temsile katılan arkadaşımızı son bir defa okşayan arkadaşlar sözleşmişçesine “Nubar, biz böyle acıklı ayrılma sahnelerine katlanamayız, yüreğimiz dayanmaz,” dediler. Onu yerine iade görevi yine benim omuzlarıma yüklenmişti.

Tekrardan onu şapka kutusuna koydum. Ertesi gün pazar olduğu için işim daha kolaydı, çünkü ziyaret günü idi.

Sabahleyin erken kalktım, güzelce bir tıraş oldum, kahvaltımı yaptıktan sonra eşime tiyatrodaki birkaç saatlik işimin olduğunu söyledim.

Evden çıkarken şapka kutusu elimdeydi. Ondan ayrılacaktım, yolda giderken onunla adeta yanımda bir arkadaşımınla konuşur gibi sohbet ederek yoluma devam ediyordum, ona çok alışmıştım ve artık gerçekten ayrılacaktım. Yıllarca bizlerle birlikte sahneye, seyirci karşısına çıkmıştı. Bu düşüncelerle onun son durağı olan sandıkların yanına gelmiştim, etrafta kalabalık bulunduğu için herkes kendi görevini yapıyordu.

Bahçedeki sandıkların yanına geldim, etrafta kimseler yoktu, kutudaki emaneti aralık duran sandığa bırakacaktım. Birden ayak sesleri işittim, aralık duran sandığa acele ile bırakıverdim. Kapak kapanmamıştı, yoluma devam ettim içeri girdim.

Pazar ziyareti bitmek üzereydi, işim bitmiş gibi yaparak bir-iki dakika evvel dışarı çıktım, doğrudan sandığın yanına geldim, sandığın kapağını kapatmaya çalıştım fakat bir türlü kapanmıyordu.

Etrafta kimsecikler yoktu. Hemen sandığın kapağını açıp iyice yerleştirmem gerekti, çünkü bir daha kendisini hiç rahatsız etmeyecektim.

Sandığın kapağını açtığım zaman birden irkildim, içinde şimdi iki tane olmuştu. Aradan çok zaman geçtiği için sandıklar ya yer değiştirmişti veya ben şaşırmıştım, şimdi ne yapmalıydım, sesler gelmeye başlamıştı, halk dağılıyordu, yapacak bir şey kalmamıştı.

Mecburen oradan uzaklaştım, içim rahatlamıştı çünkü arkadaşımı orada yalnız başına bırakmamıştım, birdenbire ikiz kardeşler oldular. Cefakâr dostumu nakl-i mekân yapmıştım.

Bazı bilginler veya eski insanlar ruhların yaşadığını söyler, halbuki ölümler yaşarmış, hatta ve hatta sahneye çıkar rol bile alırlarmış...

Tiyatro ile ilgili bütün işlemler benden sorulurdu, çünkü her türlü müsaade, izin, yazışma, kostüm temini, yazma çizme, kültürel faaliyetten ben sorumluydum. Bunları yaparken hiç yorulmazdım, seve seve yapardım, fakat bunları nasıl yetiştirirdim, şimdi dahi aklım ermiyor.

Günler akıp gidiyordu. Bir yandan iş hayatı, öbür yandan tiyatro çalışmaları derken günlerim oldukça yüklü idi. Bir gün prova bitmiş ilerideki temsiller için konuşurken arkadaşlar ortaya bir fikir atıldılar.

Bütün gözler yine bana çevrilmişti. “Nubar, çok iyi bir oyun var, fakat izin meselesi mühim,” dediler. Ben meraklanmıştım. Neydi bu eserin adı? Bu oyun *Kirkor Lusavoriç Horvirabi Meç* diye bir oyun idi. Bunun için birden neşem yerine gelmişti. “Bundan kolay ne var, ben gider izni alır gelirim,” dedim.

“Bu oyun için izin almak kolay, fakat kostümleri nereden temin edeceğiz?” diye sorunca, arkadaşlar baklayı ağızlarından çıkardılar...

Kostümlerin temin edilmesi biraz güçmüş, onların Patrikhane’den temin edilmesi lazım olacaktı.

Bu işlemlerin eninde sonunda bana yükleneceğini bildiğim için hiç itiraz etmedim. Provadan ayrıldığım zaman bu işin de üstesinden geleceğime emindim. Her şeyin kusursuz ve düzgün olmasından büyük bir zevk alıyordum. Çünkü

öğrendiğim ve edindiğim tecrübelerden biliyordum ki se-
yircinin göz zevkini ve beğenisini kazanmak gerçekten çok
mühimdi. Bizler ise bunu vermiştik, bütün oyunlarımız bü-
yük ilgi görüyordu.

Bu düşüncelerle evimin yolunu tutmuştum. Eve geldiğim
zaman kapıda eşimle karşılaştım. Bana “Nubar, canın çok
sıkkın, biraz dolaşalım iyi gelir,” dedi.

Gerçekten de biraz rahatlamaya ihtiyacım vardı. Biraz ile-
rimizde bir muhallebici vardı, orada eşime kendi kararımca
bir ziyafet çektim. Biraz rahatlamıştım. Şimdi daha iyi düşü-
nebiliyordum.

Eşime dönüp “Benim canımın sıkkın olduğunu daha eve
gelmeden nasıl anladın,” diye merakla sordum. “Her zaman
eve gelirken sokağın başında bir kere bizim cama doğru ba-
kardın,” diye cevap verdi, “Evin önüne geldiğin halde başın
önünde idi, ben de mantomu aldım seni rahatlatmak için
gezme teklif ettim...” Hemen aklım başıma geldi. Eşim doğ-
ru söylüyordu. Çok rahatlamıştım.

Ertesi gün işlerimi hemen hallettikten sonra Patrikha-
ne’nin yolunu tuttum. O zamanki patriğimiz Haçaduryan’dı.

İçeri girince iyi karşılandım, bu bana büyük bir moral ver-
di. Patriğimizle mühim bir konu görüşeceğimi söyledim.
Beklememi, kendilerine haber vereceklerini söylediler. Ben
etrafımı seyrediyordum. Birkaç dakika sonra sayın patriği-
mizin beni beklediğini ve kendisini takip etmemi söyledi.

Koridoru geçip yukarıya çıktık biraz sonra bir kapının
önünde durduk. Kapıyı vurdum, biraz bekledikten sonra
içeriden tok bir ses “Girin...” dedi.

Kapıyı açıp içeri girmiştim, etrafıma bakındım, hiç kimse-
cikler yoktu. Yanda bir kapı vardı, belki oraya girmiştir diye
düşündüm. Bekleyecektim, başka çarem yoktu.

Birden aynı ses “İnç guzes mançıs (Ne istiyorsun oğ-
lum?)” dedi, sesin geldiği tarafa bakınca Sayın Haçadur-

yan'ın yan tarafta duran koltukta oturduğunu gördüm. Hemen koşup elini öptüm.

Patrigimiz Haçaduryan'ı (rahmetli) boyu kısa olduğundan görmemiştim. Bu arada kendimi toparlamıştım.

Hemen mevzuya girdim, kendilerinden sergileyeceğimiz oyun için isteyeceğimiz ihtiyaçlarımızı söyledim. Bana dönerek "Zavagneris çilla vor aytbisi kotrzi mı tzerzagrek vorovedav ayt kortzı tızuarin yev vıdankavor... yevaylın yevaylın (Evlatlarım, böyle bir işe girmeseniz iyi olur, çünkü zor ve tehlikeli olur, vb. vb.)" dedi, beni sahneleyeceğimiz bu oyundan vazgeçirdi. Kendisine teşekkür ettikten sonra elini öperek oradan ayrıldım.

Tiyatroya dönünce arkadaşlara konuştuklarımı anlattım. Böylece bu oyundan vazgeçmiştik.

Tiyatro günlerimiz çok keyifli geçiyordu, keyfimiz yerine geldikçe tabii ki sergileyeceğimiz oyunlar tutuluyordu. Kazancımız da o nispette artıyordu. Hepimiz evli olduğumuzdan (birkaçı müstesna) aramızda kötü alışkanlığı olan arkadaş yoktu. Onun için istediğimiz zaman buluşup konuşuyorduk, yapacağımız veya yapmamız gereken konular hakkında tartışıyorduk, bu tartışmalardan her zaman her şeyin iyisi çıkıyordu ortaya.

Tiyatro dışında pek fazla bir hobimiz yoktu, çünkü kimse kahveyi, meyhaneyi sevmezdi. Tiyatroda çok mutlu idik. Hem eğleniyor hem de para kazanıyorduk.

7iyatrodaki günlerimiz birbirinden güzel eserleri oynamakla geçiyordu, bu arada herkes kendi özel işleriyle de uğraşıyordu. Kazancımız kurduğumuz topluluk için gayet iyi idi. Her ay sonunda genel bir bütçe yapıyor, masraflar çıktıktan sonra kazancımızı arkadaşlar arasında hiçbir fark gözetmeksizin eşit olarak paylaşıyorduk. Yapmış olduğum bu uygulamaya hiç kimsenin itirazı olmuyordu. Arkadaşlar arasında adım Adaletçi Nubar’a çıkmıştı çünkü hepimiz aynı içtenlikle oynuyorduk, maddiyat bizim için önemli değildi.

İşte tam o günlerden biri idi, temsli bitmiş dağılmak üzere hazırlanıyorduk, oda sessizdi. Birden arkadaşlarımızdan Arşavir Alyanak’ın sesi duyuldu. (Şimdi onu rahmetle anıyorum.)

“Arkadaşlar bir oyun sahneye koydum fakat bu oyun bildiğiniz oyunlara benzemeyecek,” dedi. Hepimiz onun bu ilginç oyununu merak etmiştik, her kafadan bir ses çıkıyordu.

Arşavir, “Bu oyun bildiğiniz oyunlara hiç benzemiyor, bu oyunun sahne ile hiçbir alakası yok, oyuncu kadrosu ise çok fazla. Onun için bu temsili eşlerimiz ve çocuklarımızla bir-

likte oynayacağız,” diye devam etti: “Bu oyunun adı ise üzerinde; KAZIK.”

Arkadaşlar Arşavir’in sözlerinin sonunu merakla bekliyorlardı, bu arada herkes bir şeyler söylediği için ortalık ana baba gününe döndü. Yetvart “Sahnedeki yeni bir oyunumuz varken buna nasıl vakit bulacağız” diye fikrini belirtirken Arşavir diğer arkadaşların seslerini kesmek lüzumunu hissetti.

“Bu oyunu evlerde oynayacağız,” deyince ortalık daha da karıştı. Oyunun kuralı şöyleydi: 15 günde bir oynanacak olan bu oyunda, bir arkadaşın evinde toplanılacak, yenip içilecek, eğlenilecek, ziyafetin sonunda o gün kimin evinde ziyafet verilmişse o arkadaş “kazığı” başka bir arkadaşla devredecek ve böylece devam edip gidecekti.

Demek oluyordu ki, onbeş gün sonra kazık kimin eline geçerse yapılacak bütün masrafa katlanacaktı. Kazığın ne olduğunu da sizlere tarif edeyim. Kaleme benzer şekilde ucu sivri kalın bir tahta, üzerinde yağlı boya ile “KAZIK” yazılı.

O zamanlar her şey ucuz olsa da, yine de yapılacak masraf kazık diyoruz.

Arkadaşlar, eşleri, çoluk çocuk derken 20 ilâ 25 kişi olacaktık. Bu masraflar, içkisi, mezesi, yemeği, meyvesi, yemişi olmak üzere hepsi dahil kırk lirayı geçmezdi.

O eski günleri hatırladıkça bugünkü ortamla karşılaştırıyorum da işin içinden bir türlü çıkamıyorum. Öyle ya, demek ki şimdi bir ekmek karşılığı bile olmayan para, 20-25 kişiye her türlü masraf dahil olmak üzere yetiyordu da artıyordu bile.

Eski günlerimi aklımda daha fazla hatırlamamaya çalışmalıyım, yoksa aklıma oynatabilirim. O gün bu para ile gayet güzel bir ziyafet veriliyormuş demek ki...

Unutulmuş geceler... Neşeli günler yaşadık. Gelmez o tatlı günler bir daha geri ama bizler gidiyoruz her gün ileri.

Kitaplarda kalan o tarih sayfelerinde oynanan bu temsil-

lerden hayatta sadece iki aktör kalmışız. Ben, Nubar Terziyan ve arkadaşım Kevork Kabaracıyan...

Yeni dünyalarında olan (hepsini birden rahmetle anmadan geçemeyeceğim) bu değerli arkadaşlarım orada oynadıkları temsillerde bizlere rol vermemişler. Fakat ilerde sergileyecekleri yeni oyunlarında bizlere mutlaka bir rol vereceklerinden asla kuşku yok.

Her ne kadar o günlerin neşeli geçtiğini söylüyorsam da arada cefa çektiğim günlerim de olmadı değil, mesela başımdan geçen bir olayı anlatmadan geçemeyeceğim çünkü bu olay beni çok sarsmıştı.

Sahneye koyduğumuz eseri kiraladığımız İnci Sineması'nda verecektik. Bu arada şunu belirteyim, bilet satışı da benim vazifelerim arasındaydı, günlerden cumartesi idi. Gişeye geçerek ertesi gün için (pazar) bilet satışlarına başlamıştım. Pazar günü saat on bir için salonu kiralamıştık. Bilet satışları oldukça iyi gidiyordu, biletler satıldıkça neşem yerine geliyordu. Elimdeki geri kalan biletlerin hepsi satılmıştı, bu gayet iyi idi, pazar sabahı erkenden gelip bilet satmayacaktım.

Hesaplarımı yaptım, hasılatı kasaya teslim ettikten sonra evimin yolunu tuttum.

Pazar sabahı yine erken kalktım, eşim (rahmetli) yine kahvaltımı hazırlamıştı. Bir terslik olmasın diye hep erken giderdim, acele ile kahvaltımı yaptıktan sonra hazırlıklarımı tamamlarken eşime “Ben önden gideceğim. Sen sonra gelirsin, kapıda seni beklerim,” diyerek aceleyle sokağa fırladım.

Eşim hiç telaş etmiyordu çünkü bu gibi olaylara alıştı. Bu konu ile ilgili bir anımı anlatmadan geçemeyeceğim: Sahneye koyduğumuz bir eserin gala gecesiydi. Acele acele ha-

zırlanıyordum. Yine acele olarak sokağa fırladım, hızla tiyatroya ulaşmıştım. Kapıda duran Yetvart, "Nubar, hanım hanı?" deyince aklım başıma gelmişti. Galaya gitmek için eşim öbür odaya hazırlanmaya girmişti. Ben onu orada unutup yola çıkmıştım. Neyse ki eşim çok anlayışlı idi, biraz sonra kapıda karşımda onu görünce çok sevinmiştim, kendisinden özür dilemeyi de ihmal etmemiştim.

Devam edeyim: Bu arada kendimi İnci Sineması'nın önünde bulmuştum. İçerideki durumu kontrol için oyun salonuna geçtim, seyirciler gelmeye başlamıştı. Bir aksaklık veya eksiklik olmaması için her tarafı bir bir kontrol ediyordum.

Salon dolmuştu, oyunun başlamasına çok az zaman kalmıştı. Kapıya çıktım, orada bir kadının sağa sola bir şeyler anlattığını gördüm. Bu arada eşim de gelmişti, birlikte içeri girdik, onu yerine oturturken yanıma yavaşça gelen bir görevli "Nubar Bey, kapıda bir durum var, lütfen bakar mısınız?" dedi.

Oyun başlamıştı, kapıya çıkınca acele ile bir kadın koşarak yanıma geldi. "Oyun başladı, kimse bana yardımcı olmuyor, ne olur bana lütfen yardımcı olun," diyordu. Vaktim yoktu, çünkü on beş dakikaya kalmaz rolüm gelecekti, çok zor bir durumda kalmıştım. Etrafıma bakınıp bir kurtarıcı arıyordum, içeriden çıkan bir görevliyi görünce hemen yanına gidip hanımla ilgilenmesini istedim. Fakat bana verdiği cevap, o yerde başka birinin oturduğu ve o kişinin elinde de bileti olduğuydu. Kadın yanıma gelmişti, kendisine dönünce birden kadının hamile olduğunu görmüştüm.

O an için yapacak fazla bir şeyim yoktu, temsil başlamıştı, salonda duran bir sandalyeyi alıp hanıma beni takip etmesini söyledim, içeride bir yere oturttum.

Benim bu gibi durumlarla bir ilgim yoktu. Sinemanın da adamı değildim. Ama her şeyden önce bir insandım hem de halden anlayan bir insandım.

Salonun sükûnetini ihlal etmemek için mecburen antrakt olmasını beklemekten başka çaremiz yoktu. Temsilin ilk antraktında cebimdeki bilet numarasını çıkartıp yanlış oturan zat-ı muhtereme “Beyefendi, galiba yanlış bir yere oturdunuz, yerin sahibi geldi,” deyince, kelli felli olan zat başını kaldırıp şöyle bir yüzüme baktı, biraz da öfke ile bana “Sen kimsin?” dedi.

“Hiç kimse değilim, yalnız bayan namına konuşuyorum,” dedim. Adam yerinden kalkarak yanında eşi olduğunu tahmin ettiğim hanıma dönerek “Kalk gidiyoruz,” dedi.

Ben kaba bir hareket yapmamıştım, nezaketle zata dönerek “Sizlere bir başka yer versinler,” deyince hiç sesini çıkarmadan salondan çıktılar gittiler.

Bayana dönerek “Buyrun, yerinize oturabilirsiniz,” dedim. Bana teşekkür etti.

Temsil bitmişti, eve dönmek üzereydik. Salona çıkınca sinemanın sahiplerinden biri bana şöyle dedi: “Nubar, ne yaptın? Biraz evvel yerinden kaldırdığın zat bizim misafirimizdi, giderlerken çok öfkeli idiler, bize şikâyet ettiler seni.”

Arkasından, “Kendilerine davetiyeleri biz vermiştik,” dediler. Ben de, “Madem siz verdiniz de niçin bize ayrıca aynı numarayı sattırdınız, söyleseydiniz o yerleri başkalarına satmazdım, iptal ederdim,” dedim. Yaptıkları bu işlemde haksız olduklarını kabul ettiler, “İnşallah böyle kapanır,” dediler. Ben de “Herhalde,” diyerek oradan ayrıldım.

O hafta da oldukça yüklü bir programım vardı, başımı kaşıyacak vaktim yoktu. Günlük kendi özel işlerimi bitirmiş, akşam üzeri yapacağımız provaya gidiyordum. Oldukça yorulmuştum, fakat provalar başlayınca kendimi buluyordum, saatlerin nasıl geçtiğini hiç anlayamıyordum. Adeta sahneye çıkınca dinleniyor ve zindeleşiyordum. Prova bitmişti, eve gelmişim. Kapıda eşim karşıladı, heyecanla ekledi: “Sana mahkemedan bir celp var.”

Eşimin heyecanla ve biraz da endişeyle söylediği bu sözler benim de merakımı artırmıştı. Çünkü böyle bir duruma sebebiyet verici herhangi bir olay başımdan geçmemişti, böyle bir olaya dair en ufak bir fikrim de yoktu.

Odaya geçip eşim elindeki zarfı uzatırken, acaba yanlış bir isim olmasın diye zarfı açtım. Süratle şöyle bir göz gezdirince, meseleyi hemen kavradım.

Beni mahkemeye veren, İnci Sineması'ndaki olayda kendisini yerinden kaldırdığım zat-ı muhteremdi. Meğerse kendisi o zamanların meşhur layihacısıymış ve beni mahkemeye vermiş...

Ben ise onun sayesinde ilk defa hakim huzuruna çıkacaktım. Meğerse bu da başıma gelecekmiş. Eşim heyecan ve biraz da merakla gözlerimin içine bakarak "Korkacak bir şey var mı?" diye sordu.

Bu olayda haklı olduğum için en ufak bir korkum yoktu. Zaten haklı olduğum zaman o olayı sonuna kadar savunurdum, korku nedir pek bilmezdim. Ne de olsa kanımda aktörlük vardı. Eşimin heyecanla sorduğu bu soruya, savunma yapan bir avukat gibi, "Merak edilecek bir şey yok, bir ifade için beni mahkemeye çağırıyorlar," cevabını verdim. Eşimin üzülmesini istemiyordum, ufak bir olaya dahi pek çok üzülürdü, onun için olayı böylece kapatıverdim.

Dava gününe birkaç gün kala durumu arkadaşlara anlattım. Arkadaşlar "Hemen bir avukat tutalım, bu olayı o halleder," dediler. Fakat ben kararlıyım, kendi savunmamı kendim yapacaktım.

Hiçbir şeyden korkmadığım için dava gününün gelmesini bekliyordum. Tabii bu arada kendimi bir avukat gibi savunacağım için savunmamı da kendim hazırlamalıyım.

Nihayet o gün gelip çatmıştı, avukata ihtiyaç duymadığım için hazırladığım savunmamı bir avukat gibi yapmalıyım.

Evet, ben avukat değildim ama şimdi avukatlık yapacak-

tım. Fakat bu avukatlığımı cüppesiz olarak yapacaktım. Gayet sakindim, çünkü büyük bir ustalıkla hazırladığım savunmama tiyatrodaki oyunumu da ekleyecektim, rolümü gayet iyi oynamalıyım.

Bunları düşünürken mübaşirin sesi işitildi: “Bay Nubar Terziyan, salona!” İçeri girdim.

Mahkeme salonuna girince, biraz heyecanlanmadım desem yalan olur. Mübaşirin gösterdiği masaya oturdum. Hakim, önündeki dosyayı okumakla meşguldü. Birkaç dakika sonra bizlere dönerek otoriter bir sesle “Davacı ve davalı buradalar mı?” diye sordu, mübaşire. Davalı için “Evet,” cevabını alınca, davacıyı sordu. Yan taraftaki masada duran bir zat “Davacıyı ben temsil ediyorum,” diyerek hakime bir kâğıt uzattı. Hakim alıp okudu ve arkasından “Davalı!” deyince ayağa kalktım. “Benim efendim,” diye cevap verdim. Hakim bana dönerek “Senin avukatın yok mu?” diye sordu. “Hayır efendim, kendi savunmamı kendim yapacağım,” dedim.

Hakim “Peki öyleyse,” dedikten sonra, davacı vekili avukat beni suçlarcasına bir savunma yaptı ve yerine oturdu. Hakim bana döndü, “Bu söylenenleri duydun oğlum. Şimdi olayı bir de sen anlat bakalım,” diyerek sözü bana verdi.

Bir tiyatro sanatçısı olduğum için daha önceden hazırladığım savunmama geçtim. Tiyatroda oynayacağım rollerde başarılı olmak için oynayacağım rolü çok iyi okur ve ez-

berlerdim adeta. Bu alışkanlığımın da yardımıyla savunma başladım:

“Muhterem hakim bey, hakkımda yapılan bu suçlamaları kesinlikle kabul etmiyorum. Ben o sinemanın ne memuru ne de programcısıyım, bizler kendi oyunlarımız için arada sırada o salonu kiralar, kendi çapımızda temsiller veririz. O gün de vereceğimiz temsil için salonu kiralamıştık, biletleri daha evvel sattığımızdan bir aksilik olmasın diye erken gelmiştim. Bir terslik olmasın diye her şeyi kontrol ediyordum, tabii kendimizi ilgilendiren konularda...”

Hakim sözümü keserek “Sen o tiyatrodaki ne gibi vazife yapıyorsun?” diye sordu.

Ben “Efendim bizler arkadaşlarla amatör bir topluluk kurduk, temsiller veriyoruz. Tabii amatör bir topluluk olduğu için oynadığımız rollerden başka da vazifelerimiz var, mesele benim bilet satışları, sosyal faaliyetler, yazışma, izin alma ve buna benzer birçok görevim var,” karşılığını verince, hakim “Peki, devam et öyleyse,” dedi.

Devam ettim: “Oyun başlamak üzereydi, salonun holünde elinde bileti bulunan ve de hamile olan bir bayan kendisine yardım edilmesi için sağa sola yalvarıyordu.

Görevli bir arkadaşın koluna sarılarak yardım istedi. Yakınımda olduğu için bu durumu ben de izliyordum. Görevli arkadaş kadıncağıza dönüp ‘O yerde muhterem bir zat var, elinde de bileti varmış, onun için sen başka bir yer bul ve otur,’ diyerek kapıları kapadı. Temsil başlamıştı.

Kadının o acıklı halini görünce içim burkuldu, fakat benim o anda yapacak hiçbir şeyim yoktu. Ben de içeri girmek üzereydim. Kadın birdenbire koşarak yanıma geldi ve ‘Ne olur bana yardım edin,’ dedi. Kadının hali gerçekten iyi değildi, üstelik de hamileydi. Kadıncağız benim konuşmamı fırsat vermeden ‘Biletim elimde fakat yerime başka bir beyefendi oturmuş kalkmıyor, ne yapabilirim?’ diye sordu.

Ben bu işleri gayet iyi bildiğim için kadının elindeki bilete öyle bir göz atınca kadının doğru söylediğini anlamıştım. Demek ki içerideki bey yanlış oturmuştur diye düşündüm ve ‘Temsil şimdi başladı, ben sizi başka bir yere oturtayım, antraktta hallederiz,’ dedim. Bu sözümü işiten kadının sevinçle sıktığı elimin acıdığını hissettim.

Salondan aldığım bir sandalye ile onu koltukların yanındaki koridorda bir yere oturttum. Antrakt olmuştu. Ben kadına söz vermiştim, üstelik kadın da haklıydı. Ben de haksızlığa hiç tahammül edemezdim. Ona yardım etmek benim için insanî bir görevdi. Temsil başladığından sükûneti bozmamak için antraktı beklemek mecburiyetinde idim. Kimseyi rahatsız etmeye ve temsili bozmaya hakkımız yoktu.

Hanımın yanına geldim. Sandalyede oturmaktan rahatsız olduğu belli idi, durumu da buna müsait değildi tabii. Işıklar yanmıştı. Hanımdan biletini istedim, emin olmak için bir kere daha numarayı kontrol ettim. Çünkü bir hata yapmamalıydım. Numara doğru idi, hanıma beni biraz beklemesini söyledim. Biletle birlikte kadının oturması icap eden koltuğun önünde durdum, bir kere daha numaraya baktıktan sonra yavaşça eğilip zat-ı muhtereme nezaketle ‘Beyefendi, yanlış yere oturmuşsunuz. Buranın sahibi geldi, yerine oturmak istiyor. Şayet numaranız varsa size yardımcı olabilirim,’ dedim...

Kimsenin duymaması için yavaşça söylediğim bu sözlerle zat-ı muhterem biraz da yüksekçe bir sesle ‘Sen kimsin de bana soruyorsun, sen benim kim olduğumu biliyor musun?’ diyerek sert bir şekilde karşılık verince, ben yine de nezaketimi bozmadan ve etrafı rahatsız etmemeye dikkat ederek kendisine şu cevabı vermek lüzumunu hissettim: ‘Beyefendi, elimdeki biletin numarası şu anda oturmakta olduğunuz koltuk numarası ile aynı. Bu da şunu gösteriyor ki, sizin kendi yerinize oturmanız gerekiyor.’

Zat-ı muhterem bana dönüp ‘Benim davetiyem var,’ diyerek cebinden davetiyeyi çıkardı, fakat elinde sıra numarası yoktu. Sadece kendisine oturacağı yerin numarasını söylemişler, bu zat da kalemle yazmış.

‘Hem bu durum seni ilgilendirmez,’ diye cevap verdi. Ben de kendisine ‘Bu bilet ve numara bende olduğuna göre burası bana ait oluyor beyefendi. Buyurun sizi başka bir yere oturtalım,’ dedim.

Bu ince teklifimi kabul etmeyen zat-ı muhterem yanındaki hanıma ‘Kalk gidelim,’ dedi ve gittiler...

Muhterem hakim bey, benim hiç tanımadığım bu zat-ı muhtereme karşı en ufak bir ters davranışım olmadığı gibi kendisine yardım teklif ettim. Muhterem hakim bey, benim bu olayda ne gibi bir suç işlediğimi anlayamadım.

Üstelik elinde bileti olduğu halde yerine oturamayan hamile bir bayan seyirci, diğer tarafta elinde davetiyesi olan bir davetli misafir.

Sayın hakim bey, eğer yapmış olduğum bu insanî görevden dolayı hatalı veya suçlu isem cezama razıyım. Benim suçlu veya suçsuz olduğuma siz karar verin.”

Sözlerim bittiği için yerime oturdum. Hakim bir-iki dakika elindeki kâğıtları okuduktan sonra bana dönerek “Sen biraz dışarı çık,” dedi.

Yerimden kalkıp salondan dışarı çıktım, oldukça heyecanlanmıştım. Acaba hakim yaptığım bu savunmamda gerçeği görmüş müydü, yoksa ben suçlu mu idim?..

Koridorda dakikalar geçmek bilmiyordu, bir aşağı bir yukarı dolaşıyordum. Ara sıra kapının önünde duruyor, içeriden sesler gelir veya herhangi bir konuşmayı duyarım diye kapıya kulak kabartıyordum.

Koridordaki kanepede oturdum. Kanepa kapıya biraz uzaktı. Gözlerim kapıya çevrilmiş adeta kapının resmini çekiyordum, kapı uzak olduğu için hiçbir ses işitmiyordum. O

zaman ben de daha rahat işitmek için kanepeyi yavaş yavaş kapıya yaklaştırmaya başladım.

Dakikalar sanki saatler gibi geçmek bilmiyordu, acaba ne zaman karar verecek, karar ne olacaktı? Biraz da tedirgindim, çünkü sabahleyin evden çıkarken rahmetli eşim “Bugün senin mahkemen var, sakın unutma!” diye hatırlatınca sanki benim mahkemem değilmiş gibi aldırış etmeden, “Biliyorum, mühim değil, gidip bir ifade vereceğim,” demiştim. Onun heyecanlanmasından çekiniyordum, şayet eşim bu mahkemenin benimle ilgili olduğunu bir bilse kendisini teskin etmem veya yatıştırmam için akla karayı seçecektim. Çünkü eşim böyle mahkeme, karakol, icra veya resmî bir yerle bir durum olmasın diye en ufak bir durumda “Aman Nubarcığım, sakın ha!” der ve ben onu üzmemek için böyle şeylerden çok kaçınırdım. İş anında ve hemen hal yoluna giderdim.

Bu durumdan dolayı mahkemeye verildiğimi bilseydim ne yapar eder bu işin bu kadar uzamasını engellerdim.

Eğer hakim beni suçlu bulur ve bir ceza verir de eşim bunu öğrenirse neler olurdu, bunu düşünmek dahi istemiyordum. Birden içeriden bir ayak sesi işittim, hemen ayağa fırladım ve kapıdan biraz uzaklaştım.

Salonun kapısı açıldı, bizleri içeri çağıran mübaşir kapıda gözüküyordu, hemen kendisine yaklaşıp “Acaba karar verildi mi?” diye nezaketli bir biçimde sordum. Mübaşir bu işlerde oldukça pişmiş olduğu için “Heyecanlanma, birazdan çağırırlar içeri,” diyerek bir sigara çıkarıp yaktı. Bana dönerek “Siz avukat mısınız?” diye sordu, şaşırmıştım. “Hayır,” cevabını verince “Yaptığın savunmadan seni avukat sandım,” diye başlamıştı ki o anda içeriden bir çingirak sesi duyuldu ve mübaşir yeniden bana döndü: “Karar verildi.”

Mübaşirin söylediği “Karar verildi,” kelimesini işitince birden heyecanlanmıştım. Mübaşir “Sen bekle biraz,” diye-

rek içeri girdi. Bense orada yalnız başıma kalmıştım, kafamın içinden bin bir düşünce geçiyordu. Acaba suçlu bulursam ne gibi cezaya çarptırılırdım?

Hiçbir şey düşünemiyordum, aklıma eşim gelmişti. Kendi kendime cesaret vermek için “Korkacak bir şey yok Nubar,” diyordum. Dakikalar adeta geçmek bilmiyordu. Gözlerim kapıda idi, kulaklarım ise salondaki uçan sineklerin vızıltısını duyacak kadar hassaslaşmıştı.

Kulağımın içeriden bir ses duymasını sağlamak için kapıya dayandım. Henüz dayanmıştım ki kapı açıldı.

Birdenbire kendimi geriye doğru ittim, o kadar kuvvetli itmiştim ki kendimi birdenbire sırtüstü yerde buldum, mübaşir “Ne oldu beyefendi?” diye sorunca ayağımın kaydığını söyledim.

Heyecanla mübaşirin yüzüne bakıyordum, dudaklarının arasından çıkacak sözleri okumak istiyordum adeta. Beni içeriye tekrar çağıracaklar diye bekliyordum. Mübaşirin sesi ile irkildim. “Hadi beyefendi, gidebilirsiniz artık,” deyince şaşkınlıktan “Nereye gideceğim?” diye sordum.

“Nereye istersen oraya. Mahkeme sonuçlandı arkadaşım, sen beraat ettin.”

Sevinçten adamın boynuna sarılmışım. Mübaşir böyle durumlara alışık olduğu için hiç yadırgamamıştı. “Helal olsun,” dedi, “Kendini adeta bir avukat gibi savundun, yak bir sigara.”

Heyecanla mübaşirin uzattığı sigarayı aldım, öyle bir keyifle içtim ki o andaki zevkimi anlatamam. Zafer kazanan bir kumandan gibi idim. Hemen elimi cebime attım, mübaşire teşekkür ederken çıkardığım 25 kuruşu kendisine uzattım.

Mübaşir almak istemedi. Sevinçle “Lütfen buyurun,” dedim, o zaman bu para hayli kıymetliydi.

Mübaşire dönerek “Şayet avukat tutsaydım bunun iki-üç katından fazla öderdim,” dedim ve teşekkür ederek mer-

divenlere doğru yürüdüm. Hâlâ inanmıyordum, sanki arkamdan tekrar çağıracaklarmış gibi geliyordu, sokağa çıkmıştım.

Dışarıda esen hür temiz havayı ciğerlerime doldurmak istiyordum adeta. Evet, artık sıkıntı ve üzüntü bitmişti. Kendimi toparlamıştım.

Kendi kendime diyordum ki: Nubar Efendi, bugün ilk defa başına gelen bu olaydan yüzünün aklıyla çıktın, senin bu olayda bir suçun yok, esas suç sinema sahibindeydi. Öyle ya, madem ki o zat-ı muhtereme davetiye verdiniz, listeden yerlerin numaralarını silin (yani plandan). O zaman herhangi bir hata veya yanlışlık olmaz. Bu durumda davetlilerin de bu olayda herhangi bir suçları yoktu tabii. Zat-ı muhterem biraz aksilik edince bu tatsız olay mahkeme ile sonuçlanmış oldu...

Bunları düşünürken kendimi birden Aksaray'da buluvermiştim, mahkemeden çıkınca tramvaya dahi binmek aklıma gelmemişti, yürüyerek yolun yarısına gelmiştim. "Nubar, nasıl olsa bugün provan yok, sen en iyisi şuradan bir baklava yaptırıp doğru evinin yolunu tutuver," dedim. Aksaray Parkı'nın orada meşhur bir baklavacı vardı, içeri girip bir kilo baklava aldım. O zamanlar öyle çeşit çeşit tatlılar yoktu, paketi elime alıp "Haydi buradan sonrasını da yürüyüvereyim," diye düşündüm.

Daha on dakika bile olmamıştı, Samatya'ya gelmiştim. Evimin köşesine gelince kafamı kaldırıp evimin penceresine baktığım zaman eşimin beni camda beklediğini gördüm. Ona baktığımı görünce sevinçle el sallamaya başladı.

Kapıyı açar açmaz heyecanla "Ne oldu Nubarcığım mahkeme?" diyerek sordu. Ben ise çekindiğim o heyecanlı dakikaları unutmuştum bile. Eşimi görünce "Yaptığım şahitlikle arkadaş beraat etti ve bu hediyeyi alıp yolladı," diyerek olayı kapadım.

“Nubarcığım, karnın aç mı?” sorusuyla hatırladım ki sabahdan beri hiçbir şey yememiştim. Eşime dönerek “Hadi gel yemeğimizi dışarıda yiyelim,” dedim. “Başka bir zaman yeriz, bugün senin sevdiğin yemekleri yaptım, karşılıklı olarak afiyetle yeriz,” diye cevap verdi.

Ertesi sabah erkenden kalkıp dükkâna gidecektim. Yemekten sonra eşim bir de okkalı kahve yapmaz mı, eh keyfime diyecek yoktu. Biraz sohbet ettikten sonra eşime “Yarın Beyoğlu’na sinemaya çıkacağım, erken yatalım,” dedim.

Yatağa sırt üstü uzandım, bir türlü uyku tutmuyordu. Gündüz geçen olayları tekrar yaşıyordum, olaylar gözümün önünden bir sinema şeridi gibi geçiyordu, sahnenin sonunda ise gerçek anlaşıyordu...

Benim suçsuzluğum sabit olmuştu. Ben mahkemeden alınım açık, “ak-pak” olarak çıkmıştım, o zatı muhterem ise mahkemeden “kam-kak” çıkmıştı... Bu düşünceler arasında uzun bir müddet boğuştuktan sonra gözlerimin kapandığını hissettim. Gözlerimi açtığım zaman ise sabah olmuştu. Sanki daha yeni yatmıştım uykuya.

Tabii yine eşim benden evvel kalkmıştı. Hafif bir kahvaltı yaptıktan sonra dükkâna gitmek üzere yola çıktım. Yürüme-yi çok seviyordum, gideceğim yerlere biraz erken çıkar yayan giderdim. Dükkânı açtım, yapılacak işlerimi bitirdikten sonra “Öğleden sonra çalışmam var,” diyerek doğruca Beyoğlu’na çıktım.

İlk işim doğruca sinemaya gitmek oldu. Çünkü sinema sahiplerinin dünkü mahkemenin sonucunu öğrenemedikleri için merak içinde olduklarını biliyordum.

Sinema salonuna varır varmaz, doğruca sinema sahiplerinin odasına kapıyı vurarak girdim. Beni görünce hemen yerlerinden kalktılar. “Nubarcığım, mahkeme ne oldu?” diye heyecanla sordular.

Zaferden dönen bir kumandan edasıyla hiç cevap vermeden etrafa bir göz attıktan sonra masanın önündeki lüks koltuğa oturuverdim. Hemen üç adet şerbet söylediler, ben dünkü mahkemede başımdan geçenleri olduğu gibi anlattım, sonunda ise beraat ettiğimi söyleyerek sözümü tamamladım. Bunları anlatırken ikide bir araya girip ısrar ediyorlardı: “Tamam, sen haklısın, bizim de hatamız oldu. Sen yine git Kamer Efendi’den özür dile. Ne de olsa kıymetli bir misafirimizdir. Gideceksin değil mi, mutlaka, tamam mı?..” O zaman adının Kamer olduğunu öğrenmiştim.

Sinema sahiplerinin ısrarı bitmiyordu: “Nubarcığım, bu olayda hepimizde biraz suç var. Onun için en iyisi sen gidip hem bizim adımıza hem de kendi adına Kamer Efendi’den münasip bir ortama getirip özür dilersin olur biter, bizler de bu durumdan kurtuluruz. Çünkü ilerde ne olur ne olmaz,

senin veya bizlerin bir işi düşer, hem seninle biz eski dostuz, bu dostluğun devam etmesini tabii ki istersin.” Sonuçta beni ikna ettiler. Çünkü ben de onları üzmemek istemiyordum. Yine bir temsil verebilirdik, aramızdaki dostluğu bir hiç yüzünden bozmanın alemi yoktu.

“Doğru söylüyorsunuz, bu olayın bu kadar uzayacağını ve bizleri bu kadar üzeceğini bilseydim ertesi günü gider hem sizin hem de kendi adıma özür dilerdim. Fakat yine de geç kalmış sayılmayız. Ben şimdi gider bu olayı hallederim,” deyince sinema sahiplerinin neşeleri yerine gelmişti. “Yeri çok uzak değil, arkamızdaki sokaktadır. İstersen hemen adamımızla yollayalım seni,” dediler.

“Teşekkür ederim, lüzum yok. Siz bana tarif edin, ben bulurum. Oraya adamınızla gidersem sizin tarafınızdan geldiğimi hemen anlarlar. Ben yalnız gider bulurum,” deyince, yeri tarif ettiler. Gerçekten de çok yakındı, tam arkamızdaki sokaktaydı. Teşekkür ederek ayrıldım.

Ben de bu olayın tatlıya bağlanmasını çok istiyordum. İleride belki buralara daha sık gelebilirdim, bir dostumun olması tabii ki büyük avantajdı.

Tarif edilen sokağa girince ilerlemeye başladım. Sol taraftaki altı-yedi katlı bir binanın önünde durdum, etrafıma bakınırken kapıdaki biri kimi aradığımı sordu. Kamer Bey’in adını verince adamcağızın adeta iki büklüm olduğunu gördüm. “Burası efendim, üçüncü ve dördüncü kat onlara aittir,” deyince biraz şaşırmıştım.

Merdivenlerden yukarı çıktım. Üçüncü katta idim, kapıda “büro” yazılı idi. Kapıyı çaldım, kısa bir süre sonra “Giriniz!” diye cevap gelince usulcana kapıyı açtım. İçeriye şöyle bir göz atarken kapının yanında oturan bir beyefendi “Kimi istiyorsunuz?” diye sordu. “Kamer Bey’le görüşecektim efendim,” dedim. Adamcağız hemen yerinden kalkarak “Buyurun, şöyle oturun,” dedi.

Hangi konuda olduğunu sordu, özel bir konu olduğunu söyledim. Adamcağız “Peki siz biraz oturun, ben kendisine haber vereyim,” diyerek benim girdiğim kapıdan dışarı çıkıverdi. Etrafıma şöyle bir göz attım, büyükçe bir holdü burası. Etrafta ise karşılıklı olarak üçer tane oda kapısı gözüküyordu.

Ortada, büyükçe bir masanın etrafında, kanepeler ve koltuklar sıralanmıştı. Oldukça pahalı takımlardı, tavanda ise çok güzel bir avize duruyordu.

Etrafımı kolaçan ederken bir kapı açılıverdi. Yaşlı bir adam çıkmıştı içeriden. Arkasında ise çok şık giyinmiş bir bey vardı. Önüme gelince yaşlı adama dönüp “Siz hiç merak etmeyin, bu davaya kazanmış gözüyle bakabilirsiniz,” dedi ve adamcağızı yolcu etti.

Kapıyı kapattı. Beni görünce “Size nasıl yardımcı olabilirim?” diye sordu. Yerimden kalkarak “Kamer Efendi’yi görecektim” dedim. Adamcağız “Hemen haber vereyim efendim,” diyerek kapıya doğru yürüdü, o arada kapı da açılmıştı. Biraz evvel yukarı çıkan arkadaş “Nubar Bey, Kamer Bey sizi bekliyor, buyurun yukarı çıkalım,” dedi. Kapıdaki bey bana yol verdi. Birlikte yukarı kata çıktık.

Üst kat da aynı şekildeydi. Adam, kapıdan içeri girince, bana dönerek bir dakika beklememi istedi.

Adamcağızın içeri girmesi ile çıkması bir olmuştu. “Buyurun efendim, Kamer Bey sizi bekliyor,” diyerek kapıyı açtı.

İçeri girdiğimde Kamer Bey masanın başında oturmuş biriyle bir şeyler konuşuyordu. Beni görünce gülümsedi ve nazik bir şekilde “Buyurun şöyle,” diyerek yer gösterdi. Otururken “Birer çay alırız değil mi?” diye sordu. Ben teşekkür edip hatırlarını sordum. Arkasından hemen mevzuya girmek istiyordum. Bana dönerek “Bir-iki dakikalık müsaade edersiniz...” dedi.

Gösterdiği koltuğa adeta gömülmüştüm. Zevkle döşen-

miş bir oda idi. Bu arada kapı açıldı, çaylarımız gelmişti bile. “Buyrunuz, içiniz,” dedi. Ben çayımı içerken Kamer Bey karşısındaki şık giyinmiş beyle konuşmasını bitirdi.

Birlikte çayımızı yudumluyorduk. Söze nasıl başlayacağımı bilemiyordum. Gayet kibar bir biçimde bana dönerek “Nasılsınız Nubar Bey?” dedi.

Samimi bir şekilde hatırımlı soruşunun ardından sözlerine şöyle devam etti: “Senden böyle büyük bir savunma beklemiyordum, hangi noktada yanıldığımı şimdi gayet iyi anlıyorum. Senin büyük bir aktör olduğunu hiç hesaba katmadım. Avukatlarımdan mahkemenin bütün tafsilatını öğrendim, çok iyi bir oyun sahneye koymuşsun.” Bunları söyledikten sonra elini çayına götürdü.

Ben ise Kamer Bey’den böylesine büyük bir iltifat beklemiyordum, hatta içeriye girerken biraz da çekiniyordum.

Kamer Bey’den duyduğum bu sözlerden büyük bir cesaret almıştım, kendi kendime dedim ki: “Haydi Nubar, beklediğin fırsat bu fırsattır. Bütün oyunculuğunu ve yeteneğini kullan. Ne kendine ne sinema sahiplerine ne de Kamer Bey’e karşı mahcup olma ki bu olayın sonunda kimse mağdur olmasın. Sen de yüzünün akı ile bu fırsatı iyi kullan!” Yerimden şöyle bir kıpırdanarak Kamer Bey’e doğru döndüm.

“Sayın Kamer Beyefendi, hamdolsun, teşekkür ederim. Siz ve eşiniz nasılsınız?” diyerek söze başladım ve en az 10-15 dakika hiç aralık vermeden öyle bir konuşma yaptım ki, Kamer Bey adeta bir temsilde imiş gibi hiç sesini çıkarmadan beni dinliyordu.

Kamer Bey şöyle bir doğrulduktan sonra, biraz evvel masasının yanındaki koltukta oturmakta olan beye dönerek fikrini sordu: “Bu sözlere ne diyorsunuz?” O arada kapı vurulmuştu. İçeriye beni buraya getiren bey girdi ve masanın yanında oturan beye doğru bakarak “Avukat Bey, bir ziyaretçiniz var,” dedi. Yan tarafımdaki bey, Kamer Bey’in bü-

yük avukatlardan biriymiş demek ki. “Peki şimdi geliyorum” diyerek ayağa kalktı ve Kamer Bey’e dönerek sordu: “Dava ettiğiniz kişiye çay mı ısmarlıyorsunuz?” Sonra bana dönerek söylediği sözleri şu an gibi hatırlıyorum, nasıl hatırlamam ki...

“Nubar Bey, Kamer Bey size açmış olduğu tazminat davasını kazansaydı, on bin lira kendi için on bin lira da hanımı için sizden para istiyordu!” Bunları söyledi ve müsaade isteyerek gitti, bense bu sözleri duyunca adeta küçük dilimi yutacaktım.

Sessizliği yine Kamer Bey bozdu, “Sen yürekli ve mert bir gençsin. Madem buraya kadar geldin, ben de bu olayı unuttum. Sana başarılar dilerim. Ne zaman bir dosta ihtiyacın olursa beni ara,” diyerek ayağa kalktı, teşekkür ederek ayrıldım.

Merdivenlerden çıkarken omuzlarımdaki büyük yükün ağırlığını hissediyordum, şimdi ise adeta bir kuş gibi idim. Çok büyük bir eseri başarı ile oynamıştım.

Sokağa çıktım, doğruca İnci Sineması’na gittim. Beni merakla bekliyorlardı sanki, hiç fırsat vermeden “Kamer Bey’in çok selamları var, ilk temsil veya filmde sizleri ziyaret edecek,” dedim. Bu sözleri işiten sinema sahiplerinin söylediği sözler bunca yıl geçtiği halde aklımdan çıkmamıştır:

“Sen çok büyük bir oyuncu olacaksın, seni film setlerinde göreceğimiz günler pek uzakta değil. Bunu bilesin oğlum...” Neredeyse sevinçten boynuna sarılacaktım, çünkü bu sözleri söyleyenler yılların kurtları ve Beyoğlu piyasasının en tanınmış kişilerindendiler.

Çok nazik bir şekilde teşekkür ettikten sonra, bir an evvel arkadaşlarla buluşmayı düşündüğüm için müsaade istedim.

Günler artık bana yetmiyordu, çalışmalarım çok yoğunlaşmıştı. Sabah erkenden kalkıyor, önce dükkâna uğruyor, öğleye kadar orada çalışıyordum. Sonra ağırlık verdiğim ti-

yatro çalışmaları, sosyal çalışmalarım, akşamları belli gün-
lerde sinema gişesinde bilet satmak, akşam olunca da aklım-
da bitiremediğim birçok işle evin yolunu tutmak...

Bu yoğun çalışmalarımı bir amaca yneltmıştim artık. İlk
teşebbsm şehir Tiyatrosu'na girmek için oldu. Fakat o za-
man kadrolar çok doluydu, üstelik çok kıymetli oyuncular
vardı. Bir arkadaşım "Nubar sen oraya girersin ama işin pe-
şinden çok koşmak gerek," demişti. Benim de koşacak o ka-
dar zamanım yoktu.

En çok düşlediğim ve arzu ettiğim ise polis olmaktı. O işi de çok kovaladım fakat o da olmamıştı. Ama bugün onlarla yan yana gelip, filmlerde onlarla beraber oynuyorum. Gerçek polis olamamıştım ama filmlerde her türlü polis rolüyle bu büyük tutkumu tatmıştım. Hem de polislikten komiserliğe terfi etmiş oradan da polis müdürü dahi olmuş-tum. Böylece bu tutkumu da yerine getirmiştım.

Artık ben halkın malı olmuş-tum. Daha doğrusu aranılan bir kişi olmuş-tum.

Bu büyük mücadelemde en büyük desteğim ve yardımcım rahmetli eşimdi.

Günlerimin akışı oldukça hızlanmış-tı. Sahne çalışmaları sayesinde, her geçen gün sanat çevrelerinde daha çok aranan kişiler arasında yerimi almaya başlamış-tım. Oynadığım piyes ve temsillerdeki alkışlar çoğaldıkça kendi kendime şöyle diyordum: “Nubar, tependeki işaret kendisini göstermeye başlıyor galiba artık. Biraz daha gayret ettin mi beklediğin yolun açılmaması için hiçbir engelin kalmayacak.”

Temsillerdeki başarılı oyunlarım ve giderek artan alkışlar, geçen günlerin akışını daha çekici bir hale koymuştu.

Böyle başlayan başarı tırmanmalarım tiyatro alanından film alanına geçmek üzereydi artık. Akıp giden seneler beni 1940'a kadar getirmişti...

O gün erkenden Beyoğlu'na gitmiştim. Yapılması gerekli işlerimi bitirdikten sonra İpek Sineması'na gittim. Güzel bir film vardı, içimden girip seyretmek gelmişti. Beni tanıdıkları için selam verip içeri girdim, doğruca salona geçtim. Film başlamıştı, oldukça güzel bir müzikal idi, seyrettiğim filmin kritiğini yaparak evimin yolunu tuttum. Bir yandan da kendi kendime "Nubar, sen ne zaman seyredeceksin kendini şöyle koltuğa oturarak. Bakalım oynadığın temsillerde başarılı mı oluyorsun yoksa kendi kendine aldığın alkışlardan mı bu yolda ilerlediğini sanıyorsun?" diyordum.

Bu düşünceler ile eve gelmiştim. Eşim yine her zaman olduğu gibi heyecanla "Nubarcığım, sana bir mektup geldi," dedi.

Mektubu aldım, odaya girdiğim zaman mektubun üzerinde ATLAS FİLM şirketinin adını gördüm.

Birden heyecanlanmıştım. Hemen elimdeki mektubu açtım, süratle okudum. Çevirecekleri bir film için benimle görüşmek istediklerini ve mektubu alır almaz beni stüdyolarında beklediklerini bildiriyorlardı.

Demek rüyalarım, düşlediğim sinema artık gerçekleşiyordu. Acaba hangi rol için beni istemişlerdi, ne gibi bir rolde oynayacaktım?

Sevinç ile eşime sarıldım ve “Katrin, şu tepemdeki mühürü öp,” dedim... Öpmedi, iki eliyle başımı omuzuna dayadı, şevkatle ve içten gelen bir duygu ile okşadı. Heyecandan gözlerime uyku dahi girmiyordu, sabah olmak üzereydi.

Eşim de bu sevincime ortak olmuştu. “Nubarcığım, düşlelerin gerçekleşiyor artık, öyle hissediyorum,” diyordu.

Ne benim gözümde ne de eşimin gözünde bir dirhem uyku vardı. Gün ağarmak üzereydi, eşim şöyle bir doğrulduktan sonra “İyi bir sabah kahvaltısı hak ettik, zaten sabah da olmuş,” diyerek odadan çıkınca yerimden büyük bir jön gi-

bi kalktım. Acaba oynayacağım film nasıl, acaba muvaffak olabilecek miyim, kimlerle oynayacağım, hangi ücreti istesem? Çünkü bu konuda hiçbir fikrim yoktu. Bu konu üzerinde, gitmeden önce, iyi bir araştırma yapmalıyım. Onlarla konuşurken isteyeceğim rakam ne az olmalıydı ne de fazla. Mahcup bir durumla karşılaşmamalıyım.

Bunları düşünürken eşimin tepsi ile getirdiği kahvaltıyı büyük bir iştah ile yiyordum. Eşimin “Nubarcığım, neredeyse tepsiyi de yiyeceksin,” diyen sözü üzerine tepside pek bir şeyin kalmadığını görünce biraz şaşırmıştım. Sanki kıtlıktan çıkmıştım, halbuki sabahları öyle pek fazla yemezdim.

Kapıdan uğurlayan eşime “Benim için dua et ki işlerim rast gitsin,” dedim, dükkâna gittim, saat ona kadar işlerimi bitirdim.

Beyoğlu sokaklarında dolaşıyordum. Birkaç sahne arkadaşım vardı, onları ziyaret ettikten sonra gereken bilgileri ve piyasayı oldukça öğrenmiştim. Artık rahatlıkla beni bekleyen Atlas Film Stüdyosu'na gidebilirdim.

Stüdyonun yerini öğrenmiştim. Binanın önüne gelince şöyle etrafa bakındım ve kapıdan stüdyoya büyük bir jön gibi giriverdim. Beni kapıda karşılayan bir beyefendi ne istediğimi sordu.

“Adım Nubar Terziyan. Atlas Film sahibi Murat Köseoğlu veya Nazif Duru Bey’leri görmek istiyordum, bir film için beni davet ettiler,” dedim.

“Peki, buyurun, beni takip edin. Sizi yanlarına götürüyüm,” diyerek yol gösterdi. Büyük bir kapının önünde durdu, kapıyı vurdu. İçeriden “Girin!” sesi gelince birlikte içeri girdik.

Odada iki kişi vardı. Yanımdaki bey “Nubar Bey sizlerle görüşmek istiyor,” dedi. Odaya girince şöyle etrafıma bakındım, gayet güzel döşenmişti. Eşyalar hayli pahalı olmalıydı. Ortadaki masanın yanında iki koltuk vardı, her ikisi de do-

lu idi, kapının yan tarafında ise kanepeli koltuklarda bulunan beyler bir şeyler konuşuyordu. Sol tarafta oturan bey kalktı, kendi yerini bana gösterdi, kendisi masanın başına oturdu.

Oturmadan önce gayet samimi bir tavırla “Teşekkür ederim,” diyerek gösterdiği koltuğa oturmuştum.

Söze nasıl başlayacağımı düşünürken, masadaki bey “Adım Murat Köseoğlu bu bey de Nazif Duru,” diyerek takdimde bulundu. “Çok memnun oldum beyefendi,” diye cevap verdikten sonra cebimdeki mektup zarfını çıkararak “Zat-ı âlilerinizden bir mektup geldi. Benimle görüşmek istediğinizi, bunun için Atlas Film Stüdyosu’nda beklediğinizi ifade eden mektubunuz üzerine sizi rahatsız ediyorum,” dedim ve mektubu Murat Bey’e verdim.

Aldı, şöyle bir göz ucu ile okudu. Bana dönerek şöyle konuştu: “Tamam, şimdi hatırladım. Evet, sizi biz davet ettik. Yeni bir komedi filmi çevireceğiz, adı *Efsuncu Baba*. Bu rol için bir Efsuncu Baba, iki de Ermeni iplikçi arkadaş lazım. Konuyu şöyle kısaca özetleyeyim, oyun Binbirdirek’te geçiyor, orada prensipal rol olarak bir efsuncu iki de iplikçi lazım. Kısaca hülâsa ettim. Bu komedi filminin gayet iyi olmasını istiyoruz, iyi bir kadro kurmak dileğimiz...”

Murat Bey sözlerine devam ederek, “Bu oyundaki Efsuncu Baba rolünü Şehir Tiyatroları’ndan -kendisini mutlaka tanır-sınız, kıymetli bir arkadaşımızdır- Müfit Kiper (şimdi kendisini rahmetle anıyorum) oynayacak,” deyince çevirecek oldukları bu filmin hayli kaliteli olacağını anladım. İyi bir senaryo idi.

Murat Bey devam etti: “İplikçi rolleri için iki arkadaş gerekli. Birisi hazır, bu da kıymetli bir sanatçı Necdet Mahfi. Şimdi ise ikinci rol için iyi bir iplikçi arkadaş gerekli. Sizi tavsiye ettiler. Buyurun görüşelim.”

Tavsiye edildiğimi öğrenince bayağı gururlanmıştım. Sonradan öğrendim, beni Atlas Film Stüdyosu’nun labora-

tuvarında vazife gören arkadaşım Mike Rafaelyan -sonradan film operatörü oldu- tavsiye etmiş. Murat Bey ile Nazif Bey bir gün çevirecekleri bu film için konuşuyorlarmış. O sırada odada bulunan Mike Rafaelyan da bu konuşmaları dinliyormuş. "Bu rolü oynayacak biri aklımıza gelmiyor, acaba ikinci iplikçiyi başarı ile oynayacak biri var mı? Rol oldukça zor ve ustalık ister," derlerken yanlarındaki Mike'ye dönerek "Sizlerden bu rolü oynayabileek iyi bir arkadaş yok mu?" diye sormuşlar. Bu soru üzerine Mike "Böyle bir rolü oynasa oynasa bizim Nubar oynar," cevabını vermiş ve Murat Bey "Hemen kendisine haber yolla, gelsin görüşelim," demiş. Arkasından bana mektup yazmaya karar vermişler. Benim adresimi bilen Mike benim çağrılmamı sağlamış.

Murat Bey'e "Peki, nasıl isterseniz..." diye cevap verdim. Bu arada Murat Bey oynadığımız temsiller hakkında sualler soruyor, hakkımda fikir edinmeye çalışıyordu. Konuşmalarım ve tavırlarım ile birlikte tipim de onlara oldukça çekici gelmiş olmalı ki masasının üzerinde duran bir paketi aldı, bana doğru dönerek "Sen en iyisi bu senaryoyu bu gece iyice bir oku, ondan sonra bu rolü başarıp başaramayacağını ve bu rolün için bizden isteyeceğin ücretin ne olacağını iyice bir düşün. Yarın seni yine bu saatlerde bekliyoruz," dedi.

Murat Bey'in ağzından çıkan bu sözler beni bir anda sarhoş etmişti. Kulaklarıma inanamıyordum, ne söylemem ve ne yapmam lazım onu dahi düşünemiyordum. Murat Bey masadan kalkıp senaryoyu bana uzattı, "Teşekkür ederim," diye ağzımdan iki sözcük çıkmıştı.

Uzatılan paketi almıştım. Ne yapmalı idim, ne cevap vermeliydim? İlk defa böyle bir olay geliyordu başıma, bir yanlışlık yapmaktan korkuyordum. Benim içinde bulunduğum durumu fark eden Nazif Bey babacan bir edayla "Oğ-

lum, şimdi biz stüdyoya geçeceğiz. Sen elindeki filmi şöyle bir oku, yarın bize fikrini de söylersin,” diyerek ayağa kalktı.

Ben de kendimi biraz toparladım ve “Peki efendim, yarın sizleri rahatsız ederim, şimdilik iyi akşamlar,” dedim.

Koltuğumun altında duran senaryo ile sokağa çıktığım zaman adeta uçuyordum. Ayaklarım yere değmiyordu bile. Bulutlara değecekmişim gibi geliyordu, artık hayallerim gerçekleşmişti, ilk film teklifini almıştım. *Efsuncu Baba* ile kamera önüne çıkacaktım. Bunları düşünerek yürüdüm. Etrafıma baktığım zaman kendimi Harbiye’de bulmuştum. Büyük bir jön edası ile yürüyordum yolda artık, koltuğumun altında sanki büyük bir hazine taşıyordum. Evet, bu benim için adeta bir hazine kıymetinde idi. Eğer bu rolü almayı başarırsam bir anda bütün yaşantım değişecekti. O küçücük aktör Nubar artık büyük jön olmuştu. Bütün hayallerim gerçekleşecekti. Önümde yepyeni ufuklar açılmak üzereydi.

Osmanbey’e geldiğim zaman köşedeki tatlıcıdan bir kutu baklava yaptırdım. Tatlıyı oldum olası çok severdim, ne kadar yesem o kadar çok canım isterdi. Evimin köşesine gelince eşimin yine beni camda beklediğini gördüm, çok heyecanlı olduğu belliydi. Ben daha evin kapısına gelmemiştim ki o kapıda beliriverdi birden. “Ne oldu Nubarcığım, çabuk söyle?” ısrarına karşılık elimdeki paketleri ona uzattım, paketi göstererek “Her şey onun içinde, içeriye girince anlatırım,” dedim ve eve girdik.

Eşimin eve girdiğimiz zamanki o heyecanlı halini bunca yıl geçtiği halde bir türlü unutamıyorum. Çünkü ben kendisine ne söylesem “Olur, tamam, şimdi,” diyordu.

“Katrın, sabahtan beri hiçbir şey yemedim, sen sofrayı hazırla, ben elimi yüzümü yıkayayım.”

“Hemen, şimdi!”

Ben elimi yıkamak için dışarı çıktığımda, mutfağın önün-

den geçerken içeriye bir göz attım, gözlerime inanamıyordum. Çünkü aileme sofrayı hazırlamasını söylediğim zaman “Tamam, Şimdi,” demişti. Halbuki sofra mükemmel bir Şekilde hazırlanmıŐtı, en sevdiğim pilaki de vardı. Bir de yan tarafında bir ŐiŐe durmuyor mu? Bütün keyfim yerine gelmişti. Bu arada yanımda beliren eşime “Sofrayı hazırlamıŐsın,” dedim, o yine “Tabii, Şimdi,” cevabını verdi. EŞimin heyecanını Şimdi çok daha iyi anlıyordum.

Biraz sonra yemek masasının başında, eşimin hazırladığı mükellef ziyafette karşılıklı olarak oturmuŐtuk. EŞimi daha fazla merakta bırakmamak için söze “Bundan böyle eŐin büyük bir jn olmak için adımını artık film setlerine attı,” diyerek başladım.

Bir yandan yemek yiyordum bir yandan evden ayrıldıktan sonraki olayları adeta bir senaryo gibi eşime anlatıyordum. Saatlerin nasıl geçtiğini bile unutmuŐtuk. EŞim “Nubarcığım, saat biri geçiyor olmalı,” dedi. Daha yeni oturmuŐtuk sofraya, bir yanlıŐlıėı olmalıydı. EŞim saate bakmak için öbür odaya gitmişti, gerçekten çok mutlu idim. Gözümün önünden bugünkü olaylar bir sinema Şeridi gibi geçiyordu, fakat ben bunları, oturduğum yerden, bir filmdeymiŐ gibi seyrediyordum.

EŞimin sesi ile kendime geldim: “Nubarcığım, saat ikiye geliyor.” Gerçekten zaman su gibi akıp gitmişti.

“Geç oldu, artık yatalım,” diyen eşime hak verdim, odamıza çekildik. Bir türlü gözüme uyku girmiyordu, eşim çoktan uyumuŐtu. Kalktım senaryoyu aldım, iki kere okudum, üçüncü defa elime aldığım zaman ise aynanın karşısında idim. Hem okuyor hem de rolümü oynuyordum, sanki film setindeymiŐ gibi rol yapıyordum.

Gzmde bir dirhem uyku yoktu. Aynanın karşısında rolümü kaçıncı defadır yaptığımın sayısını dahi unutmuştum.

Senaryoyu sadece aklımda altı kez okumuştum. Sabah ol-

mak üzereydi... “Haydi büyük jön Nubar, artık bu oyunu beynine yazdın, bundan sonra sana bütün kapılar açık...”

Bu arada bazı sahneleri hızlı bir şekilde söylememden eşim bile uyanmıştı. “Sen yatmadın mı?” diye sorunca “Bu oyunda uyuma sahnesi yok,” dedim.

Eşimin hazırladığı sabah kahvaltısını afiyetle yerken eşime senaryoyu olduğu gibi anlatmıştım bir kere daha. Erkenden evden çıktım. Osmanbey’den Taksim’e doğru yürümeye başladım, yolda durmadan rolüm üzerine düşünüyordum. Acaba başarılı olabilecek miyim, bakalım benimle anlaşabilecekler mi, acaba hangi rakamı istesem? Bu rolü mutlaka almalıyım. Çünkü bütün yollar Beyoğlu piyasasından geçiyordu.

Taksim’e geldiğim zaman stüdyoya gitmeme daha iki saat vardı. Bir kere önünden geçtim, daha han dahi açılmamıştı. En iyisi Ağacami’nin oradaki, artistlerin uğradığı çayevine gidip bir çay içmek, etrafla biraz sohbet etmek ve heyecanımı yatıştırmaktı.

Orada içtiğim iki çay hem beni biraz rahatlatmıştı hem de istediğimden fazla şeyler öğrenmiştim.

Yavaş yavaş Atlas Film Stüdyosu’na giden yola saptım. Hanın kapısında şöyle bir gerindikten sonra “Haydi büyük jön, hayatının en büyük rolünü oynamaya hazırlan bakalım Nubar Bey!” diyerek stüdyoya girdim.

Büyük bir jön edası ile salona geçtim. Bir bey beni karşıladı, bu sefer “Buyurun, kimi istiyorsunuz?” deyince “Murat veya Nazif Bey’ler ile bir randevum var, kendileri beni bekliyorlar,” cevabını o kadar edalı ve o kadar vakurlu vermiştim ki adamcağız hemen yan odaya girdi. Daha bir dakika bile olmadan içeriden çıktı: “Adınız Nubar Bey mi?” Benden “Evet,” cevabını alınca “Sizi bekliyorlar,” diyerek bir de kapıyı açtı. Teşekkür ederek içeriye girdim...

Odaya girdiğimde Murat Köseoğlu Bey ile Nazif Duru Bey

karşılıklı oturmuşlardı. Gayet samimi bir şekilde ikisini de selamladım, selamımı alırlarken Murat Bey elini uzattı. Elini sıktıktan sonra Nazif Bey'in de elini sıktım. Bana koltuğu göstererek "Buyurun oturun Nubar Bey" dediler. Teşekkür ederek yerime oturmadan, bir gün önce bana teklif edilen senaryoyu Murat Bey'e iade etmeyi de ihmal etmedim.

Hal hatır sorma faslı bitince "Nasıl buldun senaryoyu?" diye sordu Murat Bey. "Oldukça iyi işlenmiş bir senaryo, iyi bir üçlünün diyalogu ile iyi bir film olur," dedim.

Söze giren Nazif Bey "Nubar Bey, senaryoyu iyice okudun. Bu rolü başarabilecek misin?" deyince, büyük bir jön edası ile şöyle cevap verdim: "Ben bunlardan daha zorlarını oynadım sahnede, üstesinden rahatlıkla gelirim."

Murat Bey sözü aldı: "Nubar Efendi, o zaman ücret konusundaki teklifin nedir?"

Hiçbir duraklama yapmadan cevap verdim: "Bu rolü en iyi şekilde oynar, bin liranızı alırım."

Bu sözüm üzerine Murat Bey bana "Nubar Efendi, sen aktörsün ama bizim için kapalı kutusun. Onun için bu rakam biraz fazla. Bu rolün bir başlangıç olur, birbirimizi tanıdıktan sonra hakkın neyse ortaya çıkar," dedi.

Bu sözü gayet doğru idi. Ben bir kapalı kutu idim. "Peki öyleyse, 750 lira olsun," dedim. Bu sözüm üzerine Murat Bey elini uzattı, "Anlaştık," dedi. İlk defa tam bir profesyonel oyuncu olarak mukaveleye imza atıyordum.

Böylece film dünyasına ilk adımımı *Efsuncu Baba* ile atmıştım. Hem de 750 lira gibi bir para almıştım. O para ile o zamanlar neler alınırdı! Mesela ben Osmanbey'de kirada oturuyordum, kaloriferli bir daire idi, ayda 20 lira kira veriyordum.

Murat ve Nazif Bey'lerle film hakkında bir müddet konuştuk. Filmin çekimi için gerekli hazırlıklar bittikten sonra bana haber göndereceklerdi. Oradan büyük bir jön edası ile

ayrılmak üzereydim ki, Murat Bey senaryoyu bana uzatarak “Bu sende kalsın Nubar Bey,” dedi. “Oynayacağın iplikçi rolü şimdiye kadar oynadığın bütün rollerden daha iyi olmalı. Bu, film dünyasına ilk adımın...”

Şimdi bana herkes soruyor: “Nubar sen hiç aşık olmadın mı? Yazılarında bundan hiç bahsetmiyorsun...”

İlahi arkadaşlarım, hiç aşksız hayat... Eşsiz hayat olur mu? Bilhassa gençlik yıllarında... Tanrının yarattığı bu dişi yaratıklardan uzak yaşanır mı?

Ama kadına, sakın her zaman inanmayın, dünya kuruldu kurulalı kadınlar her zaman erkekleri tatlı tatlı kandırırlar ve her zaman haklı çıkarlar.

Evvela tatlı tatlı yaklaşır, sonra birdenbire ısırır. Yaşlar bile akar gözlerinizden.

İşte böyle... Bu konuda ilk anılarım daha mektep sıralarında başlar. Kızlarla arkadaşlığım ilkokulda başlıyor. Henüz başladığım ilkokulda sınıfta nerede bir kız arkadaş varsa muhakkak beni onun yanında bulan öğretmenim, bir gün beni yanına çağırıp “Soracağım suale doğru cevap isterim Nubar. Niye daima yer değiştiriyorsun?” deyince, ben de ona gayet samimi bir şekilde şu cevabı verdim: “Öğretmenim haklı olduğum konularda erkek arkadaşlarımla kavga ediyorum, onun için onlarla sınıfta da kavga etmemek için

daima bir kız arkadaşımın yanına oturuyorum. Hem onlarla geçinmek daha kolay oluyor ve iyi de anlaşıyorum kendileriyle.”

Bu samimi sözlerimle öğretmenimi inandırdım. Günlerden bir gün sıra arkadaşım hastalandı, ben yine yanımda kız olmadığını görünce çantamı alıp başka bir kız arkadaşımın yanına yerleştim ve sınıfa giren öğretmenim beni yerimde görmeyince etrafa şöyle bir göz attı, beni gördü ve doğru yanıma geldi.

O ağzını açmadan “Ben daha evvel size söylemiştim,” dedim. Öğretmenin başını iki tarafa sallayıp gülerek manalı bakışını bu kadar sene sonra dahi unutamam...

Kızlara karşı biraz açgözlü idim. Ne yalan söyleyeyim, her boş kaldığım dakika beni bir kızın yanında görmek mümkün idi. Bunu bilen arkadaşlar beni kolayca bulabilirlerdi.

Yaşım ilerledikçe kızlarla olan arkadaşlığım da artıyordu. Gençtik ve oldukça da hareketli bir yaşantım vardı. Bu yüzden pek çok kız arkadaşım olmuştu.

Arkadaşlarla birlikte gittiğimiz toplantı ve partilerde ne yapar eder kızlardan bir iki söz mutlaka alırdım, bu arada başımdan geçen bir olayı nakledeyim.

Bir partiye davet edilmişim. Partinin en neşeli kişisi ben idim, durmadan dans ediyor, fıkralar anlatıyor, önüme geleni dansa kaldırıyordum. Bu arada dansa kaldırdığım bir kız arkadaşına pazar günü için randevu vermişim; durmadan dans ediyor, bu arada ufak ufak içki içiyorduk. Parti nihayet bitmişti, ben de oldukça yorulmuştum.

Eve geldiğim zaman yıldızları saydığımı yattığım yerden görüyordum.

Hafta sonunu iple çekiyoordum çünkü partideki en güzel kıza randevu vermişim. Ben de gençtim, giyinmesini, konuşmasını ve bilhassa kızlara karşı nasıl davranılacağını, nasıl arkadaşlık kurulacağını gayet iyi biliyordum. Hele tiyatro

Çalışmalarım çoğaldıkça, biraz da tanındıkça partilerin aranılan kişisi olmuştum.

Çünkü her gittiğim partiyi mutlaka neşeye boğardım, tür-l türlü muziplikler, fıkralar, oyunlar sergiler, yarışmalar yapardım.

Nihayet hafta sonu gelmişti. Sabah erkenden kalktım, fi-yakalı bir şekilde tıraş olduktan sonra yakışıklı bir kıyafet de seçtim kendime. "şöyle bir Ada veya Boğaz sefası yaparız," diye düşünüyordum.

Evden ayrıldıktan biraz sonra saatin kaç olduğunu sordum, randevuya yarım saat geç kalmıştım. Meğerse evdeki saat yanlışmış. Hemen adımlarımı hızlandırdım, Allahtan randevu yerim uzak değildi.

Randevu yerine gelince daha da ilginç bir durumla karşılaştım.

Çünkü randevu yerinde üç kız duruyordu. Çok şaşırmıştım. Ne yapacağımı, nasıl davranacağımı bilemiyordum. Hemen kendimi topladım, bu üç kız arkadaşı da aynı partide gördüğümü hatırladım, mecburen yanlarına gittim.

Meğerse o partide ne de randevu vermişim, hem de aynı yerde ve aynı saatte. Kendilerine karşı ne kadar mahcup olduğumu tarif edemem. O pazarımı da maalesef yalnız başıma geçirmiştim.

Hepsini bir anda elimden kaçırmıştım.

Grup arkadaşları ile en büyük zevklerimizden biri değişik yerlerde parti vermektir. Bundan başka yazın her hafta motor gezileri tertiplemek de en büyük zevklerimiz arasındadır. Hafta ortasında hemen 25-30 kişilik bir grup oluşturur, doğruca gider bir motor kiralar ya Boğaz'da bir gezinti yapardık veya Adalar'a geziler tertiplerdik. Herkes kendi ne-valesini alırdı. Tabii bunların içinde tek gelen kız veya erkek arkadaşlarımız da bulunurdu.

Bu gezilere daima yalnız çıkardım ve damlarımı hep o

gruplardan seçerdim, hem de büyük bir ustalıkla. Turlarımıza gelenlerin tabii ki hepsinin güzel olmasına imkân yoktu, ama ben nerede güzel olmayan varsa onunla açardım partiyi. İlkini onu dansa kaldırır, bir iki döndükten sonra “Promanat!” diye bağırır ve daha evvel gözüme kestirdiğim damın bana gelmesini hesaplar, “Şanje le dam,” deyip, onu benim kollarıma alır; döner dönerdim... Ve hiç belli etmeden, daha evvel oynadığım kızı hangi arkadaşına gönderdiysem onu uzaktan kontrol ederdim.

Ve böylece istediğim damla dans ederdim. En dikkat ettiğim de aynı kızla bir daha o partide dans etmemekti, fakat eğer istediğim biri ise mutlaka onunla istediğim an dans ederdim. Danstan hiç yorulmazdım. Yorulmadığım ikinci şey ise denizdi. Hiç durmadan yüzmek isterdim. Bu benim için bir hobi olmuştu, yalnız yaz aylarında değil kış aylarında da devam ederdi.

Şunu da söylemeden geçemeyeceğim, o zamanlar en güzel kızlar ekseriyetle Kumkapı-Yenikapı-Gedikpaşa ve Samatya’da bulunurlardı. Bizim de duraklarımız ekseriya buralardı.

Evet, Beyoğlu’nda daha da güzeller bulunuyordu ama biz Köprü’nün İstanbul tarafında bulunduğumuz için gözlerimiz buralardaydı... Sonra buradaki kız arkadaşlara randevu vermek hem zaman hem para yönünden daha da ekonomikti. Çünkü o zaman Beyoğlu’nda randevu vermek hem vesait bakımından oldukça zordu hem de oraları çok daha pahalı idi.

Sonra, tiyatro çalışmalarından dolayı, Kumkapı’dan tutun da Samatya’ya kadar herkes tarafından sevilen ve arınan bir isim yapmıştım. Hem buralarda daha da kalabalık idik. Tabii bu durumda yapılan isim günleri, yıldönümleri, parti, gezi, o kadar çoktu ki bir günde iki üç eğlenceye gittiğimi bilirdim.

Çünkü beni tanımayıp adımlı duyanlar bile ne yapar eder-

ler, bir dostları vasıtasıyla o eğlenceye çağırırlardı. Etrafıma neşe saçmaya bayılırdım, bunun için de pek çok komiklikler yapar, fıkralar anlatırdım. Aynı zamanda da oldukça şakacıydım. Olmadık muziplikler gelirdi aklıma. Fakat bu hobilerim sayesinde her gittiğim yerde aranılan isim olmuştum, herkesi gülmekten kırar geçirirdim.

Bir arkadaşımın ısrarı ile yine bir isim gecesine ısrarla çağırılmıştım. Bundan aşağı yukarı 55 sene evvel idi.

O gece ortalığa yine neşe saçıyordum. Bu arada ev sahibi bir dans plağı koymuştu. O günleri yaşayanlar mutlaka hatırlar, Maurice Chevalier ve Jeanette MacDonald meşhurdur. Plaktaki şarkı ise “Aşk Resmi Geçidi” idi. O neşeli dakikalardan sonra sabaha kadar bu eseri gramofonda belki yirmi kere hiç durmadan çaldık. Sabah olmak üzereydi, herkesin uykusu gelmişti ve danstan ayakta duracak halimiz kalmamıştı.

Bu neşeli ve durmak bilmeyen gençliğim vatani görevimi yapmak için gidişime kadar devam etti...

Üzerime düşen vatani görevim artık bitmişti, şimdi ise önümde sadece bir gelecek vardı.

Tezkeremi almış İstanbul’a dönmüştüm. Artık istikbalim için planlar yapmaya başlayacaktım. Henüz geleli bir iki gün olmuştu ve babam bana birkaç gün daha gezme izni vermişti.

Ben de bu fırsattan istifade hem arkadaşlarımı hem de hı-sım akrabaları ziyaret etmeye başladım.

İlk ziyaretime teyzemden başladım (yani rahmetli annemin kardeşi). Beni karşısında gördüğü andaki sevincini bir türlü unutamıyorum. Beni çok severdi.

Daha henüz elini öpmüştüm, bir yere dahi oturmamıştım ki bana ilk sözü şu olmuştu: “Bak oğlum Nubar, askerliğini sağ ve salim yaptın. Şimdi bir tek vazifem kaldı, o da bir an evvel evlenmen. Bu işi hiç geciktirmeye gelmez ve seni ben evlendireceğim, sana münasip bir hayat arkadaşı seçmek benim vazifem, ben de senin annen sayılırım.”

Ben hiç sesimi çıkarmadım ama içimden kendisine hak vermeden de edemedim. Yine de “Kısmette varsa olur, bulduğun kızı sevebilir miyim acaba?” diye sordum.

Bu arada teyzemin daha evvelden böyle bir şeyi düşünüp araştırdığını hemen anlamıştım. Beni yakından tanıdığı için zevklerimi, hangi tiplerden hoşlandığımı gayet iyi biliyordu.

Benim için çok uzakta olmayan birini seçmişti. Oturdukları evin üst katındaki komşularının kızı idi.

Çok samimi oldukları bu ailenin iki kızı varmış. Bunlardan birini bana layık bulmuş, bunlardan birinin ismi Filomen diğerinin ise Katrin idi.

Bunlardan Katrin olana benden bahsetmiş. Kendisini ziyaret ettiğim zaman beni de onlara göstermişti.

Teyzem, bir şeye ihtiyacı varmış gibi onların katına çıkmıştı, ben de merakla bir haber getirir diye bekliyordum. Henüz daha beş on dakika olmuştu ki teyzemin sesini işitmiştim. “Teşekkür ederim,” diyordu. Bu sırada üst kattan bir hanımın sesi duyuluyordu: “Madam Yerantik, yemekten sonra bir kahve içmeğe beklerim.”

Fırsatı kaçırmayan teyzem bana bir göz kırptıktan sonra cevap verdi: “Teşekkür ederim, yarın akşam artık. Yabancım değil, kardeşimin oğlu Nubar askerden yeni geldi. Ziyaretime gelmiş, inşallah yarın geliriz.”

Teyzem daha evvel Katrin’e benden bahsettiği için, kızlardan biri bana bakarak “Madem yabancı değil, o da gelsin. Bir acı kahvemizi içmiş olur,” dedi.

Teyzem bu fırsatı kaçırmadan “Peki Katrin, yarın akşam yemekten sonra geliriz,” diye cevap verdi.

Eskiler gayet iyi bilir, erkek anneleri gelinlerini hamamlarda beğenirlerdi; ondan sonra çocuklarına mevzuyu açarlardı ve fikirlerini sorarlardı.

Kızı görürler, beğenirler, konuşurlar, sonra kızı alırlar doğruca hamama giderlerdi. Orada kızı baştan aşağı kontrol ederlerdi, her şeyi tamam mı, bir noksanı var mı, herhangi bir kusuru var mı? Yok ise o kız imtihanı kazanırdı.

Tabii, bir ömür boyu hayat arkadaşı seçmek kolay mı? Katrin’e benden bahsettiği için onun da beni daha evvel yakından görebilmesini sağlamıştı. Tabii bu onun da hakkıydı, acaba şaşı mıyım, topal mıyım, bir eksikliğim var mı, nasıl konuşuyorum? Şöyle bir yakından beni inceledikten sonra kararını vermesi daha iyi olurdu.

O akşam oldukça geç vakte kadar orada kaldım. Teyzeme istikbalim ile ilgili düşüncelerimi anlattım, beni adeta bir hikâyeye okuyormuşum gibi can kulağı ile dinliyordu. Dayanamadı, bana dönerek “Nubar, sen ileride gerçekten büyük bir sanatçı olacaksın, ideallerinden hiç vazgeçme, olmaz mı?” dedi.

Vakit oldukça ilerlemişti. Teyzemden müsaade istedim, “Yarın yapılacak bazı işlerim var, onları bitirdikten sonra gelirim,” dedimse de bir türlü ikna edemedim. Bana dönerek “Bu saatten sonra seni evine gönderir miyim hiç? Burası da senin evin. Bu gece burada kalacaksın, işte o kadar!” dedi. Bana restini çekmişti, bense bu emre bir cevap dahi vermedim. Biraz daha konuştuktan sonra “Hadi bakalım, yatma zamanı geldi,” diyerek odadan çıktı. Evi çok müsaitti, benim gibi daha iki-üç kişiyi ağırlayabilirdi.

Biraz sonra odaya girdi, “Nubar, yerin hazır. Banyoda da temiz havlu var, yarın sabah görüşürüz, iyi geceler,” diyerek odadan ayrıldı.

Biraz daha oturduktan sonra kalktım, banyoda elimi yüzümü yıkayıp yan taraftaki odaya girdim. Bembeyaz duran açık vaziyetteki yatağı görünce şöyle bir düşündüm, çok uzun zamandan beri böyle bir yatakta yatmamıştım.

Yatağa şöyle bir uzanınca adeta kendimi tavuskuşu tüyle-
rinin içinde yatan bir kral gibi görüyordum. Gözlerim ise bir türlü kapanmak bilmiyordu; nasıl kapansın, üst katta birbirinden güzel iki kız kardeş vardı. Gerçekten ikisi de çok güzeldi. Ne yalan söyleyeyim, eğer bizde böyle bir kanun olsaydı hem Filomen’i hem de Katrin’i alırdım mutlaka. Her ikisi de çok hoşuma gitmişti, ikisinin de davranışları ve güzellikleri ayrı ayrı idi.

Bu düşünceler ile oldukça güç uyuyabilmiştim. Birdenbire kulağıma tatlı tatlı sesler gelmeye başladı. Acaba rüya mı görüyorum diye şöyle bir sağa bir sola döndüm; hayır, rüya görmüyordum. Seslere biraz kulak kabarttıktan sonra yatakta doğruldum ve sesleri aramaya başladım.

Şöyle bir silkindim ve yan tarafımdaki pencereden dışarı bakıp da sokak kapısının önünde konuşan Katrin ile Filomen’i görünce içimdeki tatlı bir duygunun kalbimi zorlamaya başladığını hissettim.

Perdenin arkasından her ikisini de çok rahat bir şekilde görüyordum, gerçekten her ikisi de birbirinden güzeldi, gündüz ve alıcı gözüyle ikisini mukayese ediyordum. Her ikisinin de hareketlerini, davranışlarını, konuşmalarını, kendilerine has hallerini, konuşurken ve gülerken yaptıkları küçük mimikleri, fiziklerini ve çekiciliklerini karşılaştırıyor ama bir türlü karar veremiyordum.

Bütün duygularım altüst olmuştu, bu sorunun içinden nasıl çıkacaktım? Hangisini seçeceğime, nasıl davranacağıma karar vermem ve bu büyük sınavdan başarılı bir şekilde çıkmam lazımdı.

Acaba onların benim hakkımdaki duyguları ne idi? Ah, bunu bir bilebilseydim o zaman her şey kendiliğinden hallolacaktı.

İkisinde birdenbire bir durulma oldu, yürümeye başladılar. Kapıda anneleri belirmişti, herhalde birlikte bir yere gidiyorlardı. Böylece biraz rahatlamıştım, eğer onlar orada biraz daha kalsaydılar beynimin içinden geçen suallere cevap bulmakta güçlük çekecektim. Çok şükür biraz rahatlamıştım. Camın önünden onların kaybolmalarına kadar ayrılamadım.

Hatta onlar gittikten sonra bile bir müddet daha pencerenin önünden ayrılamamıştım.

Teyzemin sesi ile kendime gelebildim. Teyzem bir ses duymayınca, tekrar “Nubar, oğlum kalktın mı?” diye sordu.

Ses kesilmişti. Saate bir göz attım, neredeyse saat on bire geliyordu. Giyinerek dışarı çıktım, banyoda elimi yüzümü yıkadım, aynanın karşısında kendime bir çekidüzen verdikten sonra yandaki odaya geçtim.

Teyzem masanın başında oturmuş, elinde bulunan bir nakışla uğraşıyordu. Beni görünce gülümseyerek “Nubar, iyi uyuyabildin mi?” diye sordu.

Teyzeme selam verdikten sonra dedim ki: “Evet, yıllardır böyle rahat bir yatakta ve böyle tatlı uyumadım.”

Masaya oturmuştum. Teyzem benim için mükemmel bir sabah kahvaltısı hazırlamıştı, fakat nedense canım hiç yemek istemiyordu. Zorla bir iki lokma atabilmişim, bunu fark eden teyzem “Ne o Nubar, hasta falan değilsin ya?” diye sordu.

“Gayet iyiyim, epeydir hiç böyle rahat uyamadığımı için kendime geledim. Sanki kuş tüyü yatakta yatmışım,” dedim. Fakat teyzemi bu sözlerimle kandırmak mümkün değildi. Bana dönerek söylediği şu sözleri hâlâ unutamam: “Oğlum Nubar, daha ilk günden yemeden içmeden kesilirsen bu işin sonuna kadar iğne ipliğe dönersin. O zaman da seni beğenmezler, onun için zorla da olsa sofradan yemeden kalkma. Bu sözüm de kulağına küpe kalsın,” dedi.

Evet, sözleri doğru olmalı idi. Çünkü iştahım gayet güzel idi. Teyzem bunu bildiği için, kahvaltıda dahi, sonradan yerim diye baklava koymuştu sofraya.

Kahvaltımı ederken teyzem devam etti: “Akşama biliyosun kahve içmeye davet edildik. İstersen, bugün bir işin yoksa, bizde kalıver. Akşam yemeğini erken yer, erkenden yukarı çıkarız.”

Katrin ile Filomen anneleri ile birlikte gittiklerinden akşama kadar orada yapacak bir işim yoktu. Evde olsalardı kalıp onlarla yakından tanışmak isterdim.

Teyzeme dönerek “Kalmak isterdim fakat öğleden sonra birkaç yere uğramam lazım. Hem bazı arkadaşları göreceğim hem de işle ilgili bir görüşme yapacağım,” dedim. Çünkü teyzemi de kırmadan bu işin içinden sıyrılmam lazımdı.

Kahvaltım bittikten sonra teyzemle biraz daha konuştuk ve akşama görüşmek üzere evden ayrıldım.

Akşama kadar nasıl vakit geçirecektim? Doğruca babamın dükkânına gittim. Burada pek çok dostum vardı, hem biraz yardım ederdim hem de oradaki arkadaşlarımla görüşürdüm.

Dükkândaki işim ile arkadaşları dolaşmam bir saati dahi almamıştı. Halbuki daha evvel arkadaşların yanına gitti-

ğim vakit saatlerin nasıl geçtiğini dahi anlamazdım. Bu kadar acelem neydi, bir türlü bunu anlayamıyordum.

Buralarda daha fazla vakit geçiremeyeceğimi anlamıştım. En iyisi eve gidip güzelce bir tıraş olup giyinmekti. O zamana kadar vakit geçmiş olurdu.

Eve gelip aynanın karşısına geçtiğim zaman şöyle kendime alıcı gözü ile bir baktım, oldukça yakışıklı idim. Giyinmeyi, gezmeyi, yemeyi, en çok da eğlenmeyi seviyordum. Kendimi kısa zamanda kabul ettireceğimden emindim.

Sinek kaydı bir tıraş olduktan sonra kıvrır kıvrır saçlarımı birkaç defa taradım. “Şöyle iyi bir kıyafetle bu iş tamam olur,” dedim.

Bu kadar işi yapmama rağmen saat daha dört bile olmamıştı. Oldukça heyecanlı idim. Elimde olmadan akşamı düşünüyordum.

İlk defa böyle bir şey başıma geldiği için nasıl davranmam ve ne yapmam gerektiğini bilemiyordum. Fakat yalnız değildim. Teyzemin bana yardım edeceğinden emindim.

Bu düşünceler ile teyzemin kapısının önünde buluvermiştim kendimi.

Zili çaldım, kapının hemen açılması lazımdı fakat kapı bir türlü açılmıyordu. Merak ettim, birkaç kere üst üste çaldım, kapı açıldı. Teyzem karşımda idi.

Teyzeme merakla “Ne oldu, hayrola bir rahatsızlığın mı var?” diye sordum. Teyzem ise gözlerini yukarı doğru kaldırarak “Mutfakta idim, ellerim kirli olduğu için biraz geciktim,” dedi.

Teyzemin hareketinden evinde bir misafirinin bulunduğunu anlamıştım. Kimse dışarı çıkmadığına göre evindeki misafirlerinin üst katlarındaki Katrin ve Filomen oldukları muhakkaktı.

Birlikte içeri girince, teyzem bana dönerek şunları söyledi: “Katrin ve Filomen oturmaya geldiler. Senin bu kadar er-

ken geleceğini hiç tahmin etmediklerinden konuşmaya dalmışız, zilin çalması ile hemen yerlerinden telaşla kalktılar. Ben pencereden bakıp ‘Gelen yeğenim Nubar,’ deyince hemen evlerine kaçtılar. Ben de onlara biraz vakit kazandırmak için kapıyı geç açtım.”

Demek ben gelmeden evvel buraya onlar gelmiş. Teyzemle birlikte oturup kim bilir neler konuştular? Merak içinde teyzemin bir şeyler anlatmasını bekleyecektim.

Teyzem, “Nubar, sen şimdi otur biraz istirahat ediver. Ben de yavaş yavaş akşam yemeğini hazırlayayım,” dedi. Ben ise yemeği düşünecek halde değildim.

“Benim karnım biraz tok, yemeden çıksak olmaz mı?” deyince, teyzem “Acele etmeye lüzum yok, hem de bu saatte kahve içmeye gidilmez,” cevabını verdi. Teyzem yemek hazırlamak için dışarı çıkınca, kendi kendime “Nubar, oğlum ne bu halin? Sanki yangından mal mı kaçırıyorsun? Kendine gel, biraz sakın ol,” diye telkinde bulundum.

Fakat yine dayanamadım. Acaba benim hakkımda neler konuşmuşlardı, onlar neler sormuştu veya neler öğrenmişlerdi? Teyzem neler söylemişti? Bunları çok merak ediyordum. Yerin den kalktım ve doğruca mutfaktaki teyzemin yanına gittim. Teyzem beni görünce “Ne oldu, bir şey mi var?” diye sordu.

“Hayır,” dedim, “oturmaktan canım sıkıldı da belki bir yardımım dokunur diye geldim...”

Teyzem “Yardıma ihtiyacım yok, hem her şey hazır. Sağolasın oğlum,” derken hazırladığı yemekleri büyükçe bir tepsinin içine dizmişti bile. “Madem yardım etmek istiyorsun, bu tepsiyi içerideki masaya götür. Ben de şimdi geliyorum.”

Teyzem gelene kadar tepsideki tabakları masanın üzerine yerleştirmiştim bile. Teyzem içeri girdiğinde “Bu ne acele,” diye bana takılmadan da edemedi.

Teyzemle karşılıklı olarak yemeğimizi yiyorduk. Teyzem

anlatmaya başladı: “Oğlum Nubar, biraz evvel beni ziyarete gelen Katrin ile Filomen de çok heyecanlıydılar, onlar da senin hakkında bir şeyler öğrenmek istiyorlar. Mesela askerden evvel ne işle meşgul olurdu, ne gibi zevkleri var, gezmekten hoşlanır mı, buna benzer bir sürü سوال ile karşılaştım. Daha çok şeyler söyledim ama sen geliverdin. İstedikleri birçok şeye cevap veremedim. Gerisini yukarı çıkınca sen anlatırsın. Gerek Katrin gerekse Filomen çok terbiyeli ve neşelidirler, ikisi de son derece hamarattırlar. Senin hakkında konuşurken Katrin biraz daha can kulağı ile dinliyordu. Onun ilgisini daha çok çektiğini tahmin ediyorum çünkü bana seninle ilgili soruların çoğunu o sordu.”

Yemeğimiz bitmişti, bir an evvel yukarı çıkmak için acele ediyordum. Bunun için sofrayı kaldırırken teyzeme yardım ediyordum.

İşimiz bitmişti. Teyzem gelip koltuğa oturdu, eline bir mecmua alıp okumaya başladı. Ben ise bu işten bir şey anlamamıştım, ikide bir yüzüne bakıyor, bir şeyler öğrenmek istiyordum.

Biraz vaktin geçmesi için teyzemi konuşturmaya karar verdim. Tam bir şey soracaktım ki yerinden kalktı, kapının yanında duran uzunca bir sopayı aldı, sandalyenin üzerine çıkarak üç kere tavana vurdu ve sandalyeden inerek yerine oturdu. Mecmuasını okumaya devam ediyordu.

Aramızdaki birkaç dakikalık sessizliği tavandan gelen üç ses bozuvermişti.

Teyzem, “Yukarıdakiler yemeklerini bitirmişler, bizleri akşam kahvesine bekliyorlar,” dedi.

Ben de böylece tavana tak tak diye vurmanın manasını öğrenmiştim. Yerimden kalktım, aynanın karşısına geçerken kapı açıldı. Teyzem dışarı çıktı. Aynanın karşısında kendime çekidüzen verdim, kıvr kıvr saçlarımı şöyle bir taradıktan sonra ben de dışarı çıktım.

7eyzemle birlikte üst katın zilini çaldık. Daha bir dakika dahi olmamıştı ki kapı açıldı. Teyzem önden girdi. Kapıyı açan, kim olduğunu daha görmeden kayboldu. Kapıyı kapatmak bana düşmüştü; birden heyecanlandım, soğuk soğuk terler dökmeye başladım. İçeriden sesler geliyordu. “Oğlum Nubar, sen iyi bir oyuncusun, kendini topla!” diye kendi kendime cesaret verip içeri girdim.

Bulundukları odaya girince sanki hiçbir şeyden haberim yokmuş gibi davranarak ilkin çok nazik bir şekilde selam verdim, annelerinin elini öptüm, daha sonra Katrin ile Filomen’in ellerini sıkarak teyzemin yanındaki koltuğa oturdum.

Yerime oturduktan sonra ilkin annelerinin, daha sonra Katrin ve Filomen’in çok nazik ve kibar biçimde hatırlarını sordum. Bu arada teyzem elindeki bir şeyi annelerine göstererek onunla konuşmaya başladı. Aralarında kendilerini ilgilendiren bir konu olmalı ki çok yavaş konuşuyorlardı. Böylece bizlere konuşma ve tanışma zemini hazırladığını hemen anlamıştım. Üzerimdeki heyecanı atmış, sanki daha evvelden tanışıyormuşuz gibi çok rahat konuşuyordum.

Konuşmalarım arasında gerek Katrin ve gerekse Filomen'in hareketlerini ve tavırlarını izliyordum. Katrin'in konuşması ve yüzündeki tebessüm beni oldukça etkilemişti, benden müsaade isteyerek yerinden kalktı. Tam odadan çıkmak üzere idi ki, masanın üzerindeki su bardağını almak için hareket ettim. O da aynı hareketi yaptığı için ikimiz bardakta birleştik, özür dileyerek dışarı çıktı.

Katrin odadan dışarı çıkınca ben de Filomen ile konuşmaya daldım. Bu arada teyzemin sesini işiterek onlardan tarafa döndüm.

Teyzem, rahmetli kayınvalideme "Nubar bu akşam artık bende kalır, yarın sabah gider. Öyle değil mi?" diye sordu. Bense onların bana ne söylediğini bile duymamıştım. "Tabii, öyle efendim," dedim.

Kayınvalidem bana dönerek "Oğlum, hayırlısı ile askerliğini yüzünün akı ile bitirmişsin. Seni kutlarım. Fakat bundan sonra ise seni çok daha büyük bir mücadele bekliyor. İnşallah onda da böyle muvaffak olursun, herhalde istikbalin için kendine göre bir şeyler düşünmüşsündür," dedi.

"Herkesin kendine göre kurmak istediği bir düzen vardır. Zamanı geldiğinde ben de bunları sırası ile yapmayı düşünüyorum efendim," dedim. Oda kapısı açıldı, elindeki kahve tepsisiyle Katrin gözüktü. Tepside beş tane kahve fincanı vardı, ilkin teyzeme sonra bana tuttu. Yavaş bir sesle annesine daha önce vermesini söyledim. Katrin annesine doğru hareket ederken annesi "Oğlumuza ver, yabancı değil," dedi.

Kahveyi aldıktan sonra teşekkür ettim, bir bardak su istedim. Katrin adeta bir ceylan gibi olduğu yerde döndü, masanın üzerindeki testiden su koydu ve bana uzattı.

İlk defa böyle lezzetli kahve içiyordum. Bu arada Katrin de kahvesini içiyordu. Bakışlarımla hep onu takip ediyordum, ona doğru her baktığımda onun beni çok dikkatli süzdüğünü görüyordum. Bir türlü gözlerini benden ayıramıyordu.

Katrin'in bakışları, gözünü benden ayırmaması ve daha çok yakınlık göstermesi beni beğendiğini belli ediyordu. Bu arada kahvelerimizi yudumlarken teyzem Katrin'e "İçimden geldi, fincanını kapatıver de bir falına bakayım," dedi.

Teyzem gerçekten güzel fal bakardı. Dakikalar ilerledikçe daha samimi bir havaya giriyorduk. Katrin de kahvesini içmiş fincanını biraz durduktan sonra kapatmıştı.

Bu arada Katrin'in annesi, konuşmasını bitirmişti. Katrin, teyzeme "Madam Yerantik, acaba Nubar Bey tombala bilirler mi?" diye sorunca hemen ben cevap verdim: "Tabii. Hem oldukça da şanslıyım."

"Öyleyse bir tombala partisine ne dersin?" diye sorulunca, teyzem "Neden olmasın," diye cevap verdi.

Katrin tombalaları almak üzere yerinden kalktığı zaman teyzem de "Ver bakayım fincanını, içindekileri söyleyeyim sana," dedi.

Katrin önce fincanı verdi sonra dolaptan tombalaları çıkardı. Herkese iki kart seçmesini söyledi, bu arada bana da kartları getirerek seçmemi istedi.

Teyzem ise fincanın kapağını açmıştı. Fincanın iç kısmına şöyle bir baktıktan sonra "Hayrola, sizden büyük bir yük çıkacak," deyince herkesin bakışları teyzeme döndü. Fincanın içinde olanları bir bir anlatıyor, "Ne kadar güzel bir falın çıkmış," diyerek Katrin'e bakıyordu.

Sıra tabağa geldiği zaman "Sende evlilik gözüküyor. Bir veya iki vakte kadar bu işin olacak," diyerek tabağı çevirdi ve birdenbire duruverdi. Hepimiz meraklanmıştık. Katrin "Ne oldu Madam Yerantik?" diye sorunca teyzem "Bu ne güzel fal böyle..." diye devam etti ve arkasından birdenbire kendimi fincan tabağının içinde sandım. Teyzem beni olduğum gibi anlatıyordu: "Bu gencin boyu senden biraz uzunca. Kıvrıkcık saçlı (o zamanlar saçlarım öyle idi), yuvarlak yüzlü biri çıkacak karşına. Fincanı hemen yıka da tez olsun," dedi.

Bu diyaloglar teyzemin marifeti idi. Ben işi kavramaya başlamıştım, zira Katrin'in bana bakışları fincandan sonra adamakıllı değişmişti...

"Hadi bakalım, şimdi tombalamızı oynayabiliriz. Kim çekecek taşları?" derken fincanı götüren Katrin de içeri girmişti. "Ayakta olduğuna göre sen çekiver," dedi. Gerçekten de o akşam öyle bir şansım vardı ki, her el ya bir ya iki çinko veya tombala yapıyordum.

Saatler ilerledikçe Katrin'i daha iyi tanımaya başlamıştım. Bir ara "Çok şanslısınız gerçekten," deyince, ben de hiç vakit geçirmeden "Şans bende değil tombalayıcı çeken ellerde," cevabıyla o arada ona da kur yapmaktan kendimi alamadım. Tombalada kazanmıştım ama bu arada kalbimi kaybettiğimi anladım.

Artık ikinci bir kapım daha olmuştu, gün aşırı teyzeme gitmeye başlamıştım. Bu sefer onları davet etmek sırası bana düşmüştü, tavan süpürgesini elime alıp tavana vuracaktım fakat boyum fazla uzun olmadığından sandalyeye çıktım ve tavana üç kere vurdum.

Yukarıdan aynı cevap gelmişti ve ardından ayak sesleri duyulunca teyzem "Tamam, geliyorlar," dedi.

Hal hatır sorduktan sonra mutad olan kahvemizi içmiştik. Arkasından tombala oyunu ile akıp giden saatleri bir türlü durduramıyordum, onunla ne kadar fazla yan yana olursam o kadar mutlu oluyordum.

Günler su gibi akıp gidiyordu, sandalyeye çıkıp tavana işareti artık ben vermeye başlamıştım.

Yukarıdan ayak sesi duyunca gidiyor havası verir ve teyzemle vedalaşırdım, halbuki yaptığım roldü. Onlar gelince bir müddet oturup aynı programı tatbik eder, mutad kahvemizi içerdik. Bir gün, daha evvel hazırladığım bir pusulayı Katrin'e vermeye karar vermiştim.

Bir akşam tombaladan kazandığım parayla bir paket bak-

lava yaptırmıştım, onlarla oynadığım oyunda devamlı olarak kazanıyordum. Katrin bir ara tek taşa tombalaydı ben ise daha dört taş bekliyordum, taşları da o çekiyordu, tombalayayı yine ben yapınca “Sizin kumarda çok şansınız var,” dedi. Ben de “Çekenler bu şansı yaratıyor,” cevabını verdim... Vakit oldukça ilerlemişti, ben müsaade isteyerek kalktım, hemen daha evvel hazırladığım mektubu elimin içine almıştım. Katrin ile Filomen kapının ordaydılar, onlara doğru yürüdüm, yanlarına gelince teyzemin sesi ile geriye döndüm. “Yarın akşam yine gel,” dedi. Ben de bu arada elimdeki kâğıdı Katrin’e doğru uzattım fakat orada ellerin karıştığını heyecandan pek anlayamamıştım. Katrin bana kapıyı açıyordu acaba ona mı vermiştim yoksa Filomen’e mi, bunu o arada fark edememiştim.

Kâğıtta “Katrin, yarın seni saat birde Eminönü’ndeki saatin altında bekliyorum,” diye belirtmişim. Yanlışlıkla mektubu kız kardeşinin eline vermişim, o da sevinçle açıp Katrin ismini okuyunca sevinci boşa çıkmış. Yazmış olduğum pusulayı Katrin’e uzatmış ve arkasından da “Bak, fincandaki fal sana yaradı,” diye Katrin’e sitem etmiş.

İyi ki kâğıtta Katrin ismi yazılıydı, bir çuval inciri berbat edecektik ve ayrıca da iki kız kardeş benim yüzümden birbirlerine kırılabaklardı. O zaman ne malmışım ben, sanki bulunmaz Hint kumaşı...

Ertesi gün erkenden kalktım, kahvaltımı yaptım. Randevuya giyeceğim kıyafeti bir türlü seçemiyordum. Saat ona kadar zorlukla bir kıyafet seçebilmişim. Aynanın karşısına geçip şöyle bir sinek kaydı tıraş ve aynanın karşısında bir iki kendi kendime konuşma ve iltifat sözlerinden sonra evden ayrıldım. Yolum Eminönü’ne idi.

Daha randevuya bir saatten fazla vardı. “Oğlum Nubar, sen vaktin geçmesi için yayan gidiver,” dedim.

Eminönü’ndeki saatin altına geldiğim zaman randevuya

yarım saatim vardı. Sinek kaydı traş ve cakalı kıyafetimle etrafımı seyrediyordum. Henüz beş dakika olmuştu, birdenbire karşıdan gelen Katrin'i görünce birden çok heyecanlandığımı hissettim.

Katrin'in de benden aşağı kalır tarafı yoktu, kendine yakışan çok zarif bir kıyafet seçmişti.

Demek ki o da benden sabırsızmış ki benim gibi randevudan önce gelmişti.

Formalite icabı el sıkıştık, çoktandır birbirimizi sanki görmemiş gibiydik. Halbuki ayrılalı daha on iki saat dahi olmamıştı.

Klasik bir işlem olan hal hatır ve evdekileri sormanın ardından yürümeye başladık.

Bu arada Eminönü'ndeki Nimet Abla'nın önünden geçiyorduk. Katrin bana dönerek "Senin kumarda çok şansın olduğunu kabul ettim. İstersen bir Milli Piyango bileti alıver," dedi.

Gerçekten bu benim aklımın ucundan dahi geçmemişti. "Bir bilet alalım ama parayı ben vereceğim, bileti sen çekeceksin. Çünkü şans senin uğurlu elinde," diye bir de kendisine iltifat etmekten kendimi alamadım.

Nimet Abla'nın önünde durmuştuk, bir bilet alması için parayı uzattım, Katrin gözlerini kapatıp bir dakika durduktan sonra bir bilet çekti.

Sevgili okuyucularım, hakikaten daha ilk buluşmamızda çektiği o bilete çekilişte tam 40 lira para çıkmıştı. Düşünün, o tarihte 40 lira çok büyük para idi.

7 akikaten nişanlım bana çok uğurlu gelmişti ve ben de hayal ettiğim, bugüne kadar ekmeğini yediğim mesleğime, yani aktörlüğe kavuşmuştum.

Bazen karın “Benim sayemde artist oldun,” der beni kızdırırdı, arada sırada bazen benle beraber sete gelir beni oynarken seyrederdi.

Bir gün stüdyoda bir saray dekoru kurulmuş, ben de “Takuntala prensi,” isminde bir rol oynuyordum. Prens olan ben, yaldızlı bir koltukta oturmuşum, arkamda iki Arap ellerinde yelpazelerle beni havalandırıyorlar... Sahne icabı önümde on dansöz ve o günlerin baş dansözü olan Nana dans ediyordu.

Lalalarım ise ellerinde meyve tepsileriyle gelip önümdeki masalara çeşit çeşit meyveler koyuyorlar, bu arada dansöz Nana da gelip dizime oturdukça elimle üzümleri tane tane ağzına veriyordum ve rolümüz icabı sevişme sahnesini canlandırıyorduk.

Ben rollerimi içtenlikle ve çok dikkatli oynardım. Rolümün en iyisi olması için, gerçeğe yakın olması için elimden

geleni yapardım. Bu rolümü de çok iyi oynuyordum, o zamanların çok ünlü dansözü olan Nana da bu aşk sahnesini gerçek gibi oynuyordu. Sahnede sevişiyor hissini ikimiz de gayet iyi veriyorduk.

Bu arada sahne değişecekti. Rejisörün sesi duyuldu, kamera stop etti.

Sahne değişinceye kadar ben de karımın yanına bir gideyim, diye düşündüm. Katrin'e doğru başımı çevirince karşılaştığım o asık, kindar ve çok manidar bakışını hâlâ unutamam.

O zaman bir gerçeği anlamıştım. Eşimin beni kıskandığını ve bu kıskançlığını da bakışlarıyla anlatmasını...

Film setlerinde yapılan bütün rollerin hepsi sahteydi fakat bunu ilk başlarda Katrin'e anlatmak biraz zor olmuştu. Rol de olsa beni kıskanıyordu ama ben kendisinin güvenini ve sevgisini kazanmayı başarmıştım. Artık bu gibi olaylara alışmıştı ve de hiç yadırgamıyordu.

Onunla bir sene nişanlı kaldığım müddetçe onu muhtelif şekillerde imtihan ettim. Mesela, onunla buluştuğumuz günlerde uzun mesafeye vesaitle gitmemiz lazım fakat ben onu yürüterek götürürdüm, hiçbir zaman da en ufak bir itirazı dahi olmazdı.

Ona pasta yerine simit yedirdim. Her şeyi alabilecek güçteydim fakat almıyordum... Bütün bunlara rağmen sesini çıkarmazdı. Dünyanın bin bir türlü hali vardı, şimdiden bu gibi hareketlere alışmalıydı ve ben böyle bir arkadaşı seçmiştim. Onunla tam tamamına 40 sene çok mutlu ve mesut bir hayat sürdürdüm.

Cenab-ı hakkın emriyle bugün ayrı ayrı dünyalarda yaşıyoruz, o toprak altında, ben dünya yüzünde...

Onların yazlıkta bir evleri vardı, nişanlıyken bazen gider akşama kadar kalırdım. Bir gece orada kalmak icab etti, zira vakit epeyce geçmişti. İnsan alıştığı yatağı değiştirdince uyu-

yamıyor, sabaha karşı dalmışım. Herkes kalkmış, sabah kahvaltısı için beni bekliyorlar...

Tam evin kapısının önünde eşekle zerzevat satan bir satıcının eşiğinin anırması ile uyandım, aşağıya inince nişanlıma şaka ile karışık “Katrinciğim, gelip beni gıdıklayarak uyandırsaydın olmaz mıydı sanki? Ne vardı ki gidip o eşekcağızın kuyruğunu çekecek,” dediğimde Katrin’in kahkahalarla gülüşünün sesi hâlâ kulaklarımdan bir türlü gitmiyor...

Çok anlayışlı ve idareli bir kızdı... Bir pazar günü manavın önünden geçerken 25 kuruş verip kocaman bir karpuz almıştım (41 sene evvel). Zorlukla ve kan ter içinde eve getirmiştım, evin kapısından içeri girince karpuz elimden kaydı ve parmaparça oldu. İçimin cız ettiğini hissetmişim, o zamanların meşhur Tekirdağ karpuzu idi. Kendi kendime kıızıyordum. Yerdeki karpuzla şöyle bir baktım ki, bir de ne göreyim, parçalanmış karpuz bembeyaz değil miydi?

Bir anda üzüntüm geçmişti, iyi ki düşmüştü. Yerdeki karpuzla bakıyordum, özene bezene aldığım ve beni kan ter içinde bırakan bu Tekirdağ karpuzu kabaktı, hem de kaba-koglu kabaktı. Katrin yanıma gelmişti, bu olaydan dolayı kulaklarımdan kızardığını hissediyordum.

Son derece sıkıldığımı gören nişanlım Katrin, bu durumu sanki kendi hatasıymış gibi karşılayarak dedi ki: “Nubarcıgım, sıkılmana hiç gerek yok. Aynı hatayı dün ben de yaptım, yerler yeni silindi, çok kaygandır da ondan olmuştur. Sıkılmana ve üzülmene gerek yok, dün gece babamın getirdiği karpuzlardan bir tane kesip sofraya getirir ‘Nubar getirdi,’ derim. Sen üzme canını...” Katrin’in bu sözleri ona karşı olan bütün hislerim ve duygularımda çok büyük bir etki yaratmıştı...

Bakın, doğrusunu söylemek lazım gelirse, aradan geçen aşağı yukarı yarım asır olmasına rağmen hâlâ karpuz seçmesini de kavun seçmesini de bir türlü öğrenememişimdir.

Kavunu çok severdim, tatsız ve kelektir diye bir türlü alamazdım. Bir gün bir film çekimi sahnesinden sonra öğle yemeği için paydos vermişlerdi. Bu arada oradan geçmekte olan bir kavuncunun başına toplanmıştık, bütün arkadaşlar kavun alıyordu. Ben ise kavunlara bakıyordum. Arkadaşlardan biri “Nubar, al bu kavunu, reçel gibidir,” diyerek bana uzattı.

Kesip şöyle bir tadına baktım, hakikaten bal gibi idi. O kadar iştahla yedim ki anlatamam. Fakat bir türlü merakımı yenemiyordum, arkadaşımın bunu nasıl anladığını çok merak ediyordum, bu işte bir sır vardı.

Çekim bitmiş geri dönüyorduk. Arkadaşımın yanına oturdum, kendisine teşekkür ettikten sonra “Kavunun tatlı olduğunu nasıl anladın?” diye sordum. Gayet sakin ve samimi bir şekilde “Tadına baktım,” diye cevap verdi.. Bu sözü duyunca önce çok şaşırmıştım. Sonra kendimi toparladım, yine sordum: “Kavun kesilmeden tadına nasıl baktın?”

“Gayet basit,” dedi: “Kavunu aldığın satıcının başı daima kalabalık olmalı. Ağır olan kavunu alacaksın, kış tarafına kavuncu görmeden serçe parmağını batıracaksın, sonra ağzına götürüp tadına bakacaksın. Sana verdiğim kavunun dibinde benim parmağımın çukuru duruyordur.”

Bu nasihatten sonra ben de kavun alırken daima kalabalık kavuncuları seçer, kavuncu görmeden küçük parmağımı batırır, sonra ağzıma götürür ve eğer tatlı ise alırdım...

Günlerimiz akıp gidiyordu. Bu arada kayınpederim bana istediğim zaman İstanbul’daki evlerinde kalmam için izin vermişti.

Bazen Katrin’lerin İstanbul’daki evlerinde kalırdım. Kayınpederim beni çok severdi, bunun için benim şahsıma bir oda vermişti.

Bana tahsis ettiği bu oda aslında iç içe iki oda idi. Bir odada kayınpederle kayınvalide diğer odada da bendeniz; damat bey...

Yine onlarda kaldığım bir gece idi. O gece çok fena halde sıkışmıştım. Kalkıp, kapıyı açıp onların odasından geçmem gerekiyordu. Bunun doğru olmadığını biliyordum, fakat sabaha kadar da bu vaziyette kalmama imkân yoktu.

Yerimde duramıyordum, çıkıp tuvalete gitsem (o zamanlar kayınvalidem şeker hastası olduğundan geceleri bazen oturarak yatarmış) beni gecenin o saatinde ayakta görürler, “Damat geceleri odaları dolaşüyor,” diye ismim çıkar düşüncesiyle bir türlü ne yapacağımı, bu durumdan nasıl kurtulacağımı bilemiyor, gözlerimle etrafımı araştırıyordum.

Bu arada gözlerim büyükçe bir saksıya takılmıştı. Saksının içinde deve tabanına benzer bir çiçek vardı, ne olursa olsun diyerek ihtiyacımı saksının içine giderdim.

Yatağıma uzanıp sabaha kadar mışıl mışıl uyumuştum. Sabahleyin kalktığımda salona geçtim. Ben selam verirken Katrin ile Filomen birbirlerine soruyorlardı, “Geceleyin yatmadan evvel devetabanına su verdin mi?” diye. Fakat ikisi de birbirlerine “Hayır,” diye cevap veriyorlardı. Bu arada Katrin Filomen’e “Nubar kalktığına göre sen gidip suyunu veriver,” dedi. Ben bu sözleri işitince hiç istifimi bozmadan kendilerine döndüm, “Sizler zahmet etmeyin, geceleyin çiçeğin susuz olduğunu görünce masanın üzerindeki sürahideki suyu saksıya koydum,” dedim...

Her ikisi de teşekkür etmişlerdi, Katrin “Devetabanı çocuk gibidir, her gün su ve bakım ister, hiç ihmale gelmez, hemen küser ve kurur,” dedi.

Fakat bu olayı ben unutmamıştım, evlendikten sonra bunu (rahmetli) karıma söyleyince, “Nubar, tevekkeli değil yaprakların bir kısmı solmuştu,” diye cevap vermişti. Güler dururduk bu olaya...

Ben çok şakacıydım fakat aynı zamanda çok da aksiydim, bazen hiç yoktan kalbini kırar ağlatırdım... İşte o zaman Katrin bana dönerek “Yine Barbarosluğun tuttu,” derdi. Bazen

de hiç ağızımı açmadan masanın üzerinden bir tabak alıp yere atardım, ikinci bir tabak alıp katiyen atmazdım, zira bundan sonra başka tabaklar kırılırsa bunun zararı benim kesme dokunurdu. Fakat bu tabak kırma işlemini yaparken bir tek şeye dikkat ederdim, kırdığım tabakların takımlardan olmamasına... Aksi halde eksilecek takımın yerine yeni bir takım almak zorunda kalırdım...

Öyle ya, ben tavernalarda, eğlence yerlerinde para yiyen ve tabak kıran hovardalardan değildim ki keyif için tabak kırayım...

Hayatta insanın karşısına her zaman yalan çıkar ama bu yalan iki türlü yalandır. Bunlardan birincisi ekmek davası için söylenen yalan diğeri ise karşınızdaki insanı avutmak için...

Sayın okurlarım, başımdan geçen bu ilginç anımı anlatmadan geçemeyeceğim.

Bir gece evime çok neşeli ve keyifli dönmüştüm. Rahmetli eşim Katrin “Hayrola Nubar, sendeki bu keyif neden bu kadar fazla bu akşam?” diye sordu. Bu sualine “Neşe bende, keyif bende, mutluluk bende, işlerim yolunda. Neden keyifli olmayayım?” diye cevap verdim...

Katrin ise bana bakıp bakıp kafasını sallıyordu, “Hayırdır inşallah,” diye odadan çıktı. Ben ise mutadım üzerine yıkanmış, yemeğimi yemiş, gazete okumaya çalışıyordum. Karım da mutfakta bulaşık yıkamakla meşguldü. Malum ya, kadınların kulakları hassas olur, birdenbire odaya hışım ile girdi, bana doğru adeta koşarak geldi ve çok heyecanlı bir halde “Nubar, galiba bir şeyler oluyor dışarıda, bir bakıver, yangın filan olmasın, ne olur...” diye ısrar etti!

Şöyle bir kulak kabarttım, evet bazı sesler duyuluyordu, Katrin’e dönerek dedim ki: “Merak edecek bir şey yoktur, herhalde gençler biraz fazla eğleniyorlar.”

Katrin cama doğru gitti, ben ise yine gazetemın sayfalarına dalmıştım, fakat sesler giderek çoğalmaya başlamıştı. Sesler yaklaştıkça kulakları sağır eden bağırışmalar giderek bi-

zim eve doğru geliyordu. Birdenbire merakım artmıştı. Karıma dönerek “Sen sakın dışarı çıkma, ben şimdi durumu öğrenip gelirim. Meraklanacak bir şeyin olduğunu sanmıyorum,” dedim ve merdivenleri süratle çıktım.

Sokak kapısını açıp dışarıya baktığım zaman kapının önünden geçen bir insan kalabalığı, sel gibi akıyordu. Bu arada kalabalıktan çıkan koro halindeki ses dikkatimi çekmişti. “Bayrak asın, bayrak asın!” diye bağırıyorlardı.. Ne mana ifade ettiğini bir türlü kavrayamıyordum...

Bayrak asmak için ne bir bayramdı, ne de resmi bir tatil günü idi. O zamanlar Osmanbey’de bir apartmanın zemin katında oturuyordum fakat pencereden sokağı gayet rahatlıkla görebiliyordum. Şaşkınlığım sürerken karım elinde tuttuğu bayrağı bana uzatarak “Nubar, bayrağı parmaklıklara asıver,” dedi. Hiçbir şey anlamamama rağmen bayrağı astım.

Birkaç dakika kapının önünde şöyle durup sel gibi akan insanları seyrettim. Bu kalabalık nereden çıkmıştı, nereye gidiyordu, bir türlü anlayamıyordum...

Bu arada kalabalıktan “Bayrak asmayanların kepenklerini ve camlarını kırın,” diye sesler geliyordu. Birdenbire aklım başıma gelmişti. O anda bir vazifemin olduğunu hatırladım. Karşıımızdaki sokakta kırtasiyeci bir arkadaşım vardı, hemen süratle parmaklıktaki bayrağı çıkarıp onun dükkânına doğru koştum. Bu arada bizim kapıcı da elindeki kocaman bir bayrağı sokak kapısına asmaya çalışıyordu...

Elimdeki bayrakla arkadaşın dükkânının önüne gelmiştim, arkadaşın dükkânı kapalı idi. Bayrağı asacak bir yer yoktu. Kepengin üzerindeki telefon kabloları gözüme ilişti, yandaki evin parmaklığına çıkarak bayrağı astım...

Bu arada kırılan camların ve kepenklerin sesleri kulaklarıma geliyordu, orada bekledim, bayrağın mucizesini o zaman gördüm. Sel gibi akan insanlar “Bu dükkânda bayrak var, dokunmayın,” diyerek kırtasiyecinin önünden geçip gidiyorlardı...

Şimdi biraz rahatlamıştım, kalabalığın bir kısmı Şişli'den, bir kısmı Kurtuluş'tan geliyordu. Kervan git gide uzuyordu. O zamanlar kız kardeşim Balıkpazarı'nda oturuyordu. Hemen eve girerek bir bayrak aldım. Kız kardeşime gitmeye karar vermiştim.

Bu arada ben de bu akıntıya kapılmıştım, yollarda kırılan ve parçalanan vitrin camlarına basarak ve her kafadan çıkan seslerin temposuna ayak uydurarak Taksim Meydanı'na gelmiştim...

Taksim Meydanı'na geldiğim zaman büyük bir insan topluluğu ile karşılaştım. Bunlar bizden evvel buraya gelen grupların birikmesi olmalıydı. Yan tarafımdaki kalabalığa bakınca ellerindeki tenekeleri gördüm. Ne idi bu tenekelerin içindeki? Bağrıışmalar giderek artarken, grubun ön tarafındaki bazı kişilerin "Şu karşıdaki ibadet yerini yakalım," diye bağıldıklarını duydum.

Her şeyi anlamıştım. Elleriindeki tenekelerde dükkânlardan aldıkları gazlar vardı. Tenekelerin içindeki gazlarla bu binayı tutuşturmaktı istedikleri...

İnsanlar sel gibi o tarafa doğru akıyorlardı. Ben de bu kalabalıkla birlikte sele kapılmıştım, herhangi bir şekilde kaçacak bir yer yoktu. O kalabalıkta bir müddet gittikten sonra birdenbire duran insanların arasına sıkışmıştım...

Etrafıma bakındım, ne oynayacak bir yer ne de kaçacak bir delik vardı. Bekleyecektim, buradan çıkmak imkânsızdı.

Bu arada kalabalık ayrılmıştı, biraz rahatlamıştım, nasıl olduğunu bilmeden kendimi yerde duran gaz tenekelerinin arkasında bulmuştum...

Önümde duran iki teneke gazı görünce aklım başımdan gitmişti, karşımda bir mabet vardı ve bu insanlar göz göre göre bu mabedi yakıp harabeye çevireceklerdi. Fakat ne yapabiliirdim?

Burada bir vazifem vardı, bu işe mani olmak... Burası bir

ibadet yeri idi, ve insanlar her ibadet yerinde mutlaka bir doğru yolu bulur veya kötü bir davranışından vazgeçer veya başkalarına yardım için bu mukaddes yerlere gelirlerdi. Bu gibi ibadet yerleri insanları doğru yola sevk eder, her türlü kötülüklerden uzak durmamızı emreder ve bize iyi bir adım atmamızı emrederdi.

Birden bir ses beni dürttü, etrafıma bir göz attım... Derken yine bir dalgalanma oldu, bunu fırsat bilerek önümde duran tenekeye birdenbire ayağımla yüklendim, tenekenin içindeki gaz yere dökülmeye başladı. Ben de o tenekenin yanından diğerine geçtim, şimdi sıra ikinci tenekeye gelmişti. Bu arada yine bir fırsat kolluyordum; ikinci tenekenin başında adeta nöbet tutuyor, kimsenin tenekeyi almasına müsaade etmiyordum...

Bu arada birdenbire ortalık karıştı, ben de bunu fırsat bilerek ikinci tenekeyi devirdim. Neler olduğunu bilmiyordum ama vazifemi bitirmiştım... Gönlüm çok rahatlamıştı birden...

Kargaşa gittikçe yoğunlaşıyordu, bu arada yerlere dökülen gazların kokusu her tarafa yayılıyordu. Ben tenekeleri döktüğümü kimsenin görmediğini zannetmiştim, fakat yanlışmışım.

Nereden geldikleri dahi belli olmayan bu kişiler, ellerinde bulunan sopaların ucundaki bezleri tenekelere batırmak için benim bulduğum yere gelirken tenekeyi döktüğümü görmüş olmalı ki, avazları çıktığı kadar bağıryorlardı.

Genç, kıvrıkcık saçlı, ellerinde sopalar bulunan yedi-sekiz kişi bana doğru geliyordu. Kaçacak en ufak bir yer yoktu. Bu arada birkaçı, yerlere dökülen gazları ellerindeki uçlarına bez sarılı sopalara sürmeye çalışıyorlardı.

Ellerindeki sopaları birbirlerine uzatıyorlardı. Sonra bunları ateşleyip insanlar için kutsal olan bu mabedi ateşe vereceklerdi...

Benim tenekeleri döktüğümü görmüş olmalılar ki, durmadan beni gösteren ve elleriyle de işaret ederek “İşte orada, bu, orada,” diye bağırان kişiler ellerindeki sopaları sallayarak bana doğru geliyorlardı. Bir tarafa sığınabilmek için etrafıma bakındım. Ne kaçacak bir yer ne de yakınlarda bir bina vardı. Bu arada birden etrafta büyük bir dalgalanma oldu ve arkasından düdük sesleri ile birlikte “Etraflarını çembere alın!” diye bağırان gür bir ses duydum...

Sopalarla bana yaklaşanların ellerindeki sopaların kafama inmesine adeta saniyeler kalmıştı ki ellerinde tüfeklerle askerlerimizi görünce sevincimden onlara doğru koştum. Bir yandan da ellerimle kafamı kolluyordum, her an kafama bir sopa inebilirdi...

O anda başıma inecek sopayı beklerken yakalanmışım, iyi ki de yakalandım. Yoksa bu satırları size yazamayacaktım belki de...

Allah hepimizi yaratırken ayırt etmeden var etmişti...

Rabbilalemin, yani bütün bir alemin tek, yani yetmiş iki buçuk milletin tek tanrısı olan Rabbimiz...

Yakalanışıma çok sevinmişim, çünkü gönlüm çok rahat-tı. Mukaddes bir vazifeyi yerine getirmiştım...

Çünkü insanlar için kutsal sayılan mabetler, okullar, camiler, hastaneler, kiliseler, müzeler ve tarihi saraylar... Bunlar, içinde insanî duygular olan insanların, hiç çekinmeden uğurlarına her şeyi göze alabilecekleri kutsal hazinelerdi...

Yapmış olduğum bu hareket benim için insanî bir görevdi.

Bugün o mabetler, yani kiliseler, camiler ve sinagoglar olmasaydı, hepimiz vahşi hayvanlar gibi birbirimizi parçalardık.

A ziz okuyucular, din farkı gözetmeksizin Tanrı'nın emirlerini yerine getirirsek hepimizin yeri cennettir. Çocukluğumda dinî bir kitapta şöyle okumuştum: "Ben sizi nasıl seviyorsam, sizler de birbirinizi sevin..."

Bu fani dünyada iyiler de bulunur kötüler de. Kötüler cehennemde, iyiler cennette buluşacaklar. Cümle alem, öldükten sonra, ruhumuzu bizi yaratan Allah'a teslim ederiz...

Ruhlarımız Tanrı'ya hesap vermek üzere uçar, bedenlerimiz ise akreplere, çıyanlara yem olmak üzere toprağa girerler. "Hepimizin babası Adem ve anası ise Havva," deriz, demek hepimiz kardeşiz. Ama sonra bunları unuturuz, kardeş kardeşi vurur ve birbirimizi yeriz...

Misal mi istiyorsunuz, işte sonu gelmeyen harpler... İnsanları öldürmek, yok etmek için yeni yeni icat edilen silahlar.

Diğer bir taraftan da yaşatmak için yüzlerce çeşit ilaç.

Neyse bu mevzular çok geniştir, biz gelelim şimdi Tak-sim'deki olaydan sonra neler olduğuna...

“Bırak şimdi Derbabalığı da sonucu anlat Nubar,” diyeceksiniz. Evet, sizi meraktan kurtarmak için yazımıza kaldığımız yerden, Taksim’de askerlerin bizi aldığı çemberden devam edelim.

Bu sırada ben askerin yanına gelmiştim. Sopalarla gezenlerin, askerleri görünce, ellerinden sopaları atmaları bir olmuştu, şimdi dalgalanma daha da artmıştı, düdükler, bağır-malar ve emirler birbirini kovalıyordu. Etrafımızda polis ve askerden oluşan bir çember vardı. Bizleri sıraya koyarak yürütmeye başladılar. Biraz sonra Bursa Sokağı’nda bulunan bir karakola bizleri bıraktılar. Karakol hepimizi almadığı için bir kısmını da başka yerlere alıp götürdüler...

Karakolda hepimizi küçük bir odaya tıktılar haklı olarak. Evet, hepimiz de insana benziyorduk ama farklı olarak...

Odaya girince birdenbire karanlığa boğulduk, hiçbir ışık yoktu. Hepimizi odaya koyduklarını sanmıyorum çünkü sıkıştıkça sıkışıyorduk. İçeride kaç kişinin bulunduğunu bil-meme imkân yoktu, bu arada terlemeye başlamıştım. Elimi cebime sokmak istedim, buna imkân bulamadım. Balık isti-fi gibi olmuştuk...

Birden tavanda çok hafif bir ışık belirdi, tavanda hafif bir ışık yandı. Etrafıma şöyle bir bakınca çeşit çeşit insanlar gördüm. Bu arada yavaş yavaş odaya yerleşmiştik, biraz olsun rahatlamıştım.

Derken yan tarafımdaki bir ses “Arkadaş, al sana birkaç paket sigara,” diyerek paketler uzattı bana, “Arkadaş, içersin,” dedi. Teşekkür ettim, “İstemem,” diyerek kibarca reddettim...

Birdenbire burnumun ucunda çok güzel bir koku hissettim. Bu arada yüzüme doğru yönelen bir elde iki paket koku-lu sabun uzanıyordu, “Buyur arkadaş, lazım olur”... Her-kes herkese bir şeyler ikram ediyordu, birbirimize “arkadaş, arkadaş...” diyorduk fakat hiç kimse birbirini tanımıyordu.

Orada bulunanlar, ben de dahil, hepimiz aynı olaydan gelmiştik. Bana sabun uzatan arkadaş yine ısrarla “Al arkadaş, sana iki kalıp sabun,” diye tâ burnumun dibine soku-yordu. Meret sabun bu havasız yerde öyle de bir kokuyor-du ki hiç sormayın. Dayanamadım, almak için hareket et-tiğim zaman birdenbire durakladım. Sonra aklımdan “Oğ-lum Nubar, ne yapıyorsun, ya arama yaparlarsa ve bu sa-bunlar üzerinden çıkarsa.. Seni de çapulcu zannederler, sonra çık işin içinden çıkabilirsen,” diye geçirdim ve sabu-nu almadım...

Yavaş yavaş odadakilerin yüzlerine bakmaya başlamıştım. Onları tanıyıp tanımadığımı çıkarmaya çalışıyordum. Hayır, hiç kimseyi tanıımıyordum, fakat gerçekten içlerinde iyi gi-yimli ve efendi insanlar vardı. Acaba bundan sonra ne ola-caktı?

Evden ayrılırken “Kız kardeşime gidiyorum,” demiştim, fakat şimdi karakolun küçük ve loş ışıklı odasında idik. Bu-radan nasıl ve ne vakit çıkacaktık? Katrin ise benim dönme-diğimi anlayınca merak içinde her tarafı telaşlandırıcaktı...

Bekleyecektik, beklemekten başka da yapacak hiçbir işi-miz yoktu. Bu arada herkes yerleştiğinden oldukça rahatla-mıştık.

Eğer o günleri yaşayanlar, görenler varsa ve şimdi hayatta iseler, hepimize geçmiş olsun derim...

Odanın havası gittikçe kirleniyordu, nefes almak bile zor-laşmıştı. Yalnızca tavana yakın bir yerde ufacık bir pence-re vardı.

Buraya geleli dört saatten fazla olmuştu, sabaha yaklaştığı-mızın farkında idim.

Acaba buradan nereye gönderilecektim, başıma daha ne-ler gelecekti? Bunu düşünmek dahi istemiyordum.

Bu arada kapının açıldığını işittim. Ben biraz uzakta idim, kapının önünden gelen bir ses “Herkes teker teker çıkacak

ve dışarıda üçer kişilik sıra olacak, herkes anladı mı?” diye bağırdı.

Kapıya yakın olanlar dışarı çıkmaya başlamışlardı, kapıya yaklaştıkça yerlerde bir şeylere basmakta olduğumu fark ettim. Üzerlerine bastığım şeylerin ne olduğunu görmek için yere baktığım zaman gözlerime inanamıyordum.

Aman Allahım, neler yoktu neler!.. Pırıl pırıl makaslar, bıçaklar, esanslar, çeşit çeşit sigaralar, iç çamaşırları, çatal bıçaklar, çeşit çeşit kadın kolye ve küpeleri, çeşit çeşit içkiler ile bir sürü kadın süsleri, çantalar, saymakla bitmeyecek kadar çeşitli eşyalar yerlerde adeta yüzüyorlardı.

Düşmemek için nereye bastığıma çok dikkat ederek kapıya doğru ilerlerken adeta cambazlık yapıyordum. İçerideki durumu bilmeyen polis memuru ise “Ne sallanıyorsunuz, çabuk olsanıza,” diye bağıırıyordu.

Güçlükle kapıdan dışarı çıkmıştım. Sokağa çıktığım zaman havanın aydınlanmakta olduğunu gördüm, sabah olmuştu bile. Karakolun kapısının önünde üçer kişilik sıralar oluşturduk.

Konvoy halinde karakoldan ayrıldık, yanlarımızda polisler ve askerler bizleri takip ediyorlardı.

Sırayla yürüyorduk. A a Camii’nin önünde bekleyen tramvaylara bizleri doldurdular. Tramvaylar hep birlikte hareket ettiler.

Ben i  kapının yanında duruyordum, kapının yanındaki po-

lise “Afedersiniz memur bey, bizleri nereye götürüyorsunuz?” diye sordum. “Emniyet Müdürlüğü’ne,” diye cevap verdi.

İşler umduğumdan çok daha karışmıştı. Ben kendi kendime düşünüyordum. Beni sorguya çekerler, durumumu anlatır kendimi tanıttırdım. Eh, ne de olsa birazcık tanınıyorduk, benim böyle bir şey yapmayacağımı onlar tabii ki bilirlerdi. Bir yanlışlığın olduğu anlaşılırdı, beni de sonradan serbest bırakırlardı.

Burası Emniyet Müdürlüğü idi, bana sıra gelinceye kadar ne kadar zaman geçerci, bunu ancak Allah bilirdi.

Emniyet Müdürlüğü’ndeki durum ise bambaşkaydı. Hepimizi nezarethaneye attılar, burası ana baba günü idi.

Buradaki görevli polis arkadaşlardan bir ikisi beni hemen tanımıştı, ben de onların yanına gelerek durumu anlattım. “Merak edecek bir şey yok, birazdan sizleri ayırırlar,” diyerek biraz olsun bana moral vermişlerdi...

“Ya sabır!” diyerek bekleyecektik.

Nezarethanedeki manzaraysa görölmeye değerci doğrusu, bu duruma güler misiniz ağlar mısınız bunu bilemiyorum...

Burası da dopdoluydu. Etrafımdakileri şöyle bir süzme-ye başladım, gördüğüm manzarayı anlatmaya kalksam... Bir düşünün, bazı kişilerin üzerinde üst üste giydiğı iki ceket ve pardesü; pantolonu değıştirecek zaman bulamamış, kışında kocaman bir yama; kimisinin ayağında pırıl pırıl iskar-pın, ayağına olmuş olmamış, ama bedava diye giymiş; kimisi ayağını zorla sokmuş, ikincisi de iki ayağını tekine sığacak kadar büyük almış, kendisine ne verdilerse değil de eline ne geçtiyse ayağına ve sırtına geçirmiş... Ceplerindekileri söylemeye gerek yok, ne bulduysalar ceplerine ambar gibi doldurmuşlar. Yanımdaki arkadaştan bir sigara istediler, cebinden sigara çıkana kadar neler çıkmadı ki bir görseniz... Aklınıza ne geliyorsa, bakkaldan, tuhafiyeciye oradan da kırtasiyeci dükkânına kadar neler yoktu ki...

Saatler akıp gidiyordu, hâlâ ne arayan ne soran vardı. Kim-
senin hiçbir şey bildiği yoktu, “Birazdan ayırırlar,” diyorlar-
dı fakat akşam olmasına az kaldığı halde hiçbir ses yoktu...

Nihayet saat beşe doğru kapıda beliren bir görevli polis
arkadaşa “Bizleri ne zaman ayırırlar?” diye sordum. Memur
arkadaş beni tanıdı, “Burada sizleri ayırmalarına imkân
yok, hepinizi birazdan Selimiye Kışlası’na götürecekler,” di-
ye cevap verdi ve “Oraya kadar sen de gideceksin ama merak
etme, seni hemen salıverirler,” diye teselli etti...

Henüz sözünü tamamlamıştı ki yanımıza gelen bir polis
arkadaş “Herkes dışarıya çıkacak, yalnız sırayla... Fazla kar-
gaşalık istemez, dışarıda dörder kişilik sıralar oluşturacaksi-
niz,” diyerek kapıyı açtı ve bizleri teker teker dışarı çıkarma-
ya başladılar...

Emniyet Müdürlüğü’nden dışarıya sıra halinde çıktık. Ben
ortalardaydım, o kadar çok kalabalık idi ki, sıranın baş tara-
fını göremiyordum bile...

Sirkeci’deki araba vapuru iskelesine doğru konvoy halin-
de ilerliyorduk. Etrafımızda süngüleri takılmış jandarma as-
kerleri yürüyor, kimseye göz açtırmıyorlardı.

Yolda yürürken kendi kendime kızıyordum ve söyleni-
yordum, “Oğlum Nubar, nasıl çıkacaksın bu işin içinden?”
Burada bulunanlar sorguya çekilip ayrılana kadar acaba kaç
gün geçecekti?

Evden ayrılalı aşağı yukarı yirmi saat olmuştu. Karım Kat-
rin’in meraktan çatlamak üzere olduğuna hiç şüphem yok-
tu. Çünkü kız kardeşime diye çıkmıştım, karım dönmediği-
mi görünce mutlaka bizimkileri ve arkadaşları haberdar et-
mişti ve şimdi ben, Pangaltı-Taksim arasında fellik fellik ara-
nıyordum...

Hele hele geceleyin eve gelmemem, karımı heyecandan ve
meraktan mutlaka hasta etmişti. Bunları düşünürken Sirke-
ci’deki araba vapuru iskelesine gelmiştik...

Burada, vapur iskelesinin tarafında, askerlerin arasında kalabalık bir grup duruyordu. Bir fırsat bulup, yanımızdaki inzibat komutanı ile görüşmek istediğimi söyledim. Belki bir faydası olurdu; inzibat subayı benim bunlarla hiçbir ilgimin olmadığını anlar, beni serbest bırakır diye düşünüyordum. Fakat aldığım cevap şuydu: “Komutanı ancak Selimiye’de görürsün...”

Bizleri yandan çarklı araba vapuruna bindirmeye başlamışlardı bile, vapurun yanlarında süngülü askerler duruyordu, araba vapuru hıncahınç dolmuştu. Nihayet Sirkeci’den hareket etmiştik. Bu arada etrafı kolluyor ve bir yandan da düşünüyordum. Acaba Selimiye’ye gitmeden bir fırsatını bulup kurtulabilecek miydim?

Arada aklımdan türlü türlü fikirler ve planlar geçiriyor, bir yandan da vapurun arka tarafına doğru yavaş yavaş ilerliyordum...

Bu arada vapur Sarayburnu’nu ağır ağır geçmekte idi. Aklımdan geçirdiğim şey şuydu: “Oğlum Nubar, iyi bir yüzücüsün. Bir fırsat bulduğun anda belli etmeden denize atla, nasıl olsa karaya rahatlıkla ulaşırsın.”

Aklımdan geçeni her an yapabilirdim, bunun için de arkaya doğru, yani kış tarafına doğru çaktırmadan ilerliyordum.

Her kafadan bir ses çıkıyordu. “Şöyle olur, böyle olur,” diyorlardı. Bazıları ise üzerlerindeki fazlalıkları denize atmaya başlamışlardı. Kolay değil, Selimiye Kışlası’na gidiyorduk. Oradan nasıl ve ne zaman kurtulabilirdik, bunu yalnız Allah biliyordu.

Fakat bir türlü istediğim fırsat gelmiyordu, vapur da Har-em’e veya Salacak Iskelesi’ne doğru gidiyordu...

Hava oldukça kararmıştı ve etrafa gecenin karanlığı çöküyordu. Acaba denize atlasam karanlıktan istifade edebilir miydim? Bunun için yandan çarklı araba vapurunun en arkasına gelmiştim.

Bu arada sahile doğru oldukça yaklaşmıştık. Denize atlamayı iyice kafama yerleştirmiştim, hiçbir suçum olmadan buradaydım ve ben bunun için ölümü bile göze alıyordum. Ne idi bu başıma gelenler? Kendi kendime kızmaya devam ederken, bir çavuşun merdivenlerden “Karaya geliyoruz, herkes sıraya! Fazla kargaşalık etmeyin,” diyerek maiyetindeki askerleri ikaz ettiğini duyduk. Herkeste bir kıpırdanma olmuştu, hepimizi sıraya koyuyorlardı. Etrafımızdaki askerler bağırıp çağırıp bizleri bir yola sokmaya çalışıyorlardı.

“Oğlum Nubar, denize atlayacaksın bu karanlıkta. Belki seni görmezler ama simsiyah olan deniz seni görür mü?” diye bir ses geldi içimden. Bunun için denize atlamaktan vazgeçmiştim, bakalım kaderimizde neler çıkacak, başıma daha neler gelecekti? Bunu Allah’tan başka kimse bilemezdi...

Sirkeci’de başlayan yolculuk şimdi yavaşlamakta olduğumuz iskeleyle bitiyordu. Bu çarklı araba vapuru ile aşağı yukarı 45 dakikalık bir yolculuk yapmıştım ve aklımdan neler neler geçirmiştim. Şimdi Selimiye Kışlası’na yolculuk başlıyordu. Heyecandan hangi iskeleye yanaştığımıza dikkat etmek dahi aklımdan geçmiyordu.

Sıramızda yavaş yavaş kıpırdanmalar başlamıştı, demek ki vapurdan dışarı çıkış başlamıştı. Çok yavaş yürüyorduk, araba vapurunun ortasına gelmiştik. Bu arada yan tarafımda yürüyen jandarma askeri ön taraftaki bir itiş kakışı gördü, hemen oraya doğru koşuverdi.

Bu arada vapurun makine dairesinin kapısının önünden geçiyordum. Nasıl olduğunu şimdi dahi bilemediğim ilahi bir güç sanki beni omuzlarımdan tutup fırlatmıştı içeriye. Rüyada gibiydim, hiçbir şey yapamıyordum. Yine arkamdan hafif bir ses işittim, sanki “Hadi yukarı,” diyordu. Kendimde değildim. Birden hemen merdivenlerden yukarı doğru tırmandım. Sol tarafta demirden bir yol vardı, bir iki adım atıp olduğum yerde durdum. Nasıl olmuştu bu iş, bir türlü aklım ermiyordu? Bulunduğum yer çok sıcaktı, buram buram terliyordum fakat hiç umurumda değildi.

Dışarıdaki sesler gittikçe uzaklaşıyordu. Aradan ne kadar geçti bilmiyorum, fakat bana saatler kadar uzun gelmişti. Tam bu arada dışarıda bazı konuşmalar duyuldu. “İçeride kimse kalmadı!” diye bağırdı o ses, “İskele alabiliriz artık.”

Bir iki dakika sonra vapurun düdüğü sesini işitmiştim ve aynı anda çarklar dönmeye başlamıştı. Çarkların çıkardığı dalgaların sesini duyunca hareket ettiğimizi anlamıştım...

Heyecandan yerimde duramıyordum. Bir de evime gidebilseydim benden mutlu kimse olmayacaktı.

Her tarafımdan terler akıyordu. Birden ayaklarımın yandığını hissettim. Bulunduğum yer fazla aydınlık değildi ama anladım ki ayağımı bastığım yer ızgara idi. Aşağıdan sıcacık hava geliyordu. Biraz dikkat edince, alt tarafımda kocaman bir kazan olduğunu gördüm.

Üstüm başım perişan olmuştu, bu arada artık iki ayağımın üzerinde duramıyordum. Birini kaldırıp bir müddet durduktan sonra diğerini basıyordum, her geçen dakika daha da yanıyordu. Dışarıya çıkmaya da çekiniyordum; ya dışarıda bizleri getiren jandarmalardan varsa, ne olurdu? Bilemiyorum, beni belki tanımazdı ama üzerimin bu perişanlığından şüphe edebilirdi.

Burada durdukça cehennem gibi sıcak oluyordu. Her geçen dakika daha fazla bunalıyordum. Beş dakika geçmemişti ki, ne olursa olsun diyerek merdivene doğru yürüdüm. Henüz daha bir iki merdiven inmiştim ki, biraz rahatladım, bir iki dakika merdivende öyle kaldım. “Dışarıya çıkabilirsin,” diye kendi kendime söylendim ve merdivenlerden inmeye başladım.

Ellerim yağlanmış, yüzüm gözüm ter içinde idi. Hemen aklıma artistlik yapmak geldi ve kendime vapurda çalışan bir işçi havası verdim...

Üzerimde bir pantolon ve sırtımda koyu renk bir gömlek vardı; basamakları indim, şimdi kapının önünde idim. Tam başımı kapıdan çıkarmış etrafı gözetlemek üzereydim ki, birdenbire elinde yağ kabı ve başında gemici kasketi olan bir kişi içeri doğru girmeye kalkmaz mı? Birden neye uğradığımı şaşırmıştım, tekrar merdivenlerden yukarı çıkmaya çalıştım.

Elinde yağ tenekesi olan gemici, arkamdan “Buraya sivillerin girmesi yasaktır, orası makine dairesidir,” diye bağırdı. Aklım başıma gelmişti. Geriye dönerek kapıdan dışarıya çıktım, gemiciden tam özür dileyecektim ki “Hayro-

la Nubar Bey,” dedi, “gemide film çevirdiğinizi bilmiyordum.”

“Arkadaşım, adınızı bilmiyorum fakat ben burada film çevirmiyorum,” dedim.

Gemici beni yukarıdan aşağıya doğru şöyle bir süzdükten sonra “Peki öyleyse bu saatte üstünüzün ve başınızın bu hali nedir?” diye merakla sordu. Ve arkasından “Madem film çevirmiyorsunuz, bir dakika bekleyin, benim kamarama gidip orada konuşuruz,” dedi.

Gemici merdivenlerden çıkınca ben de kapının içine girdim, onu beklemeye başladım. Aradan daha beş dakika daha geçmemişti ki, elindeki yağ kabını bırakarak geri gelmişti. Kapının içinde beni görünce “Ne oldu, neden saklanıyorsunuz?” diye sordu, cevabını almadan kendisini takip etmemi istedi. Birlikte kamarasına gittik.

Kamaradan içeri girince tam karşımda duran aynayı gördüm. Karşısına geçip şöyle bir bakınca, kendimi adeta tanıyamamıştım. Yüzüm gözüm çamur gibi idi.

Kamaranın kapısını kapattıktan sonra bana temiz bir havlu uzatırken “Neler oluyor?” diye merakla sordu.

Aynanın karşısında elimi yüzümü iyice temizledim ve bir sandalyeye oturdum.

Yavaş yavaş kendime geliyordum. Evden çıkışımdan başlayarak Taksim'deki olayı, oradan karakola gidişimi, daha sonra müdüriyete gidişimi ve oradan da Selimiye Kışlası'na sevk edilmek üzere vapura bindirilişimize kadar olanları birkaç dakika içinde özet olarak anlattım...

Bana dönerek “Büyük geçmiş olsun,” dedi ve devam etti: “Benim makine dairesine dönmem lazım. Sen burada otur, bekle. Biraz sonra Kabataş'a yanaşacağız. Benimle beraber karaya çıkarsın, merak etme o zaman sana kimse bir şey sormaz.” Bunları söyledi ve kamaradan vazifesinin başına dönmek üzere dışarıya çıktı.

Oturduğum sandalyede başımdan geçenleri şöyle bir düşündüm. Ne büyük bir senaryoyu oynuyordum, hem de tek başıma. Bu bir gerçek filmdi benim için.

Kamaranın camından Kabataş'ı seyrediyordum. Ne kadar güzeldi, her taraf ıslıl ıslıl yanıyordu. Kız kardeşime gideceğim diye evden ayrılmıştım, başıma neler gelmişti. Kabataş'a doğru bakarken bütün olaylar bir sinema şeridi gibi gözlerimin önünden geçiyordu. Sanki oynayacağım bir filmdeki rolümü ezberlemiştim.

Sahile gittikçe yaklaşıyorduk ve ben bu güç durumumdan, önce Allah'ın sonra da ismini dahi bilmediğim ve sormanın bile aklıma gelmediği bu denizci arkadaşımın sayesinde kurtuluyordum.

Duyduğum düdük sesi ile kendime geldim. Demek ki Kabataş'a yanaşmakta idik. Yandan çarklı vapurun çıkardığı gürültülü sesler ile dalgalar gittikçe yavaşlıyordu, bir müddet sonra hiçbir ses duyulmaz oldu. Demek yanaşmıştık. Beklemeye başladım, aradan daha beş dakika dahi geçmemişti ki kapı anahtarla açıldı. Çünkü giderken kapıyı üzerimden kitlemişti, kimse içeri girmesin diye. Açılan kapıdan denizci arkadaşı görünce boynuna sarılmamak için kendimi zor tuttum. Onun sayesinde Selimiye'de uzun bir müddet kalmaktan kurtulmuştum.

İçeriye girip "Nasılsınız Nubar Bey?" diye sorunca, şükranımı şu sözlerle belli ettim: "Sayende çok iyiyim, teşekkür ederim. Ve seni Beyoğlu'ndaki artistler kahvesine mutlaka beklerim. Orada seni daha iyi tanıma fırsatını bulurum ve bir acı kahvemi içersin."

"Bir iki dakika bekle, ben de giyineyim. Görevim sona erdi, birlikte gemiden çıkarız," diyerek kamaradaki perdenin arkasına geçti, üzerindeki iş elbiselerini çıkardı.

Kısa bir müddet sonra normal kıyafetini giymişti. Ve bana dönerek "Hadi artık, gidebiliriz. Hiç heyecanlanma-

ya gerek yok, arkadaşım gibi konuşarak birlikte çıkacağız,” dedi.

Birlikte kamaradan çıktık ve yürümeye başladık. İçimde ufak da olsa bir kuşku vardı. Kapıdaki arkadaşına selam verip birlikte oradan uzaklaştık.

Dolmabahçe'deki saatin altına geldiğimizde durdu, “Ben Beşiktaş'a gideceğim, senin yolun ne tarafa gidiyor?” diye sordu.

Ben de kendisine Pangaltı'da oturduğumu söyledim. Bana dönerek “Burada yollarımız ayrılıyor, inşallah bir daha görüşürüz,” deyip elini uzattı. Uzatılan elini sıkarken kendisini mutlaka beklediğimi söyledim ve vedalaşarak ayrıldık.

Gemici arkadaşım Beşiktaş'a doğru yürürken ben de Dolmabahçe yokuşunu tırmanmaya başladım.

Ee, kolay değil sayın okuyucularım. Aradan tam otuz sene geçti ve daha ne kadar zaman geçeceği belli değil...

Demek o zaman daha henüz 46 yaşında bir delikanlıyım. Ama şimdi, 76 yaşında, çiçeği burnunda değil de koklayanın burnu düşecek ihtiyar bir delikanlıyım. Yalnız, bu yaşında olmama rağmen ruhum hâlâ ihtiyarlamamıştır. Her dem taze değilse de, arada bir kendisine genç süsü veren bir âşık...

Evet, âşığım gerçekten. Ama kime? Ruhuma... Ne yalan söyleyip de kendimizi aldatalım, ne de olsa “yaş yetmiş, iş bitmiş” derler...

Vallahi yalan, gözler hiçbir zaman ihtiyarlamaz. Her güzele baktığıma göre, demek ben de aşktan anlarım...

Büyük bir atasözü vardır, herkes bilir fakat ben yine söyleyeyim: Horoz ölür, gözü çöplükte kalır. Evet, çok doğru...

Biz yaşlardakiler, bu yaştan sonra âşık olsak dahi, bizlerin aşkı karlı bir havada doğan güneşe benzer. Çabuk parlar fakat kuvveti yoktur...

Beni tanıyan yakınlarım, dostlarım ve sevenlerim -bahuşus beni sevenler- bana hep “Nubar, niçin evlenmiyorsun?” diyorlar. Dostlar, ben karımdan boşanmadım ki evleneyim. O şimdi öbür dünya dediğimiz bir yerde, gelin elbisesiyle değil de beyaz kefeni ile beni bekliyor. Nasıl olsa er veya geç ona kavuşacağım tekrar, hem de Allah’ın huzurunda onunla birleşeceğim. Tanrı da bizim şahidimiz olacak...

Muhterem okuyucularım, mevzudan biraz uzaklaştık ama tekrar devam ederiz; insan sevdiği ve onun tarafından sevil-

diği bir kimseden söz edince ayrılmak acı geliyor. Kırk senelik hayat arkadaşı, bugün sağ olsaydı ellinci senemizi kutlayacaktık...

Bu vesile ile *Jamanak* gazetesine teşekkür ederim ki, bu fırsatı bana verdi. Bilhassa, hayatımı kaleme almam için bana yazmanın adeta bir vazifem olduğunu ısrarla hatırlatan Bayan Lili Koç'a sonsuz şükranlarımı ve minnetimi yazmadan geçemeyeceğim...

Kaleme aldığım hayat hikâyem için ilk defa daktilomun karşısına geçip karımdan söz edince, inanır mısınız, sanki karşımdaymış gibi, başını sallıyor ve bana şöyle diyordu: "Nubar, sağlığımda beni ara sıra çok üzerdin ama öldükten sonra beni gerçekten pek çok sevdiğine inandım. Zira benden her söz edişinde ve anışında gözlerinin nemlenmesi bunu doğruluyor..."

Tekrar maceralı yazımıza dönelim... Üstüm başım pek berbattı. Bunun için eve kadar yürüyerek gitmekten başka çarem yoktu. Dolmabahçe yokuşuna yürümemin nedeni buydu. Dolmabahçe'nin arkasından Maçka'ya doğru yürüdüm, oradan Osmanbey'deki evime geldim. (Denizci arkadaşım ile sonradan artistler kahvesinde buluşmuştuk, her defasında da o gün başıma gelenleri anmadan edemiyorduk. Bu buluşmalarımız uzun yıllardır devam etmektedir. Birkaç yıldır kendisini göremedim, bir haber de alamadım. Görme-yi pek çok arzu ediyorum.)

Daha köşeyi yeni dönmüştüm ki gözlerim evin camına kaydı. Rahmetli eşimin beni görünce neredeyse demir parmaklıklardan dışarı çıkacağını sandım.

Beni merdivenlerde karşıladı. O, adeta ağlamaklı bir sesle "Nerelerdeydin Nubar, neredeyse meraktan ölecektim," derken evden içeri girdim. "Nerelerdeydin?" sorusunu tekrarladı. Yüzüne bakıp da gözlerindeki yaşları görünce adeta içimin eridiğini hissettim.

Fakat karıma ne söyleyebilirdim ki? Onu üzmemek için, sıkıla sıkıla “Kız kardeşimdeydim,” dedim ve gülümsedim.

Karım, yüzüme şaşkınlıkla bakarak “Kız kardeşinden bu üst ve başla mı geliyorsun?” diyerek sordu.

Orada olmadığımı bildiğinden emindim. Gerçeği anlatmaktan başka çarem kalmamıştı.

Başımdan geçenleri olduğu gibi kendisine anlattım. Ona başımdan geçenleri hulasa olarak anlatıyordum, çünkü hep-sini duysa fena olacağını biliyordum.

Bu kadarını duyunca bile başladı hüngür hüngür ağlamaya. Bir yandan da “Niye böyle kazalı işlere hep burnunu sokarsın, onun için başın hiçbir zaman beladan kurtulmaz,” diyordu.

“İyilik yaptığım için Allah bana yardım etti ve tekrar birbirimize kavuştuk,” dedim ve ağlamasını kessin diye sağ ve sol yanaklarına birer kocaman öpücük kondurdum. Yeniden eski havamızı bulmuştuk, bu sözlerim üzerine o da ağlamasını ister istemez bitirmek zorunda kaldı.

Ama sıra temizlenmeye geldiğinde tekrar havamız bozuldu. Yüzümdeki ve ellerimdeki yağlar kolay kolay çıkmıyordu. Katrin kellemi dahi gazla sildi, aynı zamanda ellerimdeki yağları zorla çıkarabildik; gaz kokusu gitsin diye üç gün karım beni evde hapsetti. Yani üç günlük bir ceza ki, helal olsun...

Hayat zaten bir sahnedir sayın okuyucularım, herkes bu dünyadan rolünü oynadıktan sonra göçüp gider...

Halen arandığımıza göre, seyircilerime selam rollerime devam...

Bugün eşim ve hayat arkadaşım olan Katrin'i toprağa vereli dokuz yıl oldu.

Tam kırk sene onunla beraber acı tatlı günlerimiz oldu, bazen hiç yoktan kalbini kırardım...

Şimdiyse beni affetmesi için dokuz senedir yaz-kış deme-

den mezarını ziyaret ediyorum. Fakat gidişimi şimdi biraz azalttım çünkü artık yanına temelli gideceğim.

Şunu da söyleyeyim ki HAYAT ÇOK TATLI. Kim ister YAŞAMAK varken bu dünyadan ayrılmak...

Rahmetli eşimi toprağa verdiğim gün “Katrin, beş sene sonra beni yanına al,” dedim. Duyduğuma göre bir ölünün mezarına üstünden beş sene geçmeden başkası gömülmezmiş, onun için...

Bakın işte yalancı olduğum yine meydana çıktı. Dedik ya, hayat çok tatlı diye. O anda karıma bile yalan söyledim. Beş sene dedim, geçti. Şimdi her gidişimde seneleri uzatıyorum, “Beş sene değil on beş sene sonra beni al,” diyorum.

Bugüne kadar evlenmedim, halbuki birçoklarına göre hata ettim, zira bir erkeğe hayat arkadaşı lazım...

Kim demiş bekârlık sultanlıktır diye?

Bekârlık sefalettir... Bir erkeği yaşatacak olan eşidir. Evlattan hayır gelmez, zira onlar da evlenip çoluk çocuk sahibi olurlar...

Erkek evlat daima karısına tâbidir, fakat kız evlat evli de olsa babaya ve anaya daha yakındır... Onlar, tek kalmış ise, arada bir babaya veya anaya “Yıkanacak çamaşırın, dikilecek bir yırtığın var mı?” diye sorarlar...

Allah eksikliklerini göstermesin, bu satırları okuyacaklar-

dan belki bir kısmı bana hak verecek bir kısmı da kızacak...

Bugün birçok gelin kayınvalide ve kayınpederiyle geçinemez; istisnalar vardır tabii...

Kızacaklar bana; kin bağlayacak, beddua okuyacaklar. Artık ne okurlarsa okusunlar, zira bu yaştan sonra mikrop daha işlemez bizlere...

Bugün hangi aynaya baksam, ben değilim. Yıllar yılı dost bildiğim aynalarsa bugün bana düşman gözü ile bakıyorlar her defasında...

İnanın bana, ben de aynalara düşman oldum. Şimdi artık yalnız tıraştan tıraşa ayna karşısına geçiyorum, o da bir tarafımı kesip kan zayi etmeyeyim diye. Öyle ya, hayat o kadar pahalılandı ki, gidenin yerine damarları kolay kolay dolduramayız...

Bu kadar yaşadık, bu kadar daha mı yaşayacağız?

Anneler babalar, sizlere nasihatim... Ömrümüzün uzamasını istiyorsanız, nüfusunuz artıktan sonra (yani papazların "Acetzek yev Pazmatzaruk" dedikleri gibi) onlardan ayrı, bir aga dudu olarak yaşarsanız, arada bir onları ziyaret edip, kendinizi onlara hatırlatmakla vazifenizi yaparsanız, çok daha tatlı ve kıymetli olursunuz...

Torunlarınıza da sakın eliniz boş gitmeyiniz. Dedikodudan ziyade ellerinizi öpüp yalamazlar, onlar ellerinizi yaladıkça siz de dede ve nine olduğunuzu anlarsınız...

Ben şimdi Allah'tan tek bir şey istiyorum... Torunlarımı yerlerine yerleştirdikten sonra beni eşimin yanına almasını... Yoksa gözüm açık gideceğim öbür dünyaya...

Yaşlılık sebebiyle ufak tefek kusurlar muhakkak ki meydana çıkacak, mesela kulağınızın biri duymayacak, yahut gözünüz için gözlük kullanacaksınız. Bu arızalar Allah vergisidir... Neden mi?

Karşınızdakiyle konuşurken duymasanız ikincide mecburdurlar daha fazla bağırmaya. Bu kere hiç belli etmeyin,

zira ikinci kulağınızın zarı patlar, iki kulaktan da mahrum olursunuz.

Bir de hayatımda din farkı gözetmem.

Allah birdir, Rabbülalemin demek, herkesin Allahı demektir, benim için. Bugün ben kiliseye de giderim, camiye de. Ama orada namaz kılmam, kılamam. Müslüman değil, bir Türk Ermenisi, yani Türkiye’de doğmuş, gözünü açar açmaz, ay-yıldızlı bayrağını görmüş bir vatandaşım.

Osmanlı devrini yaşamış, padişah görmüş biriyim. Daha ben küçük çocukken babam benim elime bayrak verip padişahın geçeceği yolda selam durdurtmuştu.

Ben çocukken dükkânımız Şehzadebaşı’nda, cadde üzerinde idi. O zamanlar atlı tramvaylar vardı; iki atla çekilen, tramvay denen arabalar, önünde atın dizginlerini tutan fesli bir adam... Ayağının altındaki “dan dan” diye çalan kampa-naya basıp önündeki yayaları uyarırdı. O zamanki tramvay-larda kadınlar ayrı, erkekler ayrı yerlerde otururlardı. Kadınlar çarşafli ve yüzlerinde peçe. Erkekler fesli...

Atlı tramvaylar kalktıktan sonra, elektrikle işleyen tramvaylar başladığında, bende tramvaylara atlamak merakı başladı. Birinden inip diğerine binerdim, en büyük zevkim durduğu zaman değil de giderken atlamaktı. O zaman çocuklardan para almazlardı... Günlerden bir gün, nasıl olduyorsa, Eminönü'nde inip Köprü'nün üzerinden yaya olarak geçmek istedim. Tam geçecekken bir adam yakama yapışıp benden para istedi. Adamın önünde de bir kumbara asılıydı. Ben para vermeyince köprüden beni geçirmedi. Geriye döndüm...

O günden sonra ne zaman Köprü'den geçmek isteseydim, bir tramvayın geçmesini bekler, gelince hemen atlar ve karşıya geçince de bunu yine tekrarlardım. Kumbaracıyı geçerken ona bakardım ve böylece Köprü'den para vermeden geçerdim.

Bazen birkaç arkadaş, köprü'nün her iki giriş ve çıkış taraflarındaki görevlilerin aynı üniformayla, önlerinde birer kumbara, gelip geçenlerden para toplamalarını seyrederdik...

Arkadaşlarla bir gün yine denize gitmek için buluşmuş-

tuk. Nereye gideceğiz diye tartışıyorduk, her kafadan bir ses çıkıyordu. Kimisi Ada'ya, kimisi Boğaz'a gitmek istiyor, kimisi de "Samatya'da yüzelim," diyordu. Bu arada arkadaşlar her zaman olduğu gibi yine benim fikrimi almayı uygun gördüler. "Nubar nereye derse oraya gideceğiz," diyerek karar bana bıraktılar.

Şöyle biraz düşündükten sonra "En iyi yüzülecek yer şimdi Florya'dır," diyerek fikrimi söyledim, arkadaşlar da onayladı ve Florya'nın yolunu tuttuk.

Denize geldiğimiz zaman hava o kadar sıcaktı ki, gölgede bile ter içinde kalmıştık. Arkadaşlarla birlikte kendimize hem yüzeceğimiz hem oyun oynayacağımız, hem de ağaç gölgesinde uyuyacağımız bir yer aradık, nihayet bunu bulduk.

Henüz gelmiştik fakat ben daha yolda iken soyunmaya başlamıştım. Elimizdeki nevaleleri ağaçların altına bırakırken arkadaşlarımın soru sormasına bile fırsat vermeden kendimi Florya'nın tertemiz sularına bırakıvermiştim.

Deniz dahi çok sıcaktı, serinlemek için biraz sahilden açıldım. Eski bir denizciden öğrenmiştim, sahilden uzaklaştıkça deniz soğurmuş.

Sahile dönünce arkadaşlar ellerindeki nevaleleri ortaya sermişlerdi bile, bir yandan yemeğimizi yerken diğer taraftan fıkralar, esprilerle neşe içinde geçiyordu saatler; derken çeşitli oyunlar oynadık, bol bol da yüzüyorduk.

Saatler su gibi akıp gidiyordu, hava kararmak üzereydi. Biz hâlâ denizden çıkmak istemiyorduk. Deniz şimdi adeta uykuya dalmıştı. En ufak bir dalga bile yoktu.

Artık eve dönme zamanı gelmişti, geri kalan ne varsa hepsini toplamıştık. Bu arada ben de çok neşeli idim, durmadan şarkılar söylüyordum. Arkadaşlarım da bir koro gibi benim şarkılarıma katılıyorlardı. Eğlenmek için birkaç çalgı aletimiz de vardı, onların eşliğinde sesimiz oldukça yükselmişti.

Deniz kenarından Florya istasyonuna doğru yürürken bir yandan da arkadaşlar birbirlerine şakalar yapmaktan kendilerini alamıyorlardı.

Müzik eşliğinde çok güzel bir konser veriyorduk kendi kendimize. Birdenbire acı acı düdük sesleri, bağrıışmalar ve bize doğru koşan birkaç kişi gördük, ne olduğunu anlayamamıştık.

Hemen olduğumuz yerde durduk. Ne olduğunu anlamak istiyorduk, düdükler çalmaya devam ediyordu, bu arada yan taraftan bazı kişilerin bize doğru geldiğini gördük.

Bu arada çok sert ve kalın bir ses işittik.

Şaşkınlık içinde olduğumuz yerde donakaldık. Ne yapacağımızı bilemiyorduk. Hepimiz birbirimize soruyorduk, “Ne oluyor, ne var?” diye. Ne olup bittiğini öğrenmek için beklemekten başka çaremiz yoktu. Ben de grubun en önünde idim. Neler olduğunu anlamak için etrafıma bakıyordum.

Hava biraz karardığı için fazla ileriye göremiyordum, ancak az ilerideki bir grubu seçebiliyordum. Fakat kimlerdi,

bunu bilemiyordum. Bu arada grubun önünden gelen çok tok ve gür bir ses duyduk. Olduğumuz yerde büyülenmiştik adeta: “Bırakın bu neşeli gençler bizden önce geçsinler. Neşelerini bozmayın.” Bu sözleri duyan kişi, ki adeta bir baş pehlivan gibi duruyordu, “Emredersiniz Paşam!” dedi ve bize döndü: “Geçebilirsiniz beyler!” Fakat o da bizlerle birlikte yürüyordu, biraz ilerimizde bulunan gruba doğru ilerliyorduk. Adeta hepimiz bir robot gibi olmuştuk, sesimiz dahi çıkmıyordu. Yanımda duran arkadaşım “Nubar, bir şey görüyor musun?” diye sordu.

Gruba doğru yaklaşırken heyecanımız gittikçe artıyordu, biraz ileride ışık vardı. Şimdi grup biraz daha belirginleşiyordu.

Grubun önünden geçiyorduk, bu ara gözlerim grubun içinde tanıdık kimse var mı diye araştırıyordu. Aramızda sadece bir iki metre mesafe vardı ve artık yanlarından geçiyorduk.

Birdenbire olduğum yerde donakaldım, gözlerimi birkaç kere açıp kapattım. Hayır, bu bir hayal değildi. Ne yapacağımı şaşırmıştım. Sadece gözlerimi grubun ön tarafına dikmiş, öyle duruyordum.

Grupta bulunanlar da bizim geçmemizi bekliyorlardı, birdenbire yanımda bizlerle birlikte yürüyen şahıs kulağıma eğilip “Hadi yürüyüver delikanlı,” dedi.

Bu arada yürümem için kolumdan tutmuştu ama yürüyecek gücü bulamıyordum, ne yapmam gerektiğini bilemiyordum.

Grubun önünde adeta bir abide gibi duran bu yüce insanı görüp de heyecanlanmamak mümkün mü idi?

Evet aziz okuyucularım, bu ülkenin tarihine altın bir sahife açan büyük kurtarıcımız rahmetli Atatürk (Mustafa Kemal) bir abide gibi duruyordu.

İnsan nasıl heyecanlanmaz, nasıl şaşırmazdı. Başında Pa-

nama şapkası, sırtında kısa kollu, krem renginde ipekli bir gömlek, bir eli pantolonunun cebinde duruyordu.

Maiyeti ile birlikte yürüyüşten dönmekte olan Atatürk karşıya geçip köşke girecekmiş.

Ona yol vermemiz için, yanındaki memurlar bizim durmamızı istemişler. Bunu gören ulu önderimiz Atatürk, büyük bir jest ile bizlerin geçmesini istediler. Bu, benim gözlerimin yaşarmasına sebep olmuştu.

Bu benim için büyük bir mutluluktu, rüyamda dahi görsem inanamazdım. Bizlerin geçmesini bekliyordu. Yanımdaki memurun ikazı ile yürümeye çalıştım çünkü grubun başında ben vardım, birdenbire durunca bütün arkadaşlar da durmuşlardı.

Önünden geçerken kendisini saygı ile selamladım. Biraz ileride durmuştum, onların köşke girmelerini seyrediyordum. Bu arada ellerimle kendisini adeta çılgın gibi alkışlıyordum ve bu alkışa arkadaşlarım da katılınca orası adeta inliyordu.

Florya'daki bu deniz sefası beni hiçbir zaman unutamayacağım büyük bir mutluluğa ulaştırmıştı, Atatürk ile adeta karşı karşıya duruyorduk...

İşte böyle aziz dostlar, daha çok şeyler var yazacak. Ama dedik ya, hafızalar zayıflayınca hepsini hatırlamak mümkün olmuyor.

Eski arkadaşlarla oturup konuşmaya başlayınca eski defterler aklımıza geliyor. O kadar çok hatıralarım var ki, bunlar ne böyle sayfelerde ne de fotoğraflarla yaşatılır.

Bu hatıralarım billur kadar saf ve temiz. Kalpler hatıralarımın hem beşiği hem de mezarı olsun.

Küçük yaşta başlayan tiyatro ve sahne hayatımda o kadar ilginç olaylarla karşılaştım ki, bunları anlatmaya kalksam bir hayat hikâyesi kadar uzun olur.

Şimdiye kadar değişik türde 400'ün üzerinde film çevirdim. Bundan sonra ayaklarımın üzerinde durana kadar da çevirmeye devam edeceğim.

Şimdiye kadar oynadığım bütün rollerimi tam manasıyla oynamaya çalıştım ve bu sayede de sinema dünyasında arananlar ve sevilenler arasında yer aldım.

75 senelik hayat hikâyemi elimden geldiğince toparlayarak sizlere hatırlayabildiklerimi aktardım. Bir atasözü vardır: Bir kusur eylediysek affola...

Doğduğum memlekette kendimi sizlere sevdirdim. Paradan ziyade sempatinizi kazandım.

Nubar olarak doğdum, Alyanak Terziyan olarak bu dünyadan göç edeceğim...

Ne mutlu değil mi bana?

Parayı herkes gibi ben de severim ama kıymet vermem.

Zira para kar gibidir, hararetli ellerden geçince erir ve su gibi gider.

Bugün nerede görünürsem muhakkak ki bir arkadaşın çayına veya kahve ikramına mazhar oluyorum.

Ama ben ne kahve isterim, ne de kahvehane.

Nubar “ahbap” ister, kahve bahane.

Evet birçokları gibi bir araba sahibi olabilirdim, ama olmadım...

Çünkü arabam olsaydı, bir tane olacaktı. Halbuki şimdi nereden bir vesaite binecek olsam sağolsunlar beni yolda bırakmıyor görenler.

Çoğu zaman arabaya binmem, zira en büyük sporum yıllardır yürümek ve yaz-kış deniz sporu yapmakla geçti, bu sayede ben de ihtiyar bir delikanlı olarak hayatımı sürdürüyorum.

İnsan nedense yaşlandıkça canının kıymetini biliyor ve kendisine daha iyi bakıyor.

Çocukluğumda bir tarafım kanasa, kanı görünce sevinirdim, onu emerdim. Şimdi bana belki de vampir diyeceksiniz, ama o kırmızı kanı görünce, evimize çok yakın olan bir eczane vardı, oraya giderdim.

Bu eczanenin sahibinin adı Sarim idi. Hemen ona koşardım, “Yine mi sen geldin evlat?” diye takılır, biraz ilaç sürer, beni savardı...

Bir gün, hiç unutmam, daha sabah çok erkenden sokağa çıkmıştım, birdenbire ayağım kaydı yüzükoyun düştüm, bu arada dizlerim soyulmuştu, canım pek yanıyordu.

Kapının önüne oturmuş Sarim Bey'i bekliyordum, biraz sonra köşeden elindeki meşhur çantası ile görüldü. Daha dükkânın kepengini açıyordu. Hemen yanına geldim.

Dükkânın kapısını daha açmamıştı bile, beni karşısında görünce bu sefer bana kızıp ne dese iyi... "Ulan Nubar, nedir bu senden çektiğim, bu eczaneyi senin için mi açtım? Henüz daha siftah bile etmedik, git evden babandan bir kuruş al da gel..." Bu sözüne kızmamıştım. Hemen oradan eve geldim, babam henüz kalkmıştı, daha sabah sabah beni böyle görünce "Nedir bu halin Nubar?" diye sordu.

Babama cevap verdim: "Sarim Amca 'Sabah siftahını sen yapacaksın, onun için babandan bir kuruş al gel,' dedi."

Rahmetli babam bir şey anlamamıştı. Cebinden çıkardığı bir kuruşu bana verdi. Ben de gidip ilk defa para ile tedavi oldum.

"Nubar Baba, şimdiye kadar sinemadan ne kazandın?" diye soracak olursanız onu da söyleyeyim arkadaşlar. Feriköy'de bir katım, Silivrikapı'da bir mezarım var...

Gözüm açıkken nerede yatacağımı biliyorum, kapandıktan sonra da nerede yatacağımı biliyorum. Allah gecinden versin...

Arkamızdakiler, eğer hayır duamızı almışlarsa, sizlere mevlamdan birer ayran ikram ederler...

Aziz okuyucularım, mesleğimiz nankör meslektir, hayatayken bizleri alkışlarsınız ama öldükten sonra bizleri unutup mezarımızın yanından geçerken bir dua, bir fatiha okumazsınız...

Bunları yazmaktaki maksadım şu: Kabristana her gidişimde, bizden evvel orada yerleşen arkadaşların otlarla kaplanmış, kime ait olduğu belli olmayan mezarları görünce içim burkuluyor... Bugün gidiş sırası biz yaşlılarınsa, yarın öbür gün sıra hepimizin. Zira bu dünya fanidir.

Baki kalan bu dünyada hoş bir sedadır. Her gün en büyük

duanız şu olsun: Allah'ım, bizleri elden ayaktan düşürme, namerde muhtaç etme.

Dilerim Tanrı'dan, yaşadığınız müddetçe elini üzerinizden eksik etmesin, hepimizi kem gözden saklasın. Amin.

Bir seyircimin Sinop'tan bana gönderdiği şiirle bitirmek istiyorum anılarımı.

BU HAYAT

Kıymetli San'atçı Nubar'a

*Yetmiş beşi buldu bu yıl yaşınız,
Hem safa hem cefa gördü başınız,
Helâl işle, helâl oldu aş'ınız,
Hem zeytinyağ, hem sirkedir bu hayat.*

*Her bir can'a güler yüzle baktın hoş,
Sakin, uslu çay'lar gibi aktın hoş,
Akşam, sabah, hür ocağı yaktın hoş,
Hem zeytinyağ, hem sirkedir bu hayat.*

*Canlar gördün, içi dışı öz, dost can,
Canlar gördün, içi fesat, kin, şeytan,
Canlar gördün, ne fayda var ne ziyan,
Hem zeytinyağ, hem sirkedir bu hayat.*

*Türlü belâ, kaygı geçti bir zaman,
Sabır sonu, kurtardı seni ulu "Rahman"
Yaşadıkça bunu gördün ey dost, can,
Hem zeytinyağ, hem sirkedir bu hayat.*

*Fani dünya, neler gelir şu başa,
Kara iken aklar düşer saç, kaşa,
Az çok neyse, hayra koştun, hür yaşa,
Hem zeytinyağ, hem sirkedir bu hayat.*

*“NUBAR” erdin yetmiş beşe şükreyle,
Şükrederken, özden düşün, fikreyle,
Fikrederken “Hak”kı anıp zikreyle,
Esas Hak’kı zikretmektir bu hayat.*

Sinoplu (Dikmen)

Albion

*Terziyan'ın babası
Kirkor, Şehzadebaşı'nda
tuhafiyecilik yapardı.
Yanaklarının al
olmasından "Alyanak"
diye çağrılan Kirkor,
Nubar'dan küçük olan
oğlu Zare ile birlikte.*

*Nubar Terziyan,
1938'de evlendi. Bu
evliliğinden doğan
Berç ile birlikte (1949).*

Askerlik yıllarında (üstte).

*Gençliğinde spora düşkün olan
Nubar Terziyan, spor yaptığı yıllarda (solda).*

Terziyan,
İstanbul'da
Kumkapı'da
doğdu. Bezciyan
İlkokulu'nu
bitirdikten sonra
Getronagan
Lisesi'nde
okudu. İlk
tiyatro yıllarını
Şehzadebaşı'nda
yaşayan
Terziyan, eşi
Katrin'in Rumeli
Caddesi'ndeki
şapkacı
dükkânının
önünde.

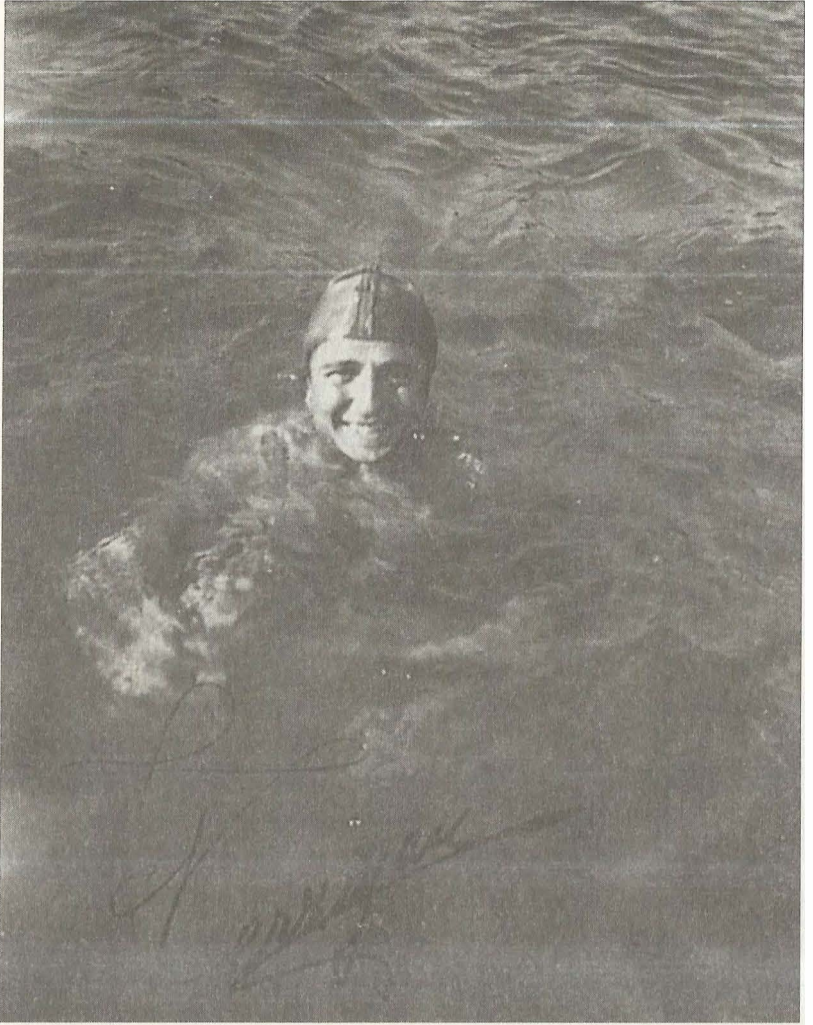
Evlendikten sonraki yıllarda.

Terziyan, şarkıcı Fedon'un annesi olan kızkardeşi Vartanuş Alyanak'la birlikte.

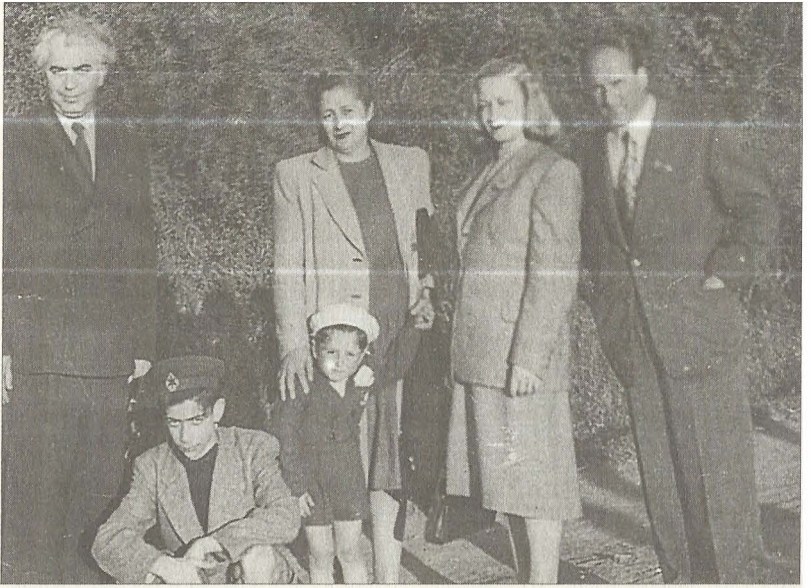
Terziyan, 50'li yıllarda eşi Katrin ile Büyükdere'de.

Yüzmeyi çok seven Terziyan, Kumkapı'dan denize girilebilen yıllarda.

Terziyan, 1940'ta Gençler Temaşa Heyeti'nde tiyatro yaşamına başladı. Hamlet, Kral Lear, Otello, Acelecı Kalp gibi oyunlarda yer alan Terziyan, tiyatro yaptığı yıllarda.

1940 yılından bir anı. Soldan itibaren Yetvart Yeresyan, Terziyan'ın eşi Katrin, Sisi Yeresyan ve Nubar Terziyan. Oturan çocuklar, solda Garo Yeresyan ve Berç Terziyan.

Yeniköy'de bir aile toplantısında. Sağda oturan, oğlu Berç Terziyan.

Eşi Katrin ile 60'lı yıllarda.

Eşi Katrin'in ölümünden sonra oğlu ve gelini ile birlikte (1976).

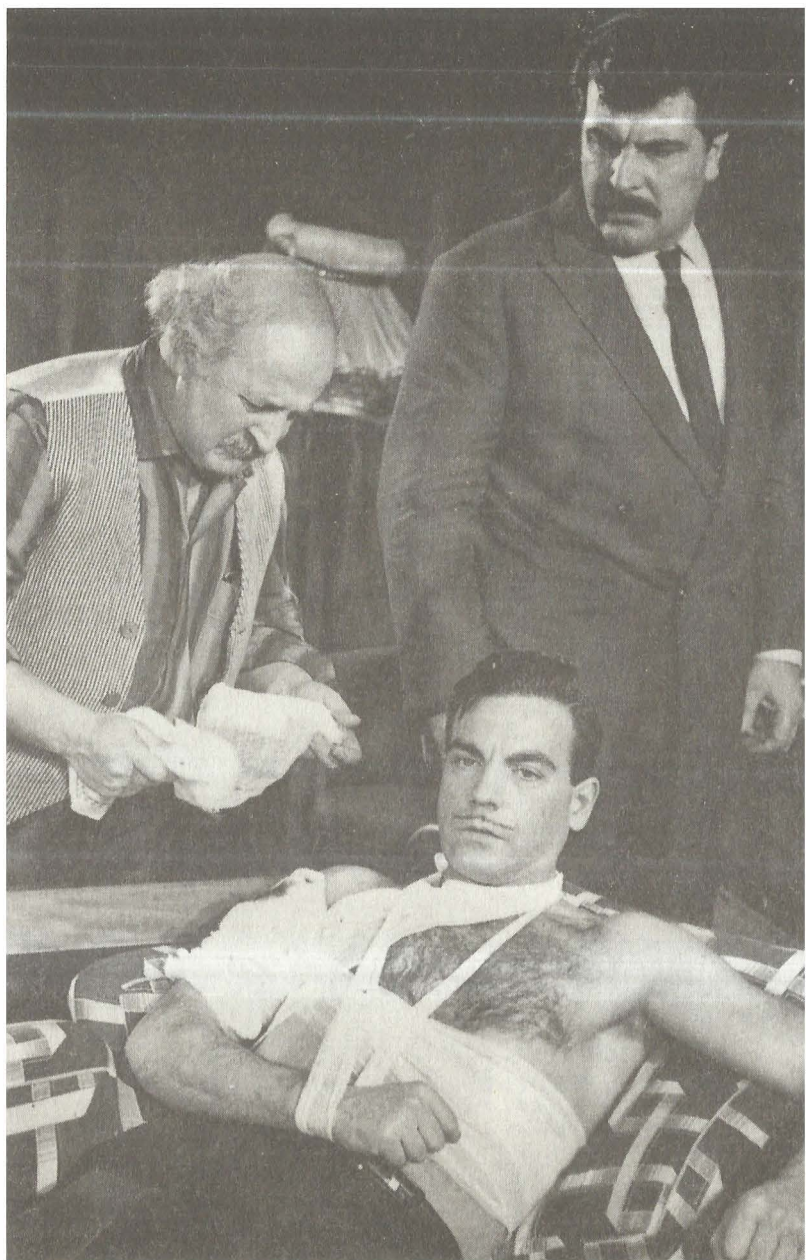
Gençler Temaşa Heyeti'nin
20 Ocak 1948 günü
oynadığı Marius (Yalı Uşağı)
piyesinde önde sakallı
Nubar Terziyan.

500'ün üzerinde Türk filminde
rol alan Nubar Terziyan,
sinema yazarı Turhan
Gürkan'ın deyişiyle gerçekten
"Bir İstanbul Beyefendisi"ydi.

Nubar Terziyan, 1948'de
Aydın Arakon'un yönettiği
Efsuncu Baba filmiyle sinemaya
başladı. Yeşilçam'a tam 46 yıl
emek veren Terziyan,
Ankara Ekspresi, Kanun Namına,
Düşman Yolları Kesti, Kaçak,
Bodrum Hâkimi, Kadınlar
Koşuşu, Fırtına Gönülleri gibi
filmlerde oynadı.

11 13
21 22 23 24

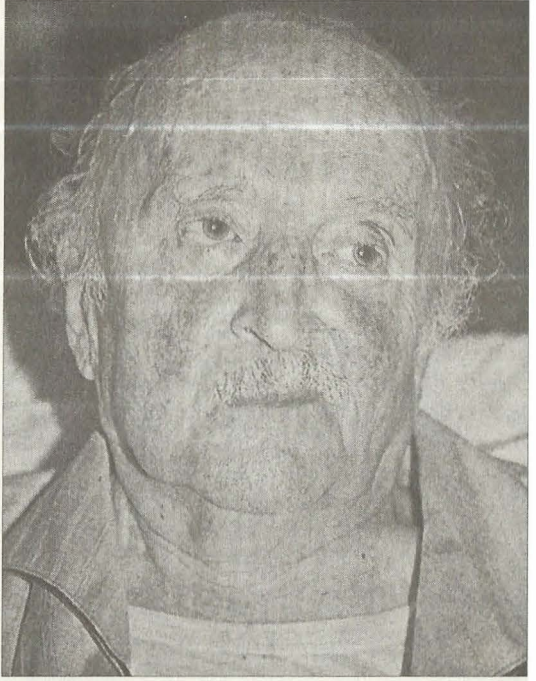

*Nubar Terziyan,
denize hasret
İstanbul'da her
şeye rağmen son
yıllarında bile
Büyükdere'den
denize giriyordu
(solda).*

*Çok sevdiği
Büyükdere'de
torunları ve
akrabalarıyla
(altta).*

*Nubar Terziyan,
çok sevdiği arkadaşı
sinema oyuncusu
Hulusi Kentmen'in
ölümünün ardından
duyduğu üzüntü
nedeniyle yatağa
düştü. Kendi kendine
"veda etmenin
zamanı geldi"
diyordu. Sevdiği bir
başka dostu Kulis
Dergisi'nin sahibi
Agop Ayvaz ile hasta
yatağında.*

Bu kitapta Türkan Őoray, Filiz Akin, Fatma Girik, İzzet Günay, Ediz Hun yok. Yeŕilam'ın altın yıllarından, siyah-beyaz sahnelerden, film setlerinden de söz edilmiyor. Veya, çok dolaylı olarak söz ediliyor. Meselâ, bir çekim arasında sete kavuncu gelmesi sayesinde kavun seçmeyi öğrendiğini anlatıyor Nubar Terziyan. Ve eŕi Katrin'le nasıl tanıştığını, eski İstanbul'u, deniz sefalarını, apkınlıklarını, yarı amatör bir Ermeni tiyatrosunun maceralarını, *Hamlet* oyunu için mezarlıktan kurukafa alma hikâyesini, askerlik anılarını, İstanbul'u bir barbarlık filminin setine dnŕtren 6-7 Eylül olayları sırasında yaŕadıklarını... *Ne İdim Ne Oldum*, gençlik yılları boyunca hep sivil polis olmayı dŕleyip ortayaŕ döneminde bol bol "iyi polis" rolü oynayan bir Ermeni vatandaŕın "sıradan hayat" anılarını içeriyor. Usta bir oyuncunun, tatlı bir dille kaleme aldığını anılar, huzurun sitemleri bastırdığını satırlar: "Doğduğum memlekette kendimi sizlere sevdirdim, paradan ziyade sempatinizi kazandım." Nubar Terziyan'ın 1984'te yazdığı bu cümle ŕimdi daha da anlamlı. Çünkü onları -eski filmlerin "artistler kuŕağı"nı- aslında ne çok sevdiğimizi yeni yeni anlıyoruz. Ya da "Nubar Baba" ve arkadaşlarını ŕimdi daha çok seviyoruz. *Ne İdim Ne Oldum*'daki Nubar Terziyan da sevilmeyecek adam değıl zaten...

